

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1. La nació catalana

1. Catalunya és una nació.
2. Catalunya exerceix el seu autogovern mitjançant institucions pròpies, constituïda com a comunitat autònoma d'acord amb la Constitució i l'Estatut.

Article 2. La Generalitat

1. La Generalitat és el sistema institucional en què s'organitza políticament l'autogovern de Catalunya.
2. La Generalitat és integrada pel Parlament, la Presidència de la Generalitat, el Govern i les altres institucions que estableix el capítol V del títol II.
3. Els municipis de Catalunya, les vegueries i les altres entitats locals que les lleis determinin formen part del sistema institucional de la Generalitat, com a ens en els quals aquesta s'organitza territorialment, sens perjudici de llur autonomia.
4. Els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya i s'exerceixen d'acord amb el que estableixen l'Estatut i la Constitució.

Article 3. El marc polític

1. Les relacions de la Generalitat amb l'Estat es fonamenten en el principi de la lleialtat institucional mútua i es regeixen pel principi general segons el qual la Generalitat és Estat, pel principi d'autonomia, pel principi de plurinacionalitat de l'Estat i pel principi de bilateralitat, sens perjudici de l'ús de mecanismes multilaterals.
2. Catalunya té en la Unió Europea el seu espai polític i geogràfic de referència i incorpora els valors, els principis i les obligacions que deriven del fet de formar-ne part.

Article 4. Els drets i els principis rectors

1. Els poders públics de Catalunya promouen el ple exercici dels drets i de les llibertats individuals i col·lectius que reconeixen aquest Estatut, la Constitució, la Unió Europea, la Declaració universal de drets humans, el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i les llibertats fonamentals, el Pacte internacional de drets civils i polítics, el Pacte internacional de drets econòmics, socials i culturals i els altres tractats i convenis internacionals que reconeixen i garanteixen els drets i les llibertats fonamentals.
2. Els poders públics de Catalunya promouen les condicions per tal que la llibertat i la igualtat dels individus i dels grups siguin reals i efectives; faciliten la participació de totes les persones en la vida política, econòmica, cultural i social, i reconeixen el dret dels pobles a conservar la identitat pròpia.

3. Els poders públics de Catalunya promouen els valors del pluralisme, la pau, la justícia, la solidaritat, la cohesió social, l'equitat de gènere i la sostenibilitat.

Article 5. Els drets històrics

L'autogovern de Catalunya es fonamenta en els drets històrics del poble català, que aquest Estatut incorpora i actualitza.

Article 6. El territori

El territori de Catalunya és el que correspon als límits geogràfics i administratius de la Generalitat.

Article 7. La capital

La capital de Catalunya és la ciutat de Barcelona, que és la seu permanent del Parlament, de la Presidència de la Generalitat i del Govern, sens perjudici que el Parlament i el Govern es puguin reunir en altres llocs de Catalunya d'acord amb el que estableixin, respectivament, el reglament del Parlament i la llei.

Article 8. L'Aran

1. El poble aranès exerceix l'autogovern mitjançant aquest Estatut, el Consell General d'Aran i les altres institucions pròpies.
2. Els ciutadans de Catalunya i les seves institucions polítiques reconeixen l'Aran com una realitat nacional fonamentada en la seva singularitat cultural, històrica, geogràfica i lingüística, defensada pels aranesos al llarg dels segles. Aquest Estatut reconeix, empara i respecta aquesta singularitat, la qual és objecte d'una particular protecció mitjançant un règim jurídic especial.

Article 9. La llengua pròpia i les llengües oficials

1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal i preferent de totes les administracions públiques a Catalunya i dels mitjans de comunicació públics, i també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament.
2. El català és la llengua oficial de Catalunya. També ho és el castellà, que és la llengua oficial a tot l'Estat espanyol. Totes les persones a Catalunya tenen el dret d'utilitzar i el dret i el deure de conèixer les dues llengües oficials. Els poders públics de Catalunya han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici d'aquests drets i el compliment d'aquest deure.
3. La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries per al reconeixement de l'oficialitat de la llengua catalana davant la Unió Europea i per a la presència i la utilització de la llengua catalana en els organismes internacionals i en els tractats internacionals de contingut cultural o lingüístic.

4. La Generalitat ha de promoure la comunicació i la cooperació amb les altres comunitats i els altres territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya. A aquests efectes, la Generalitat i l'Estat, segons que correspongui, poden subscriure convenis, tractats i altres mecanismes de col·laboració per a la promoció i la difusió exterior de la llengua catalana.

5. La llengua occitana, denominada *aranès* a l'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori i n'és també oficial d'acord amb el que estableix aquest Estatut.

Article 10. Els símbols

1. La bandera nacional de Catalunya és la tradicional de quatre barres vermelles en fons groc. Ha d'ésser present als edificis públics i en els actes oficials que es facin a Catalunya.

2. La festa nacional de Catalunya és la Diada de l'Onze de Setembre.

3. L'himne nacional de Catalunya és *Els segadors*.

4. El Parlament ha de regular les diverses expressions del marc simbòlic de Catalunya i n'ha de fixar l'ordre protocol·lari.

5. La protecció jurídica dels símbols de Catalunya és la que correspon als altres símbols de l'Estat.

Article 11. La condició política de català

1. Gaudeixen de la condició política de catalans els ciutadans de l'Estat que tenen veïnatge administratiu a Catalunya. Llurs drets polítics s'exerceixen d'acord amb aquest Estatut i les lleis.

2. Gaudeixen, com a catalans, dels drets polítics definits en aquest Estatut els ciutadans de l'Estat residents a l'estranger que han tingut a Catalunya el darrer veïnatge administratiu, i també llurs descendents que mantenen aquella ciutadania, si així ho sol·liciten, en la forma que determini la llei.

Article 12. Les comunitats catalanes a l'exterior

La Generalitat, en els termes establerts per la llei, ha de fomentar els vincles socials, econòmics i culturals amb les comunitats catalanes a l'exterior i els ha de prestar l'assistència necessària. Amb aquesta finalitat, la Generalitat, segons que correspongui, pot formalitzar acords de cooperació amb les institucions públiques i privades dels territoris i països on es troben les comunitats catalanes a l'exterior i pot sol·licitar a l'Estat la subscripció de tractats internacionals sobre aquesta matèria.

Article 13. Els territoris amb vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya

La Generalitat ha de promoure la comunicació, l'intercanvi cultural i la cooperació amb les comunitats i els territoris, pertanyents o no a l'Estat espanyol, que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya. A aquests efectes, la Generalitat i l'Estat, segons que correspongui, poden subscriure convenis, tractats i altres instruments de col·laboració en tots els àmbits, que poden incloure la creació d'organismes comuns.

Article 14. L'eficàcia territorial de les normes

1. Les normes i les disposicions de la Generalitat i el dret civil de Catalunya tenen eficàcia territorial, sens perjudici de les excepcions que es puguin establir en cada matèria i de les situacions que s'hagin de regir per l'estatut personal o per altres normes d'extraterritorialitat.
2. Els estrangers que adquireixin la nacionalitat espanyola resten sotmesos al dret civil català mentre mantinguin el veïnatge administratiu a Catalunya, llevat que manifestin llur voluntat en contra.

TÍTOL I. DRETS, DEURES I PRINCIPIS RECTORS

Capítol I. Drets i deures de l'àmbit civil i social

Article 15. Drets de les persones

1. Els ciutadans de Catalunya són titulars dels drets i els deures establerts per la Constitució i per aquest Estatut.
2. Totes les persones tenen dret a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, i al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal.
3. Els drets que aquest Estatut reconeix als ciutadans de Catalunya es poden estendre a altres persones, en els termes que estableixen les lleis.

Article 16. Drets en l'àmbit de les famílies

Totes les persones tenen el dret, d'acord amb els requisits establerts per la llei, a rebre prestacions socials i ajudes públiques per a atendre les càrregues familiars .

Article 17. Drets de la infància

Els menors tenen dret a rebre l'atenció integral necessària per al desenvolupament de llur personalitat i llur benestar en el context familiar i social.

Article 18. Drets de la gent gran

Les persones grans tenen dret a viure amb dignitat, lliures d'explotació i de maltractaments, sense que puguin ésser discriminades per causa de l'edat.

Article 19. Drets de les dones

1. Totes les dones tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'exploració, maltractaments i de tota mena de discriminació.
2. Les dones tenen dret que els poders públics garanteixin el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes, en totes les seves manifestacions, i a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats i paritat amb els homes en tots els àmbits públics i privats.

Article 20. Dret a morir amb dignitat

1. Totes les persones tenen dret a viure amb dignitat el procés de llur mort.
2. Totes les persones tenen dret a atorgar un document de voluntats anticipades on constin les instruccions sobre llur tractament i les intervencions mèdiques, que han d'ésser respectades, en els termes que estableix la llei, especialment pel personal sanitari, quan les persones que han atorgat el dit document no estiguin en condicions d'expressar personalment llur voluntat

Article 21. Drets i deures en l'àmbit de l'educació

1. Totes les persones tenen dret a l'ensenyament públic i de qualitat i a accedir-hi en condicions d'igualtat. La Generalitat ha d'establir un model educatiu que garanteixi aquest dret i en el qual l'ensenyament públic és laic.
2. Els centres privats sostinguts amb fons públics tenen el deure de complir les obligacions de servei públic que determini la llei per tal de garantir els drets d'accés en condicions d'igualtat i la qualitat de l'ensenyament.
3. L'ensenyament és gratuït en tot el cicle obligatori, així com en els altres nivells que la llei estableixi.
4. Totes les persones tenen dret a la formació professional i a la formació permanent en els termes que la llei estableixi.
5. Totes les persones tenen el dret a disposar, en els termes i les condicions que estableix la llei, d'ajuts públics per a satisfer els requeriments educatius i per a accedir en igualtat de condicions als nivells educatius superiors, en funció de llurs recursos econòmics, aptituds i preferències.
6. Les persones amb necessitats educatives especials tenen dret a accedir a una educació adaptada a llurs condicions
7. Els membres de la comunitat educativa tenen dret a participar en els assumptes escolars i universitaris en els termes que estableixi la llei.

Article 22. Drets en l'àmbit de la salut

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat i gratuïtat als serveis sanitaris de responsabilitat pública.
2. Els usuaris de la sanitat pública tenen dret que siguin respectades llurs preferències pel que fa a l'elecció de metge i de centre en els termes i les condicions que estableixi la llei.

3. Totes les persones, en relació amb els serveis sanitaris públics i privats, tenen dret a ésser informades sobre els serveis a què poden accedir i el requisits necessaris per a usar-los, sobre els tractaments mèdics i llurs riscos, abans que siguin aplicats; a donar el consentiment per a qualsevol intervenció; a accedir a la història clínica, i a la confidencialitat de les dades relatives a la pròpia salut.

Article 23. Drets en l'àmbit dels serveis socials

1. Totes les persones tenen el dret d'accedir en condicions d'igualtat a les prestacions de la xarxa de serveis socials de responsabilitat pública, a ésser informades sobre aquestes i a donar el consentiment per a qualsevol actuació que els afecti personalment, en els termes que estableix la llei.

2. Les persones amb necessitats especials, per a mantenir l'autonomia personal en les activitats de la vida diària, tenen dret a rebre atenció adequada a llur situació, d'acord amb les condicions que legalment s'estableixin.

3. Les persones o famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania que asseguri els mínims d'una vida digna, d'acord amb les condicions que legalment s'estableixin.

Article 24. Drets en l'àmbit laboral

1. Els treballadors tenen dret a desenvolupar-se professionalment i a accedir de forma gratuïta als serveis públics d'ocupació;

2. Les persones excloses del mercat de treball per no haver pogut accedir-hi o reinserir-s'hi i que no disposen de mitjans de subsistència propis tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter pal·liatiu en els termes establerts per la llei.

3. Tots els treballadors tenen dret a desenvolupar les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat de les persones .

4. Els treballadors, o llurs representants, tenen dret a la informació, la consulta i la participació en les empreses.

5. Les organitzacions sindicals i empresarials tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la concertació social, la participació i la col·laboració social.

Article 25. Drets en l'àmbit de l'habitatge

Les persones que no disposen dels recursos suficients tenen dret que els poders públics estableixin un sistema de mesures per a accedir a un habitatge digne. La llei ha de determinar aquestes mesures i les condicions per a establir-les.

Article 26. Drets i deures en relació amb el medi ambient

1. Totes les persones tenen dret a viure en un medi equilibrat, sostenible i respectuós amb la salut, d'acord amb els estàndards i els nivells de protecció que determini la llei. També tenen el dret de gaudir dels recursos naturals i del paisatge en condicions d'igualtat, fent-ne un ús responsable i evitant-ne el malbaratament.

2. Totes les persones tenen dret a la protecció davant de les diferents formes de contaminació, d'acord amb els estàndards i els nivells que es determinin per llei. També tenen el deure de col·laborar en la conservació del patrimoni natural i en les actuacions que tendeixin a eliminar les diferents formes de contaminació, amb l'objectiu de mantenir-lo i conservar-lo per a les generacions futures.

3. Totes les persones tenen el dret d'accedir a la informació mediambiental de què disposin els poders públics. El dret d'informació només pot ésser limitat per motius d'ordre públic justificats, en els termes que estableixi la llei.

Article 27. Drets dels consumidors i dels usuaris

1. Les persones, en llur condició de consumidors i d'usuaris de béns i de serveis, tenen dret a la protecció de llur salut i seguretat. També tenen dret a una informació veraç i entenedora sobre les característiques i els preus dels productes i dels serveis, a un règim de garanties dels productes adquirits i dels subministraments contractats i a la protecció de llurs interessos econòmics davant de conductes abusives, negligents o fraudulentament.

2. Els consumidors i els usuaris tenen dret a ésser informats i a participar, directament o per mitjà de llurs representants, davant de les administracions públiques de Catalunya, en els termes que determina la llei.

Capítol II. Drets en l'àmbit polític i de l'Administració

Article 28. Dret de participació

1. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en condicions d'igualtat en els afers públics de Catalunya, de manera directa o bé per mitjà de representants, en els supòsits i en els termes que estableixin aquest Estatut i la llei.

2. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a elegir llurs representants en els òrgans polítics representatius i a presentar-s'hi com a candidats, d'acord amb les condicions i els requisits que estableixen les lleis.

3. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure i a presentar iniciatives legislatives al Parlament, en els termes que estableixen aquest Estatut i les lleis.

4. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar, directament o per mitjà d'entitats associatives, en el procés d'elaboració de les lleis del Parlament, mitjançant els procediments que estableixi el Reglament del Parlament.

5. Totes les persones tenen dret a dirigir peticions i a plantejar queixes, en la forma i amb els efectes que estableixi la llei, a les institucions de la Generalitat i a la seva Administració, així com a les entitats locals de Catalunya, en matèries de llur competència respectiva. La llei ha d'establir les condicions d'exercici i els efectes d'aquest dret, així com les obligacions de les institucions receptores.

6. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure la convocatòria de consultes populars per la Generalitat i els ajuntaments, en matèria de llur competència respectiva, en la forma i amb les condicions que la llei estableixi.

Article 29. Drets d'accés als serveis públics i a una bona Administració

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat als serveis públics i als serveis econòmics d'interès general. Les administracions públiques han de fixar les condicions d'accés i els estàndards de qualitat d'aquests serveis, amb independència del règim de llur prestació.

2. Totes les persones tenen dret que els poders públics de Catalunya tractin els assumptes que els afecten de manera imparcial i objectiva i que llur actuació se sotmeti a les finalitats que la justifiquen i sigui proporcionada a aquestes finalitats. La llei ha de regular les condicions d'exercici i les garanties d'aquests drets i ha de determinar els casos en què les administracions públiques de Catalunya i els serveis públics que en depenen han d'adoptar una carta de drets dels usuaris i d'obligacions dels prestadors.

Article 30. Dret a la protecció de les dades personals

Totes les persones tenen dret a la protecció de les dades personals contingudes en els fitxers que són competència de la Generalitat i el dret d'accedir-hi, d'examinar-les i d'obtenir-ne la correcció. Una autoritat independent, designada pel Parlament, ha de vetllar pel respecte d'aquests drets en els termes que estableixi la llei

Capítol III. Drets i deures lingüístics

Article 31. Drets i deures de coneixement i ús de les llengües

1. Tothom té dret a no ésser discriminat per raons lingüístiques.

2. Els actes jurídics fets en qualsevol de les dues llengües oficials tenen, pel que fa a la llengua, plena validesa i eficàcia, sense que se'n pugui al·legar desconeixement.

Article 32. Drets lingüístics davant de les administracions públiques i les institucions estatals

1. Els ciutadans tenen el dret d'opció lingüística. En les relacions amb les institucions, les organitzacions i les administracions públiques a Catalunya, tothom té el dret d'utilitzar la llengua oficial

que elegeixi. Aquest dret obliga totes les institucions, organitzacions i administracions públiques, inclosa l'Administració electoral a Catalunya, així com les entitats privades que en depenen i, en general, quan exerceixen funcions públiques.

2. En les relacions amb l'Administració de justícia i el Ministeri Fiscal, totes les persones tenen el dret d'utilitzar la llengua oficial que elegeixin en totes les actuacions judicials, sense que puguin patir indefensió ni dilacions indegudes per causa de la llengua emprada, ni se'ls pugui exigir cap mena de traducció.

3. Per a garantir aquest dret, els jutges i els magistrats, els fiscals i el personal al servei de l'Administració de justícia, per a prestar llurs serveis a Catalunya, han d'acreditar, en la forma que estableixin aquest Estatut i les lleis, que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials, que els fa aptes per a complir les funcions pròpies de llur càrrec o de llur lloc de treball.

4. Totes les persones tenen el dret de demanar i rebre els documents públics emesos a Catalunya en la llengua oficial que elegeixin i els poders públics el deure d'expedir-los en la llengua sol·licitada. Aquest dret i aquest deure s'estenen als documents d'identificació personal, així com als documents expedits pels registres públics, sens perjudici, en aquests casos, del possible contingut en altres llengües. Per a garantir el compliment d'aquest dret i del correlatiu deure, els notaris, els registradors de la propietat i mercantils, els encarregats del Registre Civil i els encarregats de qualsevol altre registre especialitzat han d'acreditar, en la forma que estableixin aquest Estatut i les lleis, que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials, que els fa aptes per a complir les funcions pròpies de llur càrrec o de llur lloc de treball.

5. Per a garantir el dret d'opció lingüística establert per l'apartat 1, l'Administració de l'Estat situada a Catalunya garanteix que el personal al seu servei té un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials, que el fa apte per a complir les funcions pròpies de llur lloc de treball.

6. Els ciutadans de Catalunya tenen el dret de relacionar-se per escrit en llengua catalana amb els òrgans constitucionals i amb els òrgans jurisdiccionals d'àmbit estatal. Aquestes institucions han d'atendre i han de tramitar els escrits presentats en llengua catalana, sense que puguin exigir a l'interessat traducció al castellà.

Article 33. Drets lingüístics dels consumidors i usuaris

Totes les persones tenen el dret d'ésser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial que elegeixin en llur condició d'usuaris o consumidors de béns, productes i serveis. Les entitats i les empreses amb domicili social a Catalunya i els establiments oberts al públic dins del seu territori queden subjectes al deure de disponibilitat lingüística en els termes establerts per la llei.

Article 34. Drets lingüístics en l'àmbit de l'ensenyament

1. Tothom té dret a rebre l'ensenyament en català d'acord amb el que estableix aquest Estatut. El català s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament.

2. Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari. També tenen el dret i el deure de conèixer amb suficiència, de forma oral i escrita, el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui llur llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament. L'ensenyament del català i el castellà ha de tenir una presència adequada en els plans d'estudis.
3. Els alumnes tenen dret a no ésser separats en centres ni en grups de classe diferents per raó de llur llengua habitual.
4. Els alumnes que s'incorporen tardanament al sistema escolar de Catalunya gaudeixen del dret a rebre un suport lingüístic especial si la manca de comprensió els dificulta seguir normalment l'ensenyament.
5. El professorat i l'alumnat dels centres universitaris tenen dret a expressar-se, oralment i per escrit, en la llengua oficial que elegeixin.

Article 35. Drets en relació amb l'aranès

1. A l'Aran tothom té el dret de conèixer i d'emprar l'aranès i d'ésser atès oralment i per escrit en aquesta llengua en les seves relacions amb les administracions públiques i amb les entitats públiques i privades que en depenen.
2. Els ciutadans de l'Aran tenen el dret d'emprar l'aranès en totes llurs relacions amb la Generalitat.
3. La llei ha de determinar els altres drets i deures lingüístics en relació amb l'aranès.

Capítol V. Garanties dels drets estatutaris

Article 36. Disposicions generals

1. Els drets reconeguts per aquest títol vinculen tots els poders públics que actuen a Catalunya i, d'acord amb la naturalesa de cada dret, els particulars. Les disposicions dictades pels poders públics de Catalunya han de respectar-los i s'han d'interpretar i d'aplicar en el sentit més favorable per a llur plena efectivitat.
2. El Parlament ha d'aprovar per llei una Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya i ha de desplegar per llei els reconeguts per aquest títol.
3. Cap de les disposicions d'aquest títol no pot ser desplegada, aplicada o interpretada de manera que redueixi o limiti els drets fonamentals reconeguts per la Constitució i pels tractats i convenis internacionals ratificats per Espanya.
4. La protecció estatutària dels drets reconeguts per aquest títol s'estén també als que consagren les lleis que els despleguen.

Article 37 Garantia judicial

Els actes que vulneren els drets que es reconeixen en aquest títol són objecte de recurs directament davant d'una sala de garanties estatutàries del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, d'acord amb el procediment establert per la Llei orgànica del poder judicial.

Capítol VI. Principis rectors

Article 38. Disposicions generals

1. Els poders públics de Catalunya han d'orientar les polítiques públiques d'acord amb els principis rectors que estableixen la Constitució i aquest Estatut. En l'exercici de llurs competències, els poders públics de Catalunya han de promoure i adoptar les mesures necessàries per a garantir llur eficàcia plena.
2. El reconeixement, el respecte i la protecció dels principis rectors informa la legislació positiva, la pràctica judicial i l'actuació dels poders públics.
3. Els principis rectors són exigibles davant de la jurisdicció d'acord amb el que determinen les lleis i les altres disposicions que els despleguen.

Article 39. Protecció de les persones i de les famílies

1. Els poders públics de Catalunya han de tenir com a objectiu la millora de la qualitat de vida de totes les persones.
2. Els poders públics de Catalunya han de garantir la protecció jurídica, econòmica i social de la família en les seves diverses modalitats, com a estructura bàsica i factor de cohesió social i com a primer nucli de convivència de les persones. Així mateix, han de promoure les mesures econòmiques i normatives de suport a les famílies adreçades al foment de la natalitat i han de garantir una correcta conciliació de la vida laboral i familiar.
3. Els poders públics de Catalunya han de garantir la protecció dels infants, especialment contra tota forma d'explotació, d'abandonament, de maltractament o crueltat i de la pobresa i els seus efectes.
4. Els poders públics han de promoure polítiques públiques que afavoreixin l'emancipació dels joves, facilitant-los l'accés al món laboral i a l'habitatge per tal que puguin desenvolupar llur propi projecte de vida i participar en igualtat de drets i deures en la vida social i cultural.
5. Els poders públics de Catalunya han de garantir la protecció jurídica de les persones amb discapacitats i han de promoure'n la integració social, econòmica i laboral. També han d'adoptar les mesures necessàries per a suplir o complementar el suport de llur entorn familiar directe.
6. Els poders públics de Catalunya han de garantir la protecció de les persones grans per tal que puguin portar una vida digna i independent i participar en la vida social i cultural. També han de procurar llur plena integració en la societat mitjançant polítiques públiques basades en el principi de solidaritat intergeneracional.

7. Els poders públics de Catalunya han de promoure la igualtat de les diferents unions estables de parella amb independència de l'orientació sexual de llurs membres. La llei ha de regular aquestes unions i altres formes de convivència i llurs efectes

Article 40 . Dones i perspectiva de gènere

1. Els poders públics han de garantir la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques per tal d'aconseguir la igualtat d'oportunitats i la igualtat material entre dones i homes.

2. Les polítiques públiques han de garantir l'abordatge integral de totes les formes de violència contra les dones, així com dels actes de caràcter sexista i discriminatori, i han de fomentar el reconeixement del paper de les dones en els àmbits cultural, històric, social i econòmic promovent la participació dels grups i les associacions de dones en l'elaboració i l'avaluació d'aquestes polítiques.

3. Els poders públics han de reconèixer i tenir en compte el valor econòmic del treball familiar en la fixació de llurs polítiques econòmiques i socials.

Article 41. Cohesió i benestar social

1. Els poders públics de Catalunya han de promoure polítiques públiques que fomentin la cohesió social i que garanteixin un sistema de serveis socials, de titularitat pública i concertada, adequat als indicadors econòmics i socials de Catalunya.

2. Els poders públics de Catalunya han de vetllar per la plena integració social, econòmica i laboral de les persones i dels col·lectius més necessitats de protecció, especialment d'aquells que es troben en situació de pobresa i de risc d'exclusió social.

3. Els poders públics han de vetllar per la dignitat, la seguretat i la protecció integral de les persones, especialment de les més vulnerables.

4. Els poders públics han de garantir la qualitat del servei i la gratuïtat de l'assistència sanitària pública en els termes que estableix la llei.

5. Els poders públics han de promoure polítiques preventives i comunitàries i han de garantir la qualitat del servei i la gratuïtat dels serveis socials que la llei determini com a bàsics.

6. Els poders públics de Catalunya han d'emprendre les accions necessàries per a establir un règim d'acollida de les persones immigrades i han de promoure les polítiques que garanteixin el reconeixement i l'efectivitat dels drets i deures de les persones immigrades, la igualtat d'oportunitats, les prestacions i les ajudes que permetin llur plena acomodació social i econòmica i llur participació en els afers públics.

7. Els poders públics de Catalunya han de vetllar per la convivència social, cultural i religiosa entre totes les persones a Catalunya i pel respecte de la diversitat de creences i conviccions ètiques i filosòfiques de les persones, i han de fomentar les relacions interculturals mitjançant l'impuls i la creació d'àmbits de coneixement recíproc, diàleg i mediació.

Article 42. Foment de la participació

1. Els poders públics de Catalunya han de promoure la participació social en l'elaboració, la prestació i l'avaluació de les polítiques públiques, així com la participació individual i associativa en els àmbits cívic, social, cultural, econòmic i polític, amb ple respecte als principis de pluralisme, lliure iniciativa i autonomia.
2. Els poders públics han de facilitar la participació i la representació ciutadanes i polítiques amb especial atenció a les zones menys poblades del territori.
3. Els poders públics han de procurar que les campanyes institucionals que s'organitzin en ocasió dels processos electorals tinguin com a finalitat la de promoure la participació ciutadana i que els electors rebin dels mitjans de comunicació informació veraç, objectiva, neutral i respectuosa del pluralisme polític sobre les candidatures que concorren en els processos electorals.

Article 43. Educació, recerca i cultura

1. Els poders públics de Catalunya han de garantir la qualitat del sistema d'ensenyament i han d'impulsar una formació humana i tècnica de l'alumnat basada en els valors socials d'igualtat, solidaritat, llibertat, pluralisme, responsabilitat cívica i els altres que fonamenten la convivència democràtica.
2. Els poders públics de Catalunya han de promoure i han d'impulsar la implicació i la participació de la família en l'educació dels fills, en el marc de la comunitat educativa.
3. Els poders públics de Catalunya han de fomentar la investigació i la recerca científica de qualitat, la creativitat artística i la conservació i la difusió del patrimoni cultural de Catalunya.
4. Els poders públics de Catalunya han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar a totes les persones l'accés a la cultura, als béns culturals i al patrimoni cultural, arqueològic, històric i artístic de Catalunya.

Article 44. Àmbit socioeconòmic

1. Els poders públics de Catalunya han d'adoptar les mesures necessàries per a promoure el progrés econòmic i el progrés social de Catalunya i dels seus ciutadans, basats en els principis de la solidaritat, la cohesió, el desenvolupament sostenible i la igualtat d'oportunitats.
2. Els poders públics de Catalunya han de promoure una distribució de la renda personal i territorial més equitativa en el marc d'un sistema català de benestar.
3. Els poders públics de Catalunya han d'adoptar les mesures necessàries per a garantir els drets laborals i sindicals dels treballadors, han d'impulsar i han de promoure llur participació en les empreses i les polítiques d'ocupació plena, de foment de l'estabilitat laboral, de formació de les persones treballadores, de prevenció de riscos laborals, de seguretat i d'higiene en el treball, de creació d'unes condicions dignes en el lloc de treball, de no-discriminació per raó de gènere i de garantia del descans necessari i de les vacances retribuïdes.

4. La Generalitat ha de promoure la creació d'un espai català de relacions laborals establert en funció de la realitat productiva i empresarial específica de Catalunya i dels seus agents socials, en el qual estiguin representades les organitzacions sindicals i empresarials i l'Administració de la Generalitat. En aquest marc, els poders públics han de fomentar una pràctica pròpia de diàleg social, de concertació, de negociació col·lectiva, de resolució de conflictes laborals i de participació en el desenvolupament i la millora de l'entramat productiu.

5. La Generalitat ha d'afavorir el desenvolupament de l'activitat empresarial i l'esperit emprenedor tenint en compte la responsabilitat social de l'empresa, la lliure iniciativa i les condicions de competència, i ha de protegir especialment l'activitat dels emprenedors autònoms. La Generalitat ha de fomentar l'acció de les cooperatives i les societats laborals i ha d'estimular les iniciatives de l'economia social.

6. Les organitzacions sindicals, empresarials i professionals i les corporacions de dret públic representatives d'interessos econòmics i professionals han de participar en la definició de les polítiques públiques que els afectin. La Generalitat ha de promoure la mediació i l'arbitratge per a la resolució de conflictes d'interessos entre els diversos agents socials.

7. La Generalitat, en consideració a la funció social, cultural i de promoció econòmica que compleixen les caixes d'estalvis, ha de protegir llur autonomia institucional i ha de promoure la contribució social d'aquestes entitats a les estratègies econòmiques i socials dels territoris de Catalunya.

Article 45. Medi ambient, sostenibilitat i equilibri territorial

1. Els poders públics de Catalunya han de vetllar per la protecció del medi ambient mitjançant l'adopció de polítiques públiques basades en el desenvolupament sostenible i la solidaritat col·lectiva i intergeneracional.

2. Les polítiques mediambientals s'han d'adreçar especialment a la reducció de les diferents formes de contaminació, la fixació d'estàndards i de nivells mínims de protecció, l'articulació de mesures correctives de l'impacte ambiental i el respecte als principis de preservació del medi, conservació dels recursos naturals, responsabilitat, fiscalitat ecològica i reciclatge i reutilització dels béns i els productes.

3. Els poders públics de Catalunya han de fer efectives les condicions que permetin a totes les persones el gaudi del patrimoni natural i paisatgístic, així com la preservació de la biodiversitat i la protecció de la flora i la fauna.

4. Els poders públics de Catalunya han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial aplicant polítiques que assegurin la protecció del paisatge rural, la defensa del litoral, el foment de les explotacions agràries i una distribució equilibrada en el territori dels diferents sectors productius, els serveis d'interès general i les xarxes de comunicació.

5. Els poders públics de Catalunya han de facilitar al ciutadà informació mediambiental i han de fomentar l'educació en els valors de la preservació i de la millora del medi ambient com a patrimoni comú.

Article 46. Habitatge i mobilitat

1. Els poders públics de Catalunya han de facilitar l'accés a l'habitatge mitjançant la generació de sòl i la promoció d'habitatge públic i d'habitatge protegit, amb especial atenció pels joves i els col·lectius més necessitats.
2. Els poders públics de Catalunya han de promoure polítiques de transport i de comunicació, basades en criteris de sostenibilitat, que fomentin la utilització del transport públic i la millora de la mobilitat i de la seguretat viària.

Article 47. Protecció dels consumidors i usuaris

1. Els poders públics de Catalunya han de garantir la protecció de la salut, la seguretat i la defensa dels drets i els interessos legítims dels consumidors i els usuaris.
2. Els poders públics de Catalunya han de garantir l'existència d'instruments de mediació i arbitratge en matèria de consum, tot promovent-ne el coneixement i la utilització, i han de donar suport a les organitzacions de consumidors i usuaris.

Article 48. Foment i difusió de la llengua

1. Els poders públics de Catalunya han de protegir la llengua catalana en tots els àmbits i sectors i n'han de fomentar l'ús, la difusió i el coneixement. Aquests principis també s'han d'aplicar respecte de la llengua aranesa.
2. Les polítiques de foment de la llengua catalana s'han d'estendre al conjunt de l'Estat, a la Unió Europea i a la resta del món.
3. Els poders públics de Catalunya han de promoure que les dades que figuren en l'etiquetatge, en l'emalatge i en les instruccions d'ús dels productes fabricats i distribuïts a Catalunya constin almenys en llengua catalana.
4. La Generalitat, l'Administració local i les altres corporacions públiques de Catalunya, les institucions i les empreses que en depenen i els concessionaris de llurs serveis han d'emprar el català en llurs actuacions internes i en la relació entre ells. També l'han d'emprar en les comunicacions i les notificacions adreçades a persones físiques o jurídiques residents a Catalunya, sens perjudici del dret dels ciutadans a rebre-les en castellà si ho demanen.
5. Els poders públics han de garantir l'ús de la llengua de signes catalana i les condicions que permetin d'assolir la igualtat de les persones amb sordesa que optin per aquesta llengua, que ha d'ésser objecte d'ensenyament, protecció i respecte.
6. D'acord amb el que disposa la Constitució, l'Estat ha de donar suport a l'aplicació dels principis establerts per aquest article. S'han d'establir els instruments de coordinació i, si escau, d'actuació conjunta perquè siguin més efectius.

Article 49. Cooperació al foment de la pau i cooperació al desenvolupament

1. La Generalitat ha de promoure la cultura de la pau i accions de foment de la pau al món.
2. La Generalitat ha de promoure accions i polítiques de cooperació al desenvolupament dels pobles i ha d'establir programes d'ajut humanitari d'emergència.

Article 50. En l'àmbit dels mitjans de comunicació social

1. Correspon als poders públics de promoure les condicions per a garantir el dret a la informació i a rebre dels mitjans de comunicació informació veraç i neutral, així com uns continguts que respectin la dignitat de les persones i el pluralisme polític, social, cultural i religiós.
2. Es reconeix el dret a accedir sense discriminacions als serveis audiovisuals en l'àmbit de Catalunya.
3. Una autoritat independent, designada pel Parlament, ha de vetllar en relació amb l'àrea de l'audiovisual i en els termes que estableixi la llei, pel respecte dels principis que estableix aquest article.

Article 51. Accés a les tecnologies de la informació i de la comunicació

1. Els poders públics de Catalunya han de facilitar i impulsar l'accés a les tecnologies de la informació i de la comunicació, en condicions d'igualtat, en tots els àmbits de la vida social, inclòs el laboral; han de fomentar que es posin al servei de les persones i no afectin negativament llurs drets, i han de garantir la prestació de serveis mitjançant aquestes tecnologies, d'acord amb els principis d'universalitat, continuïtat i actualització.
2. La Generalitat ha de promoure la formació, la recerca i la innovació tecnològiques per tal que les oportunitats de progrés que ofereix la societat del coneixement i de la informació contribueixin a la millora del benestar i de la cohesió social.

Article 52. Memòria històrica

1. La Generalitat i els altres poders públics de Catalunya han de vetllar pel coneixement i el manteniment de la memòria històrica de Catalunya com a patrimoni col·lectiu que testimonia la resistència i la lluita per les llibertats democràtiques i els drets nacionals i socials. Amb aquesta finalitat, han d'adoptar les iniciatives institucionals necessàries per al reconeixement i la rehabilitació de tots els ciutadans que han patit persecució com a conseqüència de la defensa de la democràcia i l'autogovern de Catalunya.
2. La Generalitat ha de vetllar perquè la memòria històrica es converteixi en símbol permanent de tolerància, de dignitat dels valors democràtics, de rebuig dels totalitarismes i de reconeixement de totes aquelles persones que han patit persecució a causa de llurs opcions ideològiques.

TÍTOL II. INSTITUCIONS

Capítol I. El Parlament

Article 53. Disposicions generals

1. El Parlament representa el poble de Catalunya. Exerceix la potestat legislativa, aprova els pressupostos de la Generalitat i controla i impulsa l'acció política i de govern. És la seu on s'expressa preferentment el pluralisme i es fa públic el debat polític.
2. El Parlament és inviolable.

Article 54. Composició i règim electoral

1. El Parlament es compon d'un mínim de cent diputats i un màxim de cent cinquanta, elegits per a un termini de quatre anys mitjançant sufragi universal, lliure, igual, directe i secret, d'acord amb aquest Estatut i la legislació electoral.
2. El sistema electoral és de representació proporcional i ha d'assegurar la representació adequada de totes les zones del territori de Catalunya. L'Administració electoral és independent i garanteix la transparència i l'objectivitat del procés electoral. El règim electoral és regulat per una llei del Parlament aprovada en una votació final sobre el conjunt del text per majoria de dues terceres parts dels diputats.
3. Són electors i elegibles els ciutadans de Catalunya que estan en ple ús dels seus drets civils i polítics, d'acord amb la legislació electoral. La llei electoral de Catalunya ha d'establir criteris de paritat entre homes i dones per a l'elaboració de les llistes electorals.
4. El president de la Generalitat, quinze dies abans de l'expiració de la legislatura, ha de convocar les eleccions, que han de tenir lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria.

Article 55. Estatut del diputat

1. Els membres del Parlament són inviolables pels vots i les opinions que emetin en l'exercici de llur càrrec. Durant llur mandat, gaudeixen d'immunitat i només poden ésser detinguts en cas de delictes flagrants. No poden ésser inculcats ni processats sense l'autorització del Parlament de Catalunya. En les causes contra els diputats, és competent el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.
2. Els diputats no estan sotmesos a mandat imperatiu.

Article 56. Autonomia parlamentària

1. El Parlament gaudeix d'autonomia organitzativa, financera, administrativa i disciplinària.

2. El Parlament elabora i aprova el seu reglament, el seu pressupost i fixa l'estatut del personal que en depèn.
3. L'aprovació i la reforma del Reglament del Parlament corresponen al Ple de la cambra i requereixen el vot favorable de la majoria absoluta dels diputats en una votació final sobre el conjunt del text.

Article 57. Organització i funcionament

1. El Parlament té un president i una mesa elegits per la cambra. El Reglament del Parlament en regula l'elecció i les funcions.
2. El Reglament del Parlament regula els drets i els deures dels diputats, els requisits per a la formació de grups parlamentaris, la intervenció d'aquests en l'exercici de les funcions de la cambra i les atribucions de la Junta de Portaveus.
3. El Parlament funciona en ple i en comissions.
4. El Parlament té una Diputació Permanent presidida pel president de la cambra i integrada pel nombre de diputats que el Reglament determini, en proporció a la representació de cada grup parlamentari. La Diputació Permanent vetlla pels poders de la cambra quan aquesta no és reunida en els períodes entre sessions, quan ha expirat el mandat parlamentari i quan el Parlament ha estat dissolt. En cas d'expiració de la legislatura o de dissolució del Parlament, el mandat dels diputats que integren la Diputació Permanent és prorrogat fins a la constitució de la nova cambra.
5. El Parlament pot crear comissions d'investigació sobre qualsevol assumpte de rellevància pública que sigui d'interès de la Generalitat. És obligatori comparèixer a requeriment de les comissions d'investigació, d'acord amb el procediment i les garanties establerts pel Reglament del Parlament. La llei ha de regular les sancions per l'incompliment d'aquesta obligació.
6. El Reglament del Parlament ha de regular la tramitació de les peticions individuals i col·lectives adreçades a la cambra. També ha d'establir mecanismes de participació ciutadana en l'exercici de les funcions parlamentàries.

Article 58. Règim de les reunions i les sessions

1. El Parlament es reuneix anualment en dos períodes ordinaris de sessions fixats pel Reglament. El Parlament es pot reunir en sessions extraordinàries fora dels períodes ordinaris de sessions. Les sessions extraordinàries del Parlament són convocades pel seu president per acord de la Diputació Permanent, o a petició dels grups parlamentaris o dels membres que en representin la majoria absoluta. El Parlament també es reuneix en sessió extraordinària a petició del president de la Generalitat. Les sessions extraordinàries es convoquen amb un ordre del dia determinat i s'aixequen després d'haver-lo exhaurit.
2. Les sessions del Ple són públiques, llevat dels supòsits establerts pel Reglament.
3. Per a adoptar acords vàlidament, el Parlament ha de trobar-se reunit amb la presència de la majoria absoluta dels diputats. Els acords són vàlids quan han estat aprovats per la majoria simple

dels diputats presents, sens perjudici de les majories especials establertes per l'Estatut, per les lleis o pel Reglament del Parlament.

Article 59. Funcions

Corresponen al Parlament, a més de les funcions establertes per l'article 53, les següents:

- a) Designar els senadors que representen la Generalitat al Senat. La designació s'ha de fer en convocatòria específica i de manera proporcional al nombre de diputats de cada grup parlamentari.
- b) Elaborar proposicions de llei per a presentar-les a la Mesa del Congrés dels Diputats i nomenar els diputats del Parlament encarregats de llur defensa.
- c) Sol·licitar al Govern de l'Estat l'adopció de projectes de llei.
- d) Sol·licitar a l'Estat la transferència o delegació de competències i l'atribució de facultats en el marc de l'article 150 de la Constitució.
- e) Interposar el recurs d'inconstitucionalitat i personar-se davant el Tribunal Constitucional en altres processos constitucionals, d'acord amb el que estableixi la Llei orgànica del Tribunal Constitucional.
- f) Les altres funcions que li atribueixen aquest Estatut i les lleis.

Article 60. Iniciativa legislativa i exercici de la funció legislativa

1. La iniciativa legislativa correspon als diputats, als grups parlamentaris i al Govern. També correspon, en els termes establerts per les lleis de Catalunya, als ciutadans, mitjançant la iniciativa legislativa popular, i als òrgans representatius dels ens supramunicipals de caràcter territorial que estableix aquest Estatut.

2. L'aprovació, la modificació i la derogació dels projectes i les proposicions de llei de desenvolupament bàsic del que estableixen els articles 2.3, 9, 36.2, 54.2, 66.3, 74.3, 76.4, 78.2 i 89.1 d'aquest Estatut requereixen el vot favorable de la majoria absoluta del Ple del Parlament en una votació final sobre el conjunt del text, llevat que l'Estatut n'estableixi una altra.

3. El Ple del Parlament pot delegar la tramitació i l'aprovació d'iniciatives legislatives a les comissions legislatives permanents. En qualsevol moment pot revocar aquesta delegació. No poden ésser objecte de delegació a les comissions la reforma de l'Estatut, la llei electoral per a les eleccions al Parlament de Catalunya, les lleis de desenvolupament bàsic, el pressupost de la Generalitat i les lleis de delegació legislativa al Govern.

Article 61. Delegació al Govern de la potestat legislativa

1. El Parlament pot delegar en el Govern la potestat de dictar normes amb rang de llei. Les disposicions del Govern que continguin legislació delegada tenen el nom de decrets legislatius. No poden ésser objecte de delegació legislativa l'aprovació del pressupost de la Generalitat, les lleis que regulen el règim electoral i les institucions de la Generalitat, llevat que es delegui l'establiment d'un

text refós, cas en el qual la llei de delegació ha de determinar expressament l'abast i els criteris per a la refosa.

2. La delegació legislativa només pot atorgar-se al Govern. La delegació ha d'ésser expressa, mitjançant llei, per a una matèria concreta i amb la determinació d'un termini per a fer-ne ús. La delegació s'exhaureix quan el Govern publica el decret legislatiu corresponent.

3. Quan es tracti d'autoritzar el Govern per a formular un nou text articulat, les lleis de delegació han de fixar les bases a les quals s'ha d'ajustar el Govern en l'exercici de la delegació legislativa. Quan es tracti d'autoritzar el Govern a refondre textos legals, les lleis han de determinar l'abast i els criteris de la refosa.

4. El control de la legislació delegada és regulat pel Reglament del Parlament. Les lleis de delegació també poden establir un règim de control especial per als decrets legislatius.

Article 62. Els decrets llei

1. En cas d'una necessitat urgent, excepcional i extraordinària, el Govern pot dictar disposicions legislatives provisionals sota la forma de decret llei. No poden ésser objecte de decret llei les lleis que regulen els drets establerts per aquest Estatut, el règim electoral, les institucions de la Generalitat, ni el pressupost de la Generalitat.

2. Els decrets llei queden derogats si en el termini improrrogable de trenta dies subsegüents a la promulgació no són validats expressament pel Parlament després d'un debat i una votació de totalitat.

3. Dins el termini establert per l'apartat 2, el Parlament pot tramitar els decrets llei com a projectes de llei pel procediment d'urgència.

Article 63. Promulgació i publicació de les lleis

Les lleis de Catalunya són promulgades, en nom del rei, pel president de la Generalitat, el qual n'ordena la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* dins el termini de quinze dies des de llur aprovació i en el *Boletín Oficial del Estado*. A l'efecte de llur entrada en vigor, regeix la data de publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*. La versió oficial castellana és la traducció de la versió original catalana elaborada per la Generalitat.

Article 64. Causes de finiment de la legislatura

La legislatura finalitza per expiració del mandat legal en complir-se els quatre anys de la data de celebració de les eleccions. També pot finalitzar anticipadament quan no es produeixi la investidura del president de la Generalitat o per dissolució anticipada, acordada pel Parlament o pel president de la Generalitat.

Capítol II. El president de la Generalitat

Article 65. Elecció, nomenament, estatut personal, cessament i competències

1. El president té la més alta representació de la Generalitat i dirigeix l'acció del Govern. També té la representació ordinària de l'Estat a Catalunya.
2. El president és elegit pel Parlament d'entre els seus membres. La llei pot regular la limitació de mandats.
3. Transcorreguts dos mesos des de la primera votació d'investidura, si cap candidat no és elegit, el Parlament queda automàticament dissolt i el president de la Generalitat convoca eleccions de manera immediata, que han de tenir lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria.
4. El president de la Generalitat és nomenat pel rei. La proposta de nomenament és contrasignada pel president del Parlament.
5. Una llei del Parlament regula l'estatut personal del president de la Generalitat. Als efectes de precedències i protocol a Catalunya, el president de la Generalitat té la posició preeminent, immediatament després del rei.
6. Com a representant ordinari de l'Estat a Catalunya, correspon al president:
 - a) Promulgar en nom del rei les lleis, els decrets llei i els decrets legislatius de Catalunya i ordenar-ne la publicació.
 - b) Ordenar la publicació dels nomenaments dels càrrecs institucionals de l'Estat a Catalunya.
 - c) Demanar la col·laboració a les autoritats de l'Estat que exerceixen funcions públiques a Catalunya.
 - d) Les altres que determini la llei.
7. El president de la Generalitat cessa per renovació del Parlament a conseqüència d'unes eleccions, per aprovació d'una moció de censura o denegació d'una qüestió de confiança, per dimissió, per notòria incapacitat permanent, física o mental, reconeguda pel Parlament, que l'inhabiliti per a l'exercici del càrrec, i per condemna penal ferma que comporti la inhabilitació per a l'exercici de càrrec públic.
8. El conseller primer, quan n'hi hagi, o el conseller que determini la llei, supleix i substitueix el president de la Generalitat en els casos d'absència, malaltia, cessament per causa d'incapacitat i traspàs. La suplència i la substitució no permeten en cap cas exercir les atribucions del president relatives al plantejament d'una qüestió de confiança, la designació i el cessament dels consellers i la dissolució anticipada del Parlament.

Capítol III. El Govern i l'Administració de la Generalitat

Secció primera. El Govern

Article 66. Funcions, composició, organització i cessament

1. El Govern és l'òrgan superior col·legiat que dirigeix l'acció política de la Generalitat, i també la seva Administració. Exerceix la funció executiva i la potestat reglamentària d'acord amb l'Estatut i les lleis.
2. El Govern es compon del president de la Generalitat, el conseller primer, si escau, i els consellers.

3. Una llei ha de regular l'organització, el funcionament i les atribucions del Govern.
4. El Govern cessa quan ho fa el president de la Generalitat.
5. Les disposicions generals i els actes emanats del Govern han d'ésser publicats en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*. Aquesta publicació és suficient, a tots els efectes, per a la validesa dels actes i l'entrada en vigor de les disposicions i les normes de la Generalitat.

Article 67. El conseller primer

El president de la Generalitat per decret pot nomenar i separar un conseller primer, de la qual cosa ha de donar compte al Parlament. El conseller primer és membre del Govern de la Generalitat. El conseller primer, d'acord amb el que estableix la llei, té funcions pròpies, a més de les delegades pel president.

Article 68. Estatut personal dels membres del Govern

El president de la Generalitat i els consellers, durant el seu mandat i pels actes presumptament delictius comesos en el territori de Catalunya, no poden ésser detinguts ni retinguts llevat del cas de delictes flagrants. Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya decidir sobre la inculpció, el processament i l'enjudiciament d'aquests.

Secció segona. Administració de la Generalitat

Article 69. Disposicions generals i principis d'organització i funcionament

1. L'Administració de la Generalitat és l'organització que exerceix les funcions executives atribuïdes per aquest Estatut a la Generalitat. Té la condició d'administració estatal ordinària d'acord amb el que estableixen l'Estatut i les lleis, sens perjudici de les competències executives que corresponen a l'Administració local.
2. L'Administració de la Generalitat serveix amb objectivitat els interessos generals i actua amb submissió plena a la llei i al dret.
3. L'Administració de la Generalitat actua d'acord amb els principis de coordinació i transversalitat, amb la finalitat de garantir la integració de les polítiques públiques.
4. L'Administració de la Generalitat, d'acord amb el principi de transparència, ha de fer pública la informació necessària perquè els ciutadans en puguin avaluar la gestió.
5. L'Administració de la Generalitat exerceix les seves funcions en el territori d'acord amb els principis de desconcentració i de descentralització.
6. La llei regula l'organització de l'Administració de la Generalitat i determina en tot cas:
 - a) Les modalitats de descentralització funcional i les diverses formes de personificació pública i privada que pot adoptar l'Administració de la Generalitat.
 - b) Les formes d'organització i de gestió dels serveis públics.

c) L'actuació de l'Administració de la Generalitat en règim de dret privat, i també la participació del sector privat en l'execució de les polítiques públiques i la prestació dels serveis públics.

7. La llei regula l'estatut jurídic del personal al servei de l'Administració de la Generalitat, incloent-hi, en tot cas, el règim d'incompatibilitats, la garantia de formació i actualització dels coneixements i la praxi necessària per a l'exercici de les funcions públiques.

Capítol IV. Relacions entre el Parlament i el Govern

Article 70. Drets i obligacions dels membres del Govern envers el Parlament

1. El president de la Generalitat i els consellers tenen el dret d'assistir a les reunions del Ple i de les comissions parlamentàries i prendre-hi la paraula.

2. El Parlament pot requerir al Govern i als seus membres la informació que consideri necessària per a l'exercici de les seves funcions. També pot requerir la seva presència al Ple i a les comissions, en els termes que estableix el Reglament.

Article 71. Responsabilitat política del Govern i dels seus membres

1. El president de la Generalitat i els consellers responen políticament davant el Parlament de forma solidària, sens perjudici de la responsabilitat directa de cadascun d'ells.

2. El Parlament pot exigir la responsabilitat individual del conseller primer o d'un altre conseller en relació amb el seu àmbit específic d'actuació, mitjançant l'aprovació d'una moció de censura individual aprovada per majoria absoluta dels diputats. El president ha de separar el conseller afectat per l'aprovació de la moció de censura.

3. La delegació de funcions del president de la Generalitat al conseller primer no eximeix aquell de la seva responsabilitat política davant el Parlament.

Article 72. Dissolució anticipada del Parlament

1. El president de la Generalitat, amb la deliberació prèvia del Govern i sota la seva exclusiva responsabilitat, pot dissoldre el Parlament. Aquesta facultat no pot ésser exercida quan estigui en tràmit una moció de censura i tampoc si no ha transcorregut un any com a mínim des de l'última dissolució per aquest procediment. El decret de dissolució ha d'establir la convocatòria de noves eleccions, que han de tenir lloc entre els quaranta i els seixanta dies següents a la publicació del decret en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

2. El Parlament pot ésser dissolt per decisió del mateix Parlament acordada per la majoria de les tres cinquenes parts dels diputats. En aquest supòsit el president de la Generalitat ha de convocar eleccions de manera immediata, que han de tenir lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria.

Capítol V. Altres institucions de la Generalitat

Secció primera. El Consell de Garanties Estatutàries

Article 73. Funcions

1. El Consell de Garanties Estatutàries és la institució de la Generalitat que vetlla per l'adequació a l'Estatut i a la Constitució de les disposicions de la Generalitat en el termes que estableix l'apartat següent.
2. El Consell dictamina en els casos següents:
 - a) Sobre l'adequació a la Constitució dels projectes i les proposicions de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.
 - b) Sobre l'adequació a l'Estatut i a la Constitució dels projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i dels decrets llei sotmesos a convalidació del Parlament.
 - c) Sobre l'adequació a l'Estatut i a la Constitució dels projectes de decret legislatiu aprovats pel Govern.
 - d) Sobre l'adequació dels projectes i les proposicions de llei i dels projectes de decret legislatiu aprovats pel Govern a l'autonomia local en els termes que garanteix aquest Estatut.
3. També correspon al Consell dictaminar abans de la interposició del recurs d'inconstitucionalitat pel Parlament o pel Govern, de la interposició de conflicte de competència pel Govern i de la interposició de conflicte en defensa de l'autonomia local davant el Tribunal Constitucional.
4. Els dictàmens del Consell són vinculants, llevat del que estableix l'apartat anterior.

Article 74. Composició i funcionament

1. El Consell és format per membres nomenats pel president de la Generalitat entre juristes de reconeguda competència; dues terceres parts a proposta del Parlament per majoria de tres cinquenes parts dels diputats, i una tercera part a proposta del Govern.
2. Els membres del Consell han d'elegir d'entre ells el president.
3. Una llei del Parlament regula la composició i el funcionament del Consell, l'estatut dels membres i els procediments relatius a l'exercici de les seves funcions. La llei pot ampliar les funcions dictaminadores del Consell que estableix aquest Estatut sense atribuir-los, però, caràcter vinculant.
4. El Consell té autonomia orgànica, funcional i pressupostària d'acord amb la llei.

Secció segona. El Síndic de Greuges

Article 75. Funcions i relacions amb altres institucions anàlogues

1. El Síndic de Greuges té la funció de protegir i defensar els drets i les llibertats reconeguts per la Constitució i aquest Estatut. Amb aquesta finalitat supervisa l'activitat de l'Administració de la

Generalitat i de la l'Administració local de Catalunya, i també la dels organismes públics o privats vinculats o que en depenen.

2. El Síndic de Greuges pot sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre els projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i dels decrets llei sotmesos a convalidació del Parlament, quan regulen drets reconeguts per aquest Estatut.

3. El Síndic de Greuges vetlla pels drets i les llibertats a què es refereix l'apartat 1 respecte a les institucions i les empreses privades que gestionen serveis públics, duen a terme activitats d'interès general o universal o activitats equivalents de forma concertada o indirecta, i també respecte a les altres persones amb vincle contractual amb les administracions públiques.

4. El Síndic de Greuges exerceix les funcions que estableix l'apartat anterior amb caràcter exclusiu. També pot estendre la seva actuació de protecció i defensa dels drets dels ciutadans a l'Administració de l'Estat a Catalunya en els termes que estableixin els acords de cooperació amb el Defensor del Poble.

5. El Síndic de Greuges pot establir relacions de col·laboració amb els defensors locals de la ciutadania i altres figures anàlogues creades en l'àmbit públic i el privat.

6. Les administracions públiques de Catalunya i les altres entitats i persones a què es refereixen els apartats anteriors tenen l'obligació de cooperar amb el Síndic de Greuges. La llei ha de regular les sancions i els mecanismes destinats a garantir el compliment d'aquesta obligació.

Article 76. Designació i estatut del Síndic de Greuges

1. El Síndic de Greuges és elegit pel Parlament de Catalunya per majoria de tres cinquenes parts dels seus membres.

2. El Síndic de Greuges pot nomenar un o més adjunts en els termes establerts per la llei.

3. El Síndic de Greuges i els adjunts exerceixen llurs funcions amb imparcialitat i independència, són inviolables per les opinions expressades en l'exercici de llurs funcions, són inamovibles i només poden ésser destituïts i suspesos per les causes que estableix la llei. Durant llur mandat no poden ésser detinguts si no és en situació de flagrant delictes, i correspon decidir sobre llurs inculpció, processament i judici al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

4. La llei ha de regular l'estatut personal del Síndic de Greuges, les incompatibilitats, les causes de cessament, l'organització i les atribucions de la institució. El Síndic de Greuges gaudeix d'autonomia reglamentària, organitzativa, funcional i pressupostària d'acord amb la llei.

Secció tercera. La Sindicatura de Comptes

Article 77. Funcions i relacions amb el Tribunal de Comptes

1. La Sindicatura de Comptes és l'òrgan fiscalitzador extern dels comptes, de la gestió econòmica i del control d'eficiència de la Generalitat, de les entitats locals i de la resta del sector públic de Catalunya.

2. La Sindicatura de Comptes depèn orgànicament del Parlament, exerceix les seves funcions per delegació d'aquest i amb plena autonomia organitzativa, funcional i pressupostària, d'acord amb la llei.

3. La Sindicatura de Comptes i el Tribunal de Comptes estableixen les seves relacions de cooperació mitjançant conveni. En aquest conveni s'han d'establir els mecanismes de participació en els procediments jurisdiccionals sobre responsabilitat comptable.

Article 78. Composició, funcionament i estatut personal

1. La Sindicatura de Comptes és formada per síndics designats pel Parlament per majoria de tres cinquantenes parts. Els síndics elegeixen d'entre ells el president o síndic major.

2. Una llei ha de regular l'estatut personal, les incompatibilitats, les causes de cessament, l'organització i el funcionament de la Sindicatura de Comptes.

Capítol VI. El Govern local

Secció primera. Organització territorial local

Article 79. Organització del govern local de Catalunya

1. Catalunya estructura la seva organització territorial en municipis i vegueries.

2. L'Estatut garanteix l'autonomia política i administrativa de municipis i vegueries d'acord amb el que estableix la Constitució i la Carta europea de l'autonomia local.

3. Les comarques i les altres entitats supramunicipals que creï la Generalitat es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis.

Article 80. Competències locals

1. Els municipis tenen plena capacitat per a dur a terme les activitats i prestar els serveis que siguin d'interès per a la comunitat local. Les actuacions que duguin a terme amb aquesta finalitat no tenen cap altre límit que el respecte a la llei i a les competències que corresponen a altres administracions.

2. L'Estatut garanteix un nucli competencial propi a municipis i vegueries, unes atribucions que són exercides per aquestes entitats amb plena autonomia de govern i administració, subjectes només a controls de constitucionalitat i legalitat.

Secció segona. El municipi

Article 81. El municipi i l'autonomia municipal

1. El municipi és l'ens local bàsic de l'organització territorial de Catalunya i el mitjà essencial de participació de la comunitat local en els afers públics.
2. El govern i l'administració municipal corresponen a l'ajuntament format per l'alcalde o alcaldessa i els regidors. La llei estableix els requisits que s'han de complir per a l'aplicació del règim de consell obert.
3. L'Estatut garanteix al municipi l'autonomia per a l'exercici de les competències que té encomanades i la defensa dels interessos propis de la col·lectivitat que representa.
4. Els actes i els acords adoptats pels municipis no poden ésser objecte de control d'oportunitat per cap altra administració.
5. Correspon a la Generalitat el control de l'adequació a l'ordenament jurídic dels actes i els acords adoptats pels municipis i la seva impugnació davant la jurisdicció contenciosa administrativa, sens perjudici de les accions que l'Estat pugui emprendre en defensa de les seves competències.
6. Els regidors són elegits pels veïns dels municipis mitjançant sufragi universal, igual, lliure, directe i secret.

Article 82. Principis d'organització i funcionament. Potestat normativa

1. Els municipis disposen de plena capacitat d'autoorganització dins el marc de les disposicions generals establertes per llei en matèria d'organització i funcionament municipal.
2. Els municipis tenen dret a associar-se amb altres i cooperar entre ells i amb altres entitats públiques per a l'exercici de les seves competències, i també per a complir tasques d'interès comú. A aquests efectes, tenen capacitat per a establir convenis i crear i participar en mancomunitats, consorcis i associacions, i també adoptar altres formes d'actuació conjunta. La llei no pot limitar aquest dret si no és per a garantir l'autonomia de les altres entitats que la tenen reconeguda.
3. Els municipis tenen potestat normativa, com a expressió del principi democràtic en què es fonamenten, en l'àmbit de llurs competències i en els altres sobre els quals es projecta llur autonomia.

Article 83. Principi de diferenciació

Les lleis que afecten el règim jurídic, orgànic, funcional, competencial i financer dels municipis han de tenir en compte necessàriament les diferents característiques demogràfiques, geogràfiques, funcionals, organitzatives, de dimensió i de capacitat de gestió que tenen.

Article 84. Règim especial del municipi de Barcelona

El municipi de Barcelona disposa d'un règim especial establert per llei del Parlament. L'Ajuntament de Barcelona ha de participar, d'acord amb la llei i el Reglament del Parlament, en l'elaboració dels projectes de llei que incideixin en aquest règim especial i ha d'ésser consultat en la tramitació parlamentària d'altres iniciatives legislatives sobre el seu règim especial.

Secció tercera. La vegueria

Article 85. La vegueria

1. La vegueria és l'àmbit territorial específic per a l'exercici del govern intermunicipal de cooperació local i té personalitat jurídica pròpia. La vegueria també és la divisió territorial adoptada per la Generalitat de Catalunya per a l'organització territorial dels seus serveis.
2. Com a govern local, la vegueria té naturalesa territorial i gaudeix d'autonomia per a la gestió dels seus interessos.

Article 86. El consell de vegueria

1. El govern i l'administració autònoma de la vegueria corresponen al consell de vegueria, format pel president o presidenta i pels consellers de vegueria.
2. El president o presidenta és escollit pels consellers de vegueria d'entre els seus membres.
3. Els consells de vegueria substitueixen les diputacions. L'exercici de competències i els recursos que les lleis estatals atribueixen a les diputacions provincials de règim comú corresponen al consell de vegueria.

Secció quarta. La comarca i les altres entitats locals supramunicipals

Article 87. La comarca

1. La comarca es configura com a entitat local fonamentada en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis.
2. Correspon a la comarca la gestió de competències i serveis locals que li encomanin els ajuntaments del territori respectiu o que li pugui delegar la vegueria respectiva i l'Administració de la Generalitat.
3. L'òrgan principal de govern de la comarca és format per tots els alcaldes dels municipis que la integren.
4. La creació, la modificació i la supressió de les comarques, i també l'establiment del seu règim jurídic, es regulen per una llei del Parlament.

Article 88. Altres entitats locals supramunicipals

Les altres entitats locals supramunicipals es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis i en el reconeixement dels fets metropolitans. La creació, la modificació i la supressió, i també l'establiment del règim jurídic d'aquestes entitats, es regulen per una llei del Parlament.

Capítol VII. Organització institucional pròpia de l'Aran

Article 89. Règim jurídic

1. L'Aran disposa d'un règim institucional propi establert per llei del Parlament. Mitjançant aquest règim es reconeix l'especificitat de l'organització administrativa interna de l'Aran i es garanteix la seva autonomia per a ordenar i gestionar els assumptes públics sobre els quals es projecta la diversitat cultural, lingüística, social i econòmica d'aquesta comunitat.
2. La institució de govern de l'Aran és elegida mitjançant sufragi universal, igual, lliure, directe i secret, en la forma establerta per la llei.
3. L'Aran, per mitjà de la seva institució representativa, ha de participar en l'elaboració de les iniciatives legislatives que afecten el seu règim especial.

TÍTOL III. EL PODER JUDICIAL A CATALUNYA

Capítol I. El Tribunal Superior de Justícia i el Fiscal Superior de Catalunya

Article 90. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

1. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és l'òrgan jurisdiccional en què culmina l'organització judicial en el territori de Catalunya i té competència per a conèixer dels recursos i del procediment en els diversos ordres jurisdiccionals en els termes establerts per la llei.
2. Les successives instàncies de processos judicials iniciats a Catalunya s'esgoten davant dels tribunals situats en el territori de Catalunya i, si escau, davant del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, àdhuc en seu de recurs extraordinari, sens perjudici del recurs per a la unificació de doctrina que estableixi la llei de la competència del Tribunal Suprem.
3. Correspon en exclusiva al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya la unificació de la interpretació del dret de Catalunya, així com la funció de cassació en matèria de dret estatal, llevat en aquest darrer cas de la competència reservada al Tribunal Suprem per a la unificació de doctrina.
4. Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya la resolució dels recursos extraordinaris de revisió que autoritzi la llei contra les resolucions fermes dictades pels òrgans judicials de Catalunya.
5. El president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és el representant ordinari del poder judicial a Catalunya. És nomenat pel rei, a proposta del Consell General del Poder Judicial, a partir d'una terna presentada pel Consell de Justícia de Catalunya entre magistrats amb un mínim de quinze anys d'exercici, dels qual cinc han d'ésser a Catalunya. El president de la Generalitat ordena la publicació del seu nomenament en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.
6. Els presidents de sala del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya són nomenats a proposta del Consell General del Poder Judicial, a partir de les corresponents ternes presentades pel Consell de Justícia de Catalunya.

Article 91. El fiscal superior de Catalunya

1. El fiscal superior és el fiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i representa el Ministeri Fiscal a Catalunya.
2. És designat pel Govern de l'Estat a partir d'una terna proposada pel Govern.
3. El president de la Generalitat ordena la publicació del nomenament del fiscal superior de Catalunya en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.
4. El fiscal superior de Catalunya ha de remetre una còpia de la memòria anual de la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya al Govern, al Consell de Justícia de Catalunya i al Parlament, i ha de presentar-la davant d'aquest dins dels sis mesos següents al dia que es fa pública.
5. Les funcions del fiscal superior de Catalunya són les que estableix l'Estatut orgànic del Ministeri Fiscal, les que determini una llei del Parlament i aquelles que li siguin delegades.

Capítol II. El Consell de Justícia de Catalunya

Article 92. El Consell de Justícia de Catalunya

El Consell de Justícia de Catalunya és l'òrgan de govern del poder judicial a Catalunya. Actua com a òrgan desconcentrat del Consell General del Poder Judicial i sens perjudici de les competències d'aquest.

Article 93 Atribucions del Consell

1. Les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya són les que estableixen aquest Estatut, la Llei orgànica del poder judicial, les lleis que aprovi el Parlament i les que, si escau, li delegui el Consell General del Poder Judicial.
2. Les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya respecte als òrgans jurisdiccionals situats al territori de Catalunya són, en tot cas, les següents:
 - a) Proposar al Consell General del Poder Judicial la designació del president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, així com la designació dels presidents de sala del dit Tribunal Superior i dels presidents de les audiències provincials.
 - b) Expedir els nomenaments i els cessaments dels jutges i magistrats incorporats a la carrera judicial temporalment amb funcions d'assistència, suport o substitució, així com determinar l'adscripció d'aquests jutges i magistrats als òrgans judicials que requereixin mesures de reforç.
 - c) Instruir expedients i imposar sancions per faltes lleus i greus comeses per jutges i magistrats, i conèixer dels recursos contra les sancions imposades pels òrgans de govern intern.
 - d) Participar en la planificació de la inspecció de jutjats i tribunals, ordenar-ne la inspecció i la vigilància i fer propostes en aquest àmbit, atendre les ordres d'inspecció dels jutjats i tribunals que insti el Govern i donar compte de la resolució i de les mesures adoptades.

- e) Resoldre els recursos d'alçada interposats contra els acords de la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i dels altres òrgans de govern dels tribunals i jutjats de Catalunya.
- f) Desenvolupar i, quan escaigui, aplicar, en l'àmbit de Catalunya, els reglaments del Consell General del Poder Judicial.
- g) Informar sobre les propostes de revisió, delimitació i modificació de les demarcacions territorials dels òrgans jurisdiccionals i sobre les propostes de creació de seccions i jutjats.
- h) Presentar una memòria anual al Parlament sobre l'estat i el funcionament de l'Administració de justícia a Catalunya.
- i) El control de la legalitat dels acords de la Sala de Govern, dels presidents dels tribunals, audiències i sales, de les juntes de jutges i dels jutges degans.
- j) Totes aquelles funcions que li atribueixin la Llei orgànica del poder judicial i les lleis del Parlament, i aquelles que li delegui el Consell General del Poder Judicial.

3. Les resolucions del Consell de Justícia de Catalunya en matèria de nomenaments, autoritzacions, llicències i permisos s'han d'adoptar d'acord amb els criteris aprovats reglamentàriament pel Consell General del Poder Judicial.

El Consell de Justícia de Catalunya, per mitjà del seu president, ha de comunicar al Consell General del Poder Judicial les resolucions que dicti i les iniciatives que emprengui i ha de facilitar la informació que li sigui demanada.

Article 94. Composició, organització i funcionament del Consell

1. El Consell de Justícia de Catalunya és integrat pel president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, que el presideix, i per sis membres nomenats per un període de sis anys no renovables pel Consell General del Poder Judicial a proposta del Parlament aprovada per majoria de tres cinquenes parts. Tres d'aquests membres han d'ésser jutges o magistrats de carrera que faci almenys cinc anys que exerceixen llurs funcions a Catalunya. Els altres tres han d'ésser juristes de competència reconeguda, residents a Catalunya, amb més de quinze anys d'exercici professional. La renovació dels membres del Consell de Justícia de Catalunya s'ha de fer per terços en els termes establerts per la llei.
2. Els vocals territorials del Consell General del Poder Judicial adscrits a Catalunya poden assistir, amb veu i sense vot, a les reunions del Consell de Justícia de Catalunya, a instància pròpia o del Consell de Justícia de Catalunya.
3. L'estatut dels membres del Consell de Justícia de Catalunya és el que estableix la llei per als membres del Consell General del Poder Judicial.
4. El Consell de Justícia de Catalunya aprova el seu reglament intern d'organització i funcionament.

Article 95. Control dels actes del Consell

1. Els actes del Consell de Justícia de Catalunya que afectin l'estatut de jutges i magistrats i els que adopti en l'exercici de competències prèviament delegades pel Consell General del Poder Judicial o

atribuïdes per la llei són impugnables en recurs d'alçada davant del Consell General del Poder Judicial.

2. Els actes del Consell de Justícia de Catalunya que no siguin impugnables en alçada davant del Consell General del Poder Judicial es poden impugnar en via contenciosa administrativa davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

Capítol III. Competències de la Generalitat sobre l'Administració de Justícia

Article 96. Oposicions i concursos

1. La Generalitat proposa al Govern de l'Estat, al Consell General del Poder Judicial o al Consell de Justícia de Catalunya, segons que correspongui, la convocatòria d'oposicions i concursos per a cobrir les places vacants de magistrats, jutges i fiscals a Catalunya.

2. El Consell de Justícia de Catalunya convoca les oposicions i els concursos per a cobrir les places vacants de jutges i magistrats a Catalunya, d'acord amb el Consell General del Poder Judicial.

3. Les oposicions i els concursos per a places vacants de fiscals a Catalunya són convocats pel Govern, d'acord amb la Fiscalia General de l'Estat i la Fiscalia Superior de Catalunya. La Generalitat participa en el tribunal qualificador de les proves i en la comissió de selecció.

4. Les proves dels concursos i les oposicions regulats per aquest article poden fer-se en qualsevol de les dues llengües oficials a Catalunya.

Article 97. Requisits del personal judicial i de la resta del personal al servei de l'Administració de justícia a Catalunya

1. Per a ocupar una plaça de magistrat, jutge o fiscal a Catalunya, els candidats són admesos en igualtat de drets. Han d'acreditar un coneixement adequat i suficient de la llengua catalana per a fer efectius els drets lingüístics dels ciutadans en la forma i amb l'abast que determini la llei.

2. Els magistrats i els jutges que ocupin una plaça a Catalunya han d'acreditar un coneixement suficient del dret propi de Catalunya en la forma i amb l'abast que determini la llei.

3. En tot cas el coneixement suficient de la llengua i el dret tenen la consideració de requisit per a l'obtenció de plaça en els corresponents concursos de trasllat.

4. Els secretaris judicials i tot el personal al servei de l'Administració de justícia i de la Fiscalia a Catalunya han d'acreditar el coneixement de la llengua catalana que s'exigeix al personal de l'Administració de la Generalitat.

5. Correspon al Consell de Justícia de Catalunya comprovar el compliment de les condicions que estableix aquest article en l'accés a les places dels òrgans judicials, de l'Administració de justícia i de la Fiscalia a Catalunya.

Article 98. Mitjans personals

1. Correspon a la Generalitat la competència legislativa sobre el personal no judicial al servei de l'Administració de justícia, inclosos els secretaris judicials i els metges forenses, sense cap altre límit que el respecte de l'estatut d'aquest personal establert directament per la Llei orgànica del poder judicial. Aquesta competència inclou, en tot cas, la regulació de:

- a) L'organització d'aquest personal en cossos i escales.
- b) El procés de selecció.
- c) La promoció interna, la formació inicial i la formació continuada.
- d) La provisió de destinacions i ascensos.
- e) Les situacions administratives.
- f) El règim de retribucions.
- g) La jornada laboral i l'horari de treball.
- h) L'ordenació de l'activitat professional i les funcions.
- i) Les llicències, els permisos, les vacances i les incompatibilitats.
- j) El registre de personal.
- k) El règim disciplinari.

2. Per llei del Parlament s'han de crear els cossos de funcionaris al servei de l'Administració de justícia, que depenen de la funció pública de la Generalitat.

3. Correspon a la Generalitat la competència executiva i de gestió en matèria de personal no judicial al servei de l'Administració de justícia, inclosos els secretaris judicials i els metges forenses. Aquesta competència inclou en tot cas:

- a) Aprovar l'oferta d'ocupació pública.
- b) Convocar i resoldre tots els processos de selecció, i l'adscripció als llocs de treball.
- c) Nomenar els funcionaris que superin els processos selectius.
- d) Impartir la formació, prèvia i continuada.
- e) Elaborar les relacions de llocs de treball.
- f) Convocar i resoldre tots els processos de provisió de llocs de treball.
- g) Convocar i resoldre tots els processos de promoció interna.
- h) Gestionar el Registre de Personal, coordinat amb l'estatal.
- i) Efectuar tota la gestió d'aquest personal, en aplicació del seu règim estatutari i retributiu.
- j) Exercir la potestat disciplinària i imposar les sancions que escaigui, inclosa la separació del servei.
- k) Exercir totes les altres funcions que siguin necessàries per a garantir una gestió eficaç i eficient dels recursos humans al servei de l'Administració de justícia.

4. Els cossos de personal no judicial al servei de l'Administració de justícia a Catalunya formen part de la funció pública de la Generalitat.

5. La Generalitat disposa de competència exclusiva sobre el personal interí i laboral al servei de l'Administració de justícia.

Article 99. Mitjans materials

1. La Generalitat disposa de competència exclusiva sobre els mitjans materials de l'Administració de justícia a Catalunya.

2. Aquesta competència inclou en tot cas:

- a) La construcció i la reforma dels edificis judicials i de la fiscalia.
- b) La provisió de béns mobles i materials a les dependències judicials i fiscals.
- c) La configuració, la implantació i el manteniment de sistemes informàtics i de comunicació.
- d) La gestió i la custòdia dels arxius, de les peces de convicció i dels efectes intervinguts, en tot allò que no tingui naturalesa jurisdiccional.
- e) La gestió dels comptes de dipòsits i consignacions judicials i de llurs rendiments.
- f) La gestió, la liquidació i la recaptació de les taxes judicials.

Article 100. Oficina judicial i institucions i serveis de suport

Correspon a la Generalitat determinar la creació, el disseny, l'organització, la dotació i la gestió de les oficines judicials i dels òrgans i serveis de suport als òrgans jurisdiccional, incloent-hi la regulació de les institucions, els instituts i els serveis de medicina forense i de toxicologia.

Article 101. Justícia gratuïta. Procediments arbitrals i de mediació i conciliació

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva per a ordenar els serveis de justícia gratuïta i d'orientació jurídica gratuïta.

2. La Generalitat pot establir els instruments i els procediments arbitrals i de mediació i conciliació en la resolució de conflictes en les matèries de la seva competència.

Article 102. Demarcació, planta i capitalitat judicials

1. El Govern de la Generalitat, almenys cada cinc anys, amb l'informe previ del Consell de Justícia de Catalunya, proposa al Govern de l'Estat la determinació i la revisió de la demarcació i la planta judicials a Catalunya. Aquesta proposta, que és preceptiva, ha d'incloure's en el projecte de llei que el Govern trameti a les Corts Generals.

2. La creació de seccions i jutjats, així com les modificacions de la planta judicial que no comportin reforma legislativa, corresponen al Govern de la Generalitat, amb l'informe previ del Consell de Justícia de Catalunya.

3. La capitalitat de les demarcacions judicials és fixada per una llei del Parlament.

Article 103. Justícia de pau i de proximitat

1. La Generalitat té competència sobre la justícia de pau en els termes que estableixi la llei. Aquesta competència, en tot cas, inclou el nomenament dels jutges, mitjançant el Consell de Justícia de Catalunya. També es fa càrrec de llurs indemnitzacions i és la competent per a la provisió dels

mitjans necessaris per a l'exercici de llurs funcions. Li correspon també la creació de les secretaries i llur provisió.

2. La Generalitat pot establir per llei, en les poblacions que es determini i d'acord amb el que estableix la Llei orgànica del poder judicial, un sistema de justícia de proximitat que tingui per objectiu resoldre conflictes menors amb celeritat i eficàcia.

Article 104. Clàusula subrogatòria

La Generalitat exerceix, ultra les competències expressament atribuïdes per aquest Estatut, totes les funcions i facultats que la Llei orgànica del poder judicial reconegui al Govern de l'Estat amb relació a l'Administració de justícia a Catalunya.

TÍTOL IV. COMPETÈNCIES

Capítol I. Tipologia de les competències

Article 105. Competències exclusives

En l'àmbit de les seves competències exclusives, correspon a la Generalitat de manera íntegra la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva. En l'exercici d'aquestes competències, la Generalitat pot establir polítiques pròpies.

Article 106. Competències compartides

En les matèries que l'Estatut atribueix a la Generalitat de forma compartida amb l'Estat, correspon a la Generalitat la potestat legislativa i la integritat de la potestat reglamentària i de la funció executiva, llevat dels casos que estableixen expressament la Constitució i aquest Estatut. En l'exercici d'aquestes competències, la Generalitat pot establir polítiques pròpies en el marc dels principis, els objectius o els estàndards mínims fixats per l'Estat en normes amb rang de llei. El Parlament ha de concretar mitjançant una llei l'efectivitat normativa i el desplegament d'aquestes disposicions estatals.

Article 107. Competències executives

En les matèries en què l'Estatut atribueix a la Generalitat la funció executiva, correspon a aquesta la potestat reglamentària, que comprèn l'aprovació de reglaments de desplegament i l'execució de la normativa de l'Estat dictada per a establir l'ordenació general de la matèria, i també la integritat de la funció executiva, que en tot cas inclou la potestat d'organització de la seva pròpia administració, les activitats de planificació i programació, les facultats d'intervenció administrativa, l'activitat registral, les potestats inspectores i sancionadores, l'execució de les subvencions i totes les altres funcions i activitats que l'ordenament atribueix a l'Administració pública.

Article 108. Competències de la Generalitat i normativa de la Unió Europea

Correspon a la Generalitat el desplegament, l'aplicació i l'execució de la normativa de la Unió Europea quan afecti l'àmbit de les seves competències, en els termes que estableix el títol IV.

Article 109. Administració ordinària

La Generalitat passa a ésser l'Administració ordinària de l'Estat a Catalunya una vegada li siguin transferides, mitjançant els instruments que correspongui, les funcions executives que compleix l'Administració de l'Estat per mitjà dels seus òrgans territorials a Catalunya.

Article 110. Activitat de foment

1. En les matèries de la seva competència, correspon a la Generalitat l'exercici de l'activitat de foment. Amb aquesta finalitat, d'acord amb el que disposin les lleis del Parlament, la Generalitat pot atorgar subvencions amb càrrec a fons propis, precisant-ne els objectius, regulant-ne les condicions d'atorgament i gestionant-ne la tramitació i la concessió.

2. En les matèries de competència exclusiva de la Generalitat, correspon a aquesta l'especificació dels objectius als quals es destinen les subvencions estatals i comunitàries europees, i també la regulació de les condicions d'atorgament i la gestió, incloent-hi la tramitació i la concessió. Els fons estatals s'han de consignar com a ingressos propis de les finances de la Generalitat.

3. En les matèries de competència compartida de la Generalitat, correspon a aquesta precisar normativament els objectius als quals es destinen les subvencions estatals i comunitàries europees, i també completar la regulació de les condicions d'atorgament i tota la gestió, incloent-hi la tramitació i la concessió.

4. En les matèries de competència executiva de la Generalitat, correspon a aquesta la gestió de les subvencions estatals i comunitàries europees, incloent-hi la tramitació i la concessió.

Article 111. Abast territorial i efectes de les competències

1. L'àmbit material de les competències de la Generalitat està referit al territori de Catalunya, llevat dels supòsits a què fan referència expressament aquest Estatut i altres disposicions legals que estableixen l'eficàcia jurídica extraterritorial de les disposicions i els actes de la Generalitat.

2. En els casos en què l'objecte de les competències de la Generalitat té un abast territorial superior al del territori de Catalunya, la Generalitat exerceix les seves competències sobre la part d'aquest objecte situada en el seu territori, sens perjudici del que estableix l'Estatut per a cada matèria. En els supòsits en què la fragmentació de l'activitat pública sigui inviable, la Generalitat ha d'establir, d'acord amb els ens territorials amb competències sobre la matèria afectada, els instruments de col·laboració necessaris per a l'exercici de les competències en el territori respectiu. Només quan no sigui possible

aquesta col·laboració, l'Estat, amb l'acord de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat, pot establir mecanismes de coordinació per a l'exercici de les competències respectives.

CAPÍTOL II. DE LES MATÈRIES

Article 112. L'organització de les administracions públiques catalanes

En matèria d'organització, correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre:

- a) L'estructura de les administracions públiques catalanes, la regulació dels seus òrgans i directius públics, el funcionament i l'articulació territorial.
- b) Les diferents modalitats organitzatives i instrumentals per a l'actuació administrativa, incloses les formes de personificació públiques i privades.

Article 113. El règim jurídic, el procediment, la contractació, l'expropiació i la responsabilitat en les administracions públiques catalanes

1. En matèria de règim jurídic i procediment, correspon a la Generalitat:

1.1. La competència exclusiva sobre:

- a) Els mitjans necessaris per a exercir les funcions administratives, inclòs el règim dels seus béns de domini públic i patrimonials.
- b) Les potestats de control, inspecció i sanció en tots els àmbits materials de competència de la Generalitat.

1.2. En tot allò no previst en els paràgrafs anteriors, la Generalitat té competència compartida dins dels principis que estableixi la legislació bàsica estatal amb relació al règim jurídic de les administracions públiques i el procediment administratiu comú per tal de garantir el tractament comú dels administrats davant de totes les administracions públiques. En tot cas, aquesta competència inclou l'establiment dels procediments especials per a l'exercici de les diferents potestats administratives.

2. Amb relació als contractes de les administracions públiques de Catalunya, correspon a la Generalitat:

- a) La competència exclusiva sobre organització i competències en matèria de contractació dels òrgans de les administracions públiques catalanes, així com sobre les regles d'execució, modificació i extinció dels contractes de l'Administració.
- b) La competència compartida dins dels principis que estableixi la legislació bàsica estatal sobre contractació de les administracions públiques en tot allò no previst a l'apartat anterior.

3. En matèria d'expropiació forçosa, la Generalitat té competència executiva en tot cas per a:

- a) Definir, regular i determinar els supòsits, les causes i les condicions en què les administracions poden exercir la potestat expropiatòria.
- b) Establir les regles de valoració dels béns expropiats segons la naturalesa i la funció social que hagin de complir els béns, d'acord amb els criteris fixats per l'Estat.

c) Crear i regular un òrgan propi per a la determinació del preu just i fixar-ne el procediment.

4. En matèria de responsabilitat administrativa i patrimonial, la Generalitat té competència exclusiva per a determinar el procediment i competència compartida per a establir les causes que poden originar responsabilitat i els criteris d'imputació i d'indemnització aplicables amb relació a les reclamacions adreçades a la Generalitat, dins del sistema de responsabilitat administrativa establert per la legislació estatal.

Article 114. La funció pública i el personal al servei de les administracions catalanes

En matèria de funció pública, correspon a la Generalitat:

a) La competència exclusiva sobre el règim estatutari del personal al servei de les administracions catalanes, sobre l'ordenació i l'organització de la funció pública en tots els sectors materials de prestació dels serveis públics i sobre la formació de tot el personal al servei de les universitats catalanes, inclòs el docent.

b) La competència compartida sobre l'adquisició i la pèrdua de la condició de personal al servei de les administracions públiques, així com sobre els seus drets i deures bàsics.

c) En matèria de personal laboral, la competència exclusiva per a adaptar la relació de treball a les necessitats derivades de l'organització administrativa i sobre la formació d'aquest personal.

Article 115. Aigües i obres hidràuliques

1. En matèria d'aigües que pertanyin a conques hidrogràfiques intracomunitàries, correspon a la Generalitat:

1.1. La competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) L'ordenació, la planificació i la gestió de les aigües, superficials i subterrànies, dels usos i dels aprofitaments hidràulics, així com de les obres hidràuliques que no estiguin qualificades d'interès general.

b) La planificació i l'establiment de mesures i instruments específics de gestió i protecció dels recursos hídrics i dels ecosistemes aquàtics i terrestres vinculats a l'aigua.

c) Les mesures extraordinàries en cas de necessitat per tal de garantir el subministrament d'aigua.

d) L'organització de l'administració hidràulica de Catalunya, inclosa la participació dels usuaris.

e) La regulació i l'execució de les actuacions relatives a la concentració parcel·lària i les obres de regatge.

1.2. En tot allò no previst a l'apartat anterior, correspon a la Generalitat la competència executiva sobre el domini públic hidràulic, la participació en la planificació i la programació de les obres qualificades d'interès general amb la deliberació i l'informe previs de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat, així com l'execució i l'explotació d'aquestes.

2. La Generalitat participa en la planificació hidrològica i en els òrgans de gestió estatals dels recursos hídrics i dels aprofitaments hidràulics que pertanyin a conques hidrogràfiques intercomunitàries. En tot cas, dins del seu àmbit territorial, correspon a la Generalitat la competència executiva amb relació a:

- a) Totes les facultats de policia del domini públic hidràulic.
 - b) L'adopció de mesures de protecció i sanejament dels recursos hídrics i dels ecosistemes aquàtics.
 - c) L'execució i l'explotació de les obres de titularitat estatal.
 - d) La gestió de la part dels recursos hídrics i dels aprofitaments hidràulics que passi per Catalunya, d'acord amb el que estableix l'apartat 1.
3. La Generalitat ha d'emetre un informe determinant per a qualsevol proposta de transvasament de conques que impliqui la modificació dels recursos hídrics del seu àmbit territorial.
4. La Generalitat és competent per a executar i regular la planificació hidrològica dels recursos hídrics i dels aprofitaments hidràulics que passin per Catalunya o que hi fineixin provinents de territoris de fora de l'àmbit estatal espanyol, d'acord amb els mecanismes que estableix el títol V.

Article 116. Associacions i fundacions

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre el règim jurídic de les associacions i les fundacions que exerceixin les seves funcions majoritàriament en el territori de Catalunya o bé que, malgrat que no exerceixin majoritàriament llur activitat en aquest territori, hi tinguin llur domicili i no exerceixin majoritàriament llur activitat en el territori d'una altra comunitat autònoma.

1.1. Pel que fa a les associacions, aquesta competència inclou en tot cas:

- a) La regulació de la denominació, les finalitats, els requisits de constitució, modificació, extinció i liquidació, el contingut mínim dels estatuts, els òrgans de govern, els drets i deures dels associats, les obligacions de les associacions i les associacions de caràcter especial.
- b) La determinació i el règim d'aplicació dels beneficis fiscals de les associacions, així com la declaració d'utilitat pública, el contingut i els requisits per a obtenir-la, amb els mateixos efectes que la declaració estatal.
- c) El registre d'associacions.

1.2. Pel que fa a les fundacions, aquesta competència inclou en tot cas:

- a) La regulació de la denominació, les finalitats i els beneficiaris de la finalitat fundacional, la capacitat per a fundar, els requisits de constitució, modificació, extinció i liquidació, els estatuts, la dotació i el règim de la fundació en procés de formació, el patronat i el protectorat, i el patrimoni i el règim econòmic i financer.
- b) La determinació i el règim d'aplicació dels beneficis fiscals de les fundacions.
- c) El registre de fundacions.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida per a regular el dret d'associació respectant el desenvolupament directe dels elements essencials del dret.

3. Correspon a la Generalitat la fixació dels criteris, la regulació de les condicions, l'execució i el control dels ajuts públics a les associacions i les fundacions.

Article 117. Caixes d'estalvis

1. En matèria de caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya, correspon a la Generalitat:

1.1. La competència exclusiva sobre la regulació de l'organització de les caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya, que en tot cas inclou:

- a) La determinació de llurs òrgans rectors i la forma en què els diferents interessos socials han d'estar representats en aquests òrgans.
- b) L'estatut jurídic dels membres dels òrgans rectors i els altres càrrecs de les caixes d'estalvis.
- c) El règim jurídic de la creació, la fusió, la liquidació i el registre de les caixes d'estalvis.
- d) L'exercici de les potestats administratives amb relació a les fundacions que puguin crear les caixes d'estalvis.
- e) La regulació d'agrupacions de caixes d'estalvis que impliqui una caixa o més amb domicili a Catalunya.
- f) La supervisió del procés d'emissió i distribució de les quotes participatives de les caixes.

1.2. La competència compartida sobre l'activitat financera dins dels principis i, en aquest cas, les regles que estableix la legislació bàsica sobre ordenació del crèdit i política monetària de l'Estat. Dins d'aquestes bases, les competències de la Generalitat abasten la regulació de la distribució dels excedents de l'obra social de les caixes.

1.3. La competència compartida sobre disciplina, inspecció i sanció de les caixes dins dels principis i, en aquest cas, les regles que estableix la legislació bàsica estatal sobre ordenació del crèdit i la banca. Aquesta competència inclou en tot cas:

- a) La gradació de les infraccions i les sancions establertes per l'Estat.
- b) L'establiment d'infraccions addicionals.

2. La Generalitat participa en les activitats d'inspecció i sanció exercides pel Ministeri d'Economia i el Banc d'Espanya sobre les caixes d'estalvis a Catalunya.

3. La Generalitat té competència compartida sobre l'activitat financera, la disciplina, la inspecció i la sanció de les caixes amb domicili a Catalunya quan actuïn fora del territori de Catalunya, dins dels principis i les regles que estableix la legislació bàsica estatal sobre l'ordenació del crèdit, la banca i les assegurances, així com d'acord amb les regles de coordinació que estableixi l'Estat.

Article 118. Comerç i fires

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de comerç i fires, que inclou en tot cas:

1.1. L'ordenació administrativa de l'activitat comercial, que inclou en tot cas:

- a) La definició de l'activitat, la fixació dels requisits i les condicions administratius necessaris per a exercir-la, així com dels llocs i els establiments on es dugui a terme; la regulació administrativa del comerç electrònic o del comerç a través de qualsevol altre mitjà quan l'empresa, el consumidor o l'usuari del servei o el producte tingui domicili a Catalunya.
- b) La regulació de totes les modalitats de venda i formes de prestació de l'activitat comercial, així com les vendes promocionals i la venda a pèrdua.
- c) La regulació dels horaris comercials.

d) La classificació i la planificació territorial dels equipaments comercials i la regulació dels requisits i del règim d'instal·lació, ampliació i canvi d'activitat dels establiments.

e) L'establiment i l'execució de les normes i estàndards de qualitat relacionats amb l'activitat comercial.

f) L'establiment de les mesures de política administrativa amb relació a la disciplina de mercat.

1.2. La regulació de l'activitat firal no internacional.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de fires internacionals celebrades a Catalunya, que inclou en tot cas:

a) L'activitat d'autorització i declaració de la fira internacional.

b) La promoció, la gestió i la coordinació.

c) L'activitat inspectora, l'avaluació i la rendició de comptes.

d) L'establiment de la reglamentació interna.

e) El nomenament d'un delegat als òrgans de direcció de cada fira.

3. La Generalitat col·labora amb l'Estat en l'establiment del calendari de fires internacionals.

Article 119. Consum

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de consum, que inclou en tot cas:

a) La defensa dels drets dels consumidors i usuaris, proclamats per l'article 27, i l'establiment i l'aplicació dels procediments administratius de queixa i reclamació.

b) La regulació i el foment de les associacions dels consumidors i usuaris i llur participació en els procediments i assumptes que les afectin.

c) La regulació dels òrgans i els procediments d'arbitratge en matèria de consum.

d) La formació i l'educació en el consum.

e) La definició de consumidor.

f) La regulació de la informació.

Article 120. Cooperatives

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cooperatives que compleixin majoritàriament llur activitat amb els socis respectius en el territori de Catalunya, o bé que, malgrat que no compleixin majoritàriament llur activitat en aquest territori, hi tinguin llur domicili social i no compleixin majoritàriament llur activitat en el territori d'una altra comunitat autònoma. Aquesta competència comprèn en tot cas:

1.1. L'organització i el funcionament de les cooperatives, que inclou en tot cas:

a) La definició, la denominació i la classificació.

b) Els criteris sobre fixació del domicili.

c) Els criteris rectors d'actuació de les cooperatives.

d) Els requisits de constitució, modificació dels estatuts socials, fusió, escissió, transformació, dissolució i liquidació.

- e) La qualificació, la inscripció i la certificació en el registre corresponent.
- f) Els drets i els deures dels socis.
- g) El règim econòmic de les cooperatives, la documentació social i la comptabilitat.
- h) La conciliació i l'arbitratge.
- i) Els grups cooperatius i les formes de col·laboració econòmica de les cooperatives.

1.2. La regulació i el foment del moviment cooperatiu, que inclou en tot cas:

- a) La regulació de l'associacionisme cooperatiu.
- b) La prestació d'assistència i assessorament a les cooperatives.
- c) L'ensenyament i la formació cooperatius.
- d) La fixació dels criteris, la regulació de les condicions, l'execució i el control dels ajuts públics al món cooperatiu.

Article 121. Crèdit, banca, assegurances i mutualitats no integrades en el sistema de seguretat social

1. En matèria d'ordenació del crèdit, la banca, les assegurances i les mutualitats no integrades en el sistema de seguretat social, correspon a la Generalitat:

1.1. La competència exclusiva sobre l'estructura, l'organització i el funcionament de les mutualitats de previsió social, les entitats gestores de plans i fons de pensions i altres mutualitats no integrades en el sistema de seguretat social, amb domicili a Catalunya, amb independència de llur àmbit d'operació i de l'abast del risc assegurat.

1.2. La competència compartida sobre l'estructura, l'organització i el funcionament dels intermediaris financers que no siguin caixes d'estalvis, les cooperatives de crèdit i les entitats físiques i jurídiques que actuen en el mercat assegurador no previstes per l'apartat 1.1, amb domicili a Catalunya i amb independència de llur àmbit d'operació i de l'abast del risc assegurat.

1.3. La competència compartida sobre l'activitat de les entitats previstes als apartats 1.1 i 1.2 que tinguin domicili a Catalunya, dins dels principis i, en aquest cas, les regles que estableix la legislació bàsica sobre ordenació del crèdit, la banca i les assegurances, així com les regles de coordinació establertes per l'Estat respecte de les activitats acomplertes per aquestes entitats fora del territori de Catalunya.

Aquesta competència, en tot cas, inclou:

- a) L'establiment d'obligacions i limitacions addicionals a aquesta activitat.
- b) Els actes d'execució reglats que estableix la legislació estatal.

1.4. Respecte de l'activitat acomplerta a Catalunya per les entitats previstes pels apartats 1.1 i 1.2, amb domicili fora de Catalunya, la Generalitat té competència compartida sobre llurs activitats d'acord amb les regles de coordinació establertes per l'Estat.

1.5. La competència compartida sobre disciplina, inspecció i sanció de les entitats previstes pels apartats 1.1 i 1.2, que tinguin el domicili a Catalunya, dins dels principis i, en aquest cas, les regles que estableix la legislació bàsica sobre ordenació del crèdit, la banca i les assegurances, així com les

regles de coordinació establertes per l'Estat respecte de les activitats acomplertes per aquestes entitats fora del territori de Catalunya. Aquesta competència, en tot cas, inclou:

- a) La gradació de les infraccions i de les sancions establertes per l'Estat.
- b) La previsió d'infraccions addicionals.
- c) La supervisió i el control de les participacions significatives.

1.6. Respecte de l'activitat realitzada a Catalunya per les entitats previstes pels apartats 1.1 i 1.2, amb domicili fora de Catalunya, la Generalitat té competència compartida en matèria de disciplina, inspecció i sanció d'acord amb les regles de coordinació establertes per l'Estat.

1.7. La concessió d'autoritzacions discrecionals per part de l'Administració General de l'Estat requereix la deliberació i l'informe previ de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

1.8. La Generalitat executa les activitats d'inspecció i sanció corresponents a l'Administració General de l'Estat sobre les entitats que actuen a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de cooperatives de crèdit que compleixin majoritàriament la seva activitat amb els socis respectius en el territori de Catalunya o bé que, malgrat que no compleixin majoritàriament llur activitat en aquest territori, hi tinguin llur domicili i no compleixin majoritàriament llur activitat en el territori d'una altra comunitat autònoma.

Article 122. Denominacions i indicacions geogràfiques i de qualitat

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre denominacions d'origen i altres mencions de qualitat, que comprèn en tot cas:

1.1. El règim jurídic de creació i funcionament, que inclou en tot cas:

- a) La determinació dels possibles nivells de protecció dels productes i llur règim i condicions, així com els drets i les obligacions que se'n deriven.
- b) El règim de titularitat de les denominacions.
- c) La regulació de les formes i les condicions de producció i comercialització dels corresponents productes, i el règim sancionador aplicable.
- d) El règim de l'organització administrativa de la denominació d'origen, o menció de qualitat, referida tant a la gestió com al control de la producció i la comercialització.

1.2. El reconeixement de les denominacions o les indicacions, així com l'aprovació de llurs normes fonamentals.

1.3. Totes les facultats administratives de gestió i control sobre l'actuació de les denominacions o les indicacions, especialment les derivades de l'eventual tutela administrativa sobre els òrgans de la denominació i de l'exercici de la potestat sancionadora per infraccions del règim de la denominació.

2. En cas que el territori d'una denominació superi els límits de Catalunya, la Generalitat exerceix les facultats de gestió i control sobre les actuacions dels òrgans de la denominació que es refereixin a terrenys i instal·lacions situats a Catalunya. La determinació del nivell de protecció, la declaració i l'aprovació del reglament i la regulació del règim aplicable a la denominació corresponent ha de tenir lloc per acord entre la Generalitat i les altres administracions afectades, i, en tots els casos, s'ha de

garantir la participació de la Generalitat en els corresponents òrgans de la denominació, d'acord amb la proporció de l'afectació al territori de Catalunya.

3. Les obligacions de protecció derivades del reconeixement per la Generalitat d'una denominació d'origen o d'una indicació geogràfica protegida les exerceix la Generalitat sobre el seu territori. La protecció de les denominacions i les indicacions geogràfiques i de qualitat catalanes fora del territori de Catalunya i davant de les corresponents institucions de protecció europees i internacionals ha d'ésser assumida per les corresponents autoritats, autonòmiques i estatal, des del moment del reconeixement efectuat per la Generalitat, sens perjudici del control judicial a què se sotmeti la declaració de reconeixement.

Article 123. Dret civil

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de dret civil, inclosa la determinació del seu sistema de fonts, amb l'única excepció de les regles relatives a l'aplicació i a l'eficàcia de les normes jurídiques, les relacions juridicocivils relatives a les formes de matrimoni, l'ordenació dels registres i els instruments públics, les bases de les obligacions contractuals, les normes per a resoldre els conflictes de lleis i la determinació de les fonts del dret de competència estatal.

Article 124. Dret processal

Correspon a la Generalitat dictar les normes processals específiques que es derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya. Aquesta competència, en tot cas, inclou les normes processals que tinguin per finalitat millorar la protecció dels drets dels ciutadans establerts per aquest Estatut i per la resta de normes autonòmiques, i l'adequada interpretació i aplicació del dret propi pels òrgans jurisdiccionals.

Article 125. Educació

1. La Generalitat té competència exclusiva en matèria d'educació, que s'estén en tota la seva extensió, nivells, etapes, cicles, graus, modalitats, especialitats i àmbits educatius i en l'exercici de la qual li correspon l'ordenació general del sistema educatiu de Catalunya i de l'activitat docent i educativa, en general. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) L'establiment i l'ordenació dels ensenyaments del sistema educatiu, que inclou la creació, l'ordenació curricular i l'expedició dels títols acadèmics i professionals i dels certificats i les acreditacions corresponents, que han d'ésser homologats per l'Estat.

b) La programació general de l'ensenyament, amb la participació efectiva de tots els sectors afectats, així com la creació de centres docents. Aquesta competència inclou en tot cas:

- La programació dels llocs escolars gratuïts en tot el territori.

- La regulació dels òrgans de participació i consulta dels sectors afectats per la programació general de l'ensenyament.

- L'establiment i la regulació dels criteris i els procediments d'accés i d'escolarització d'alumnat als centres docents públics i als privats sostinguts amb fons públics.
 - La regulació de les condicions i els requisits dels centres docents i de llur personal; la creació, l'organització i el règim dels centres docents públics i el règim de llur professorat, i el règim d'autorització dels centres docents privats.
 - La regulació de les condicions dels centres docents, entre els quals s'inclouen, en tot cas, aquells en els quals s'imparteixi qualsevol dels ensenyaments que integren el sistema educatiu.
 - c) L'establiment i la regulació dels òrgans de participació de la comunitat educativa en el control i en la gestió dels centres docents públics i dels privats sostinguts amb fons públics.
 - d) La regulació, l'organització i l'exercici de la inspecció del sistema educatiu en tots els seus elements, àmbits i aspectes; l'avaluació general del sistema educatiu en tota la seva extensió i amb relació a tots els elements que l'integren i la garantia de la seva qualitat, i la innovació, la investigació i l'experimentació educatives i llur regulació.
 - e) La regulació del règim de sosteniment amb fons públics dels ensenyaments, així com dels centres privats.
 - f) El règim estatutari del personal al servei de l'administració educativa catalana i l'ordenació i organització de la funció pública docent de Catalunya, que inclou, en tot cas, la creació i l'ordenació de cossos docents propis de la Generalitat.
 - g) Les beques i els ajuts a l'estudi, que inclou en tot cas la determinació de llurs objectius, la regulació de les condicions d'atorgament i la gestió, incloses la tramitació i la concessió.
 - h) L'ordenació i la regulació de la formació al llarg de la vida.
 - i) La formació i el perfeccionament del professorat i del personal del sistema educatiu.
2. La Generalitat té la competència compartida sobre:
- a) Les normes bàsiques fixades per l'Estat per al desenvolupament dels aspectes essencials de l'article 27 de la Constitució espanyola.
 - b) L'adquisició i la pèrdua de la condició de funcionari docent públic, així com els seus drets i deures bàsics.
3. Correspon a la Generalitat l'activitat de foment en matèria educativa.

Article 126. Estadística de Catalunya

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre estadística d'interès de la Generalitat, que inclou en tot cas:
- a) La planificació estadística.
 - b) L'organització administrativa.
 - c) La creació d'un sistema estadístic oficial propi de la Generalitat.
2. Correspon a la Generalitat l'obtenció de dades en el territori de Catalunya per a estadístiques amb finalitats estatals o de la Unió Europea.
3. La Generalitat participa i col·labora en l'elaboració d'estadística d'abast supraautonòmic.

Article 127. Habitatge

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'habitatge, que inclou en tot cas:
 - a) La planificació, l'ordenació, la gestió, la inspecció i el control de l'habitatge a Catalunya d'acord amb les necessitats socials i d'equilibri territorial.
 - b) La legislació civil sobre la propietat horitzontal, els arrendaments urbans i les especialitats del tràfic immobiliari en el termes del que estableix l'article 123.
 - c) L'establiment de prioritats i objectius de l'activitat de foment de les administracions públiques de Catalunya en matèria d'habitatge i l'adopció de les mesures necessàries per a assolir-los, tant amb relació al sector públic com al privat.
 - d) La promoció pública d'habitatges a Catalunya.
 - e) La regulació del comerç referit a habitatges i l'establiment de mesures de protecció i disciplinàries en aquest àmbit.
 - f) Les normes tècniques, la inspecció i el control sobre la qualitat de la construcció.
 - g) Les normes sobre l'habitabilitat dels habitatges.
 - h) La innovació tecnològica i la sostenibilitat aplicable als habitatges.
 - i) La normativa sobre conservació i manteniment dels habitatges i la seva aplicació.
 - j) Les condicions dels edificis per a la instal·lació de les infraestructures comunes de telecomunicacions, radiodifusió, telefonia bàsica i altres serveis per cable.

Article 128. Llengua pròpia

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència exclusiva en matèria de llengua pròpia, que inclou, en tot cas, la determinació de l'abast, els usos i els efectes jurídics de la doble oficialitat i de la llengua pròpia, i també la normalització lingüística del català.
2. Correspon a la Generalitat i també al Consell General d'Aran la competència sobre la normalització lingüística de l'aranès.

Article 129. Mitjans de comunicació social i serveis de contingut audiovisual

1. En matèria de mitjans de comunicació social i serveis de contingut audiovisual correspon a la Generalitat la competència compartida, que, en tot cas, inclou:
 - a) La creació, la modificació i la supressió dels mitjans de comunicació social de titularitat de la Generalitat, incloent-hi la capacitat per a establir-ne el règim jurídic en els diferents aspectes i per a determinar-ne les formes de gestió i de control i el règim econòmic i financer.
 - b) Els serveis de contingut audiovisual que es prestin per mitjà dels diferents suports disponibles.
 - c) Els títols habilitants dels operadors de serveis públics i privats de radiodifusió televisiva i sonora i altres serveis de contingut audiovisual que utilitzin qualsevol dels suports i les tecnologies disponibles.
 - d) La definició del servei públic de radiodifusió televisiva i sonora de Catalunya i la seva prestació per mitjà dels diferents suports i les tecnologies disponibles, els principis i les funcions que integren la

missió de servei públic per tal d'assolir els objectius d'universalitat, garantia del pluralisme democràtic i informatiu, difusió de valors socials, culturals i educatius, projecció de la identitat, equilibri territorial i desenvolupament de les comunicacions i les indústries audiovisuals catalanes, entre altres.

e) L'activitat administrativa de control dels serveis de radiodifusió televisiva i sonora i altres serveis de contingut audiovisual, que inclou la inspecció i el règim sancionador.

f) La planificació de les freqüències i els paràmetres tècnics d'acord amb els quals es presten els serveis de radiodifusió televisiva i sonora dins el territori de Catalunya i la planificació de la xarxa que serveix de suport.

2. En tot el que no estableix l'apartat anterior, correspon a la Generalitat la competència compartida dins dels principis establerts en la legislació bàsica estatal sobre mitjans de comunicació social.

3. En matèria de gestió de l'espectre radioelèctric dins del territori de Catalunya, correspon a la Generalitat la competència executiva relativa a l'atribució individualitzada de freqüències per a la prestació dels serveis de radiodifusió televisiva i sonora. La Generalitat pot assumir aquesta competència amb caràcter exclusiu quan l'espectre radioelèctric no tingui la consideració de domini públic estatal.

4. En tots els supòsits previstos en aquest article, les competències de la Generalitat s'estenen als operadors el títol habilitant dels quals abasti únicament el territori de Catalunya, ja sigui parcialment o en la seva totalitat. En el supòsit de la lletra e de l'apartat 1 d'aquest precepte la competència de la Generalitat comprèn també la programació específica per a Catalunya que realitzin els operadors, amb independència de l'àmbit territorial del seu títol habilitant.

5. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre serveis de comunicació electrònica, que inclou en tot cas aquells serveis de comunicació electrònica que continguin ofertes de text, dades, so o imatge, que es prestin mitjançant internet, de distribució general o sota demanda, sempre que el prestador de serveis tingui residència o domicili social a Catalunya.

6. La Generalitat participa en els procediments d'atorgament, modificació, pròrroga o supressió d'autoritacions o concessions de serveis de radiodifusió televisiva o sonora de competència estatal que afectin el territori de Catalunya, mitjançant acord previ, per tal de garantir les competències que aquest estatut li confereix especialment en matèria de llengua pròpia i cultura.

7. La Generalitat participa, per mitjà dels seus propis representants o, si escau, en el marc de la representació de l'Estat, en els organismes internacionals competents en les matèries a què es refereixen els apartats anteriors.

8. El Consell de l'Audiovisual de Catalunya és l'autoritat reguladora independent en l'àmbit de la comunicació audiovisual pública i privada. El Parlament de Catalunya n'elegeix els membres i en regula la composició i les funcions.

Article 130. Notaries, registres de la propietat i mercantils i Registre Civil

En matèria de notaries i registres correspon a la Generalitat de Catalunya:

1. La competència executiva en matèria de notaris i registradors de la propietat i mercantils, que en tot cas inclou:

a) El nomenament, mitjançant concurs i oposició lliure i també la restringida en el cas dels notaris, que ha de regular, convocar i dur a terme la mateixa Generalitat fins a la formalització dels nomenaments. Per a la provisió de les notaries i dels registres, els candidats han d'ésser admesos en igualtat de drets, i han d'acreditar el coneixement de la llengua i del dret catalans en la forma i l'abast que estableixin l'Estatut i les lleis.

b) La inspecció de les notaries, dels registres, del registre d'actes de darrera voluntat i dels col·legis professionals respectius, i també l'exercici de la potestat disciplinària sobre els notaris, els registradors i els seus col·legis i la resolució dels recursos que corresponguin.

c) L'establiment de les demarcacions notariales i registrals, inclosa la determinació dels districtes hipotecaris dels districtes de competència territorial dels notaris.

d) L'establiment de les especialitats aranzelàries que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya.

2. La propietat dels protocols notariales i dels llibres dels registres de la propietat, de béns mobles, mercantils i civils de Catalunya.

3. En matèria de Registre Civil, correspon a la Generalitat de Catalunya la competència executiva, inclòs el nomenament dels seus encarregats, interins i substituïts, l'exercici amb relació a aquests de la funció disciplinària, i també la provisió dels mitjans humans i materials necessaris per a l'exercici de les funcions. Aquests encarregats han d'acreditar el coneixement de la llengua catalana en la forma i l'abast que estableixin l'Estatut i les lleis.

Article 131. Obres públiques

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'obres públiques que es realitzin en el territori de Catalunya i que no hagin estat qualificades d'interès general per llei de l'Estat o no afectin una altra comunitat autònoma. Aquesta competència inclou en tot cas la seva planificació, construcció i finançament.

2.1. La qualificació d'interès general per llei de l'Estat requereix deliberació i informe previs de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat, tant si es tracta d'una obra pública de nova construcció com d'una obra ja existent.

2.2. Correspon a la Generalitat la participació en la planificació i la programació de les obres qualificades d'interès general.

3. Correspon a la Generalitat la gestió dels serveis públics de la seva competència als quals quedin afectades o adscrites totes les obres públiques situades en el territori de Catalunya. En el supòsit de les obres qualificades d'interès general o que afectin una altra comunitat autònoma, es podran subscriure convenis de col·laboració per a la seva gestió.

Article 132. Infraestructures del transport i les comunicacions

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre ports, aeroports, heliports i altres infraestructures del transport en el territori de Catalunya que no tinguin la qualificació d'interès general per llei de l'Estat. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) El règim jurídic, la planificació i la gestió, amb independència de la seva titularitat, de tots els ports i aeroports, instal·lacions portuàries i aeroportuàries, instal·lacions marítimes menors, estacions terminals de càrrega en recintes portuaris i aeroportuaris i altres infraestructures del transport que no tinguin la qualificació d'interès general.

b) La gestió del domini públic necessari per a la prestació del servei i, en especial, l'atorgament d'autoritacions i concessions dins dels recintes portuaris o aeroportuaris.

c) El règim econòmic dels serveis portuaris i aeroportuaris i, en especial, les potestats tarifària i tributària i la percepció i recaptació de tota classe de tributs i gravàmens relacionats amb la utilització de la infraestructura i del servei que presta.

d) La delimitació de la zona de serveis dels ports o aeroports amb l'informe previ del titular del domini públic, els usos, equipaments i activitats complementàries dins del recinte del port o aeroport o d'altres infraestructures de transport.

2. La Generalitat participa en els organismes d'abast supraautonòmic que tinguin funcions sobre les infraestructures de transport situades a Catalunya de titularitat estatal.

3.1. La qualificació d'interès general d'un port o aeroport situat en el territori de Catalunya per llei de l'Estat requereix deliberació i informe previs de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat i la seva gestió correspon a la Generalitat.

3.2. Correspon a la Generalitat la participació en la planificació i la programació de ports i aeroports d'interès general.

3.3. El Port de Barcelona i el Port de Tarragona tenen un règim especial de funcionament, que s'ha d'acordar de comú acord entre la Generalitat i l'Estat, a proposta de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

3.4. Per llei del Parlament es definirà l'organització i el règim jurídic i econòmic del Port de Barcelona i del Port de Tarragona, que respectarà els principis bàsics de la legislació de l'Estat en matèria de ports d'interès general.

3.5. L'Aeroport de Barcelona té un règim especial de funcionament, que s'ha d'acordar de comú acord entre la Generalitat i l'Estat, a proposta de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

3.6. Per llei del Parlament es definirà l'organització i el règim jurídic i econòmic de l'Aeroport de Barcelona, que respectarà els principis bàsics de la legislació de l'Estat en matèria d'aeroports d'interès general.

4. Correspon a la Generalitat, la competència exclusiva en matèria de xarxa viària en tot l'àmbit territorial de Catalunya, integrada per totes les carreteres, túnels, autopistes i altres vies, amb independència de la seva qualificació, funcionalitat, accessibilitat, connectivitat i titularitat.

Aquesta competència comprèn en tot cas:

a) L'ordenació, planificació i gestió integrada de tota la xarxa viària en el territori de Catalunya amb independència de l'administració titular de la via.

b) El règim jurídic i financer de tots els elements de la xarxa viària dels quals sigui titular la Generalitat.

c) La connectivitat dels elements que integren la xarxa viària de Catalunya entre ells o amb altres infraestructures del transport o altres xarxes.

d) Qualsevol modificació funcional, ampliació o modificació del règim econòmic i financer dels elements que integren la xarxa viària de Catalunya, amb independència de la seva titularitat, requereix l'acord previ de la Generalitat.

5. En matèria de xarxa ferroviària, correspon a la Generalitat la competència exclusiva amb relació a les infraestructures de la seva titularitat i la participació en la planificació i gestió de les infraestructures de titularitat estatal en el territori de Catalunya. La gestió inclou en tot cas la coordinació, explotació, conservació i administració de les infraestructures.

Article 133. Protecció de dades de caràcter personal

Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de protecció de dades de caràcter personal, que en tot cas inclou:

a) La regulació, la inscripció i el control dels fitxers o tractaments de dades de caràcter personal creats o gestionats per les institucions públiques de Catalunya, l'Administració de la Generalitat, les administracions locals de Catalunya, les entitats autònomes i altres entitats de dret públic o privat dependents de l'administració autonòmica o de les locals o que realitzen serveis o activitats per compte propi mitjançant qualsevol forma de gestió directa o indirecta, i les universitats que formen part del sistema universitari català.

b) La regulació, la inscripció i el control dels fitxers o tractaments de dades de caràcter personal privats creats o gestionats per persones físiques o jurídiques amb relació a matèries que siguin competència de la Generalitat o dels ens locals de Catalunya quan el tractament s'efectuï en el territori de Catalunya.

c) La inscripció i el control dels fitxers i tractaments de dades creats o gestionats per corporacions de dret públic que desenvolupin exclusivament les seves funcions en l'àmbit territorial de Catalunya.

d) La constitució d'una autoritat independent, designada pel Parlament, que vetlli per la garantia del dret a la protecció de dades personals en l'àmbit de les competències de la Generalitat.

Article 134. Recerca, desenvolupament i innovació tecnològica

1. En matèria de recerca científica i tècnica, correspon a la Generalitat la competència exclusiva amb relació als centres i estructures de recerca promoguts o participats per la Generalitat i als projectes finançats per aquesta, que comprèn en tot cas:

a) L'establiment de línies pròpies de recerca i el seguiment, control i avaluació dels projectes.

b) L'organització, règim de funcionament, control, seguiment i acreditació dels centres i estructures, incloses les de titularitat privada radicades en el territori de Catalunya.

c) La coordinació dels centres i estructures de recerca de Catalunya.

d) La regulació i gestió de les beques i els ajuts destinats a centres o projectes de competència de la Generalitat.

e) La regulació i la formació professional del personal investigador i de suport a la recerca en centres i projectes de competència de la Generalitat.

f) La difusió de la ciència i la transferència de resultats.

2. En el marc de la Comissió Bilateral prevista en aquest Estatut, es fixaran els criteris de col·laboració entre l'Estat i la Generalitat en matèria de política de recerca, desenvolupament i innovació. També s'establiran les formes de participació de la Generalitat en la fixació de les polítiques que afectin aquestes matèries en l'àmbit de la Unió Europea i altres organismes i institucions internacionals.

Article 135. Treball i relacions laborals

1. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de treball i relacions laborals, que en tot cas inclou:

a) La determinació d'un marc de relacions laborals propi.

b) Les polítiques actives d'ocupació, que inclou la formació dels demandants d'ocupació i dels treballadors en actiu, així com la gestió de les subvencions corresponents. Quan els plans o l'execució de l'activitat de formació superin l'àmbit territorial català, es duran a terme d'acord amb altres comunitats autònomes o amb l'Estat, d'acord amb el que estableix l'article 111.2.

c) Les qualificacions professionals a Catalunya.

d) La intermediació laboral, que inclou la regulació, autorització i control de les agències de col·locació amb seu a Catalunya.

e) El desenvolupament normatiu de la negociació col·lectiva i el registre dels convenis col·lectius de treball de les empreses que desenvolupin les seves activitats a Catalunya.

f) Els procediments de regulació d'ocupació i d'actuació administrativa en matèria de trasllats col·lectius en el cas de centres de treball radicats a Catalunya.

g) La prevenció de riscos laborals i la seguretat i salut en el treball.

h) La potestat sancionadora de totes les infraccions de l'ordre social.

i) La determinació dels serveis mínims de les vagues que tinguin lloc a Catalunya.

j) El control de legalitat i, si escau, el posterior registre dels convenis col·lectius de treball de les empreses que desenvolupin la seva activitat principalment a Catalunya.

k) L'ordenació, el control, la coordinació i el seguiment de la gestió de les mútues d'accidents de treball i malalties professionals.

l) La gestió de les polítiques passives, que inclou, en tot cas, la gestió de les prestacions d'atur i el reconeixement i pagament de les prestacions.

m) La creació i regulació dels instruments de conciliació, mediació i arbitratge laborals.

n) La determinació amb caràcter anual del calendari de dies festius que ha de regir a tot el territori de Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva per a la creació i regulació d'una funció pública inspectora en matèria de treball d'acord amb el que estableix l'article 114.2.1 d'aquest Estatut.

Article 136. Sistema penitenciari

1. Correspon a la Generalitat la competència executiva de la legislació de l'Estat en matèria penitenciària, que comprèn en tot cas:

a) La capacitat normativa per a dictar reglaments penitenciaris adaptats a la realitat social de Catalunya.

b) La totalitat de la gestió de l'activitat penitenciària a Catalunya i, en particular, la direcció, organització, règim, funcionament, planificació i inspecció de les institucions penitenciàries de qualsevol tipus situades en el territori de Catalunya.

c) La planificació, construcció i reforma dels establiments penitenciaris situats en el territori de Catalunya.

d) L'administració i gestió patrimonial dels immobles i equipaments adscrits a l'Administració penitenciària catalana, així com de tots els mitjans materials que li siguin assignats.

e) La planificació i organització del treball remunerat de la població reclusa, així com l'execució de les mesures alternatives a la presó i les activitats de reinserció a Catalunya.

2. La Generalitat podrà emetre informes en el procediment d'atorgament d'indults.

Article 137. Transports

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre els transports terrestres de viatgers i mercaderies per carretera, ferrocarril i cable que transcorrin íntegrament dins del territori de Catalunya, amb independència de la titularitat de la infraestructura. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació, planificació, gestió, coordinació i inspecció dels serveis i activitats en aquesta matèria.

b) La regulació de la capacitat professional i la intervenció administrativa per a l'exercici de les activitats del transport.

c) L'establiment de condicions addicionals en la regulació del contracte de transport.

d) La regulació del transport urbà i dels serveis de transport discrecional de viatgers en vehicles de turisme.

e) La regulació específica dels transports turístics, escolar o de menors, sanitari, funerari, de mercaderies perilloses o peribles i d'altres que requereixin un règim específic.

f) La regulació d'un sistema d'arbitratge en matèria de transports.

g) La potestat tarifària sobre transports terrestres.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva de la legislació de l'Estat en relació amb els transports terrestres que tinguin llur origen i destinació dins el territori de Catalunya, malgrat que no transcorrin íntegrament pel territori de Catalunya, que inclou en tot cas:

- a) La gestió i autorització dels serveis regulars de transport de viatgers per carretera amb itinerari que transcorri parcialment per Catalunya.
 - b) La intervenció administrativa per a la prestació de serveis de transport per carretera de mercaderies i de viatgers i les seves activitats auxiliars i complementàries, inclosos els relatius a l'àmbit de la Unió Europea i tercers països.
 - c) La inspecció, control i sanció del transport per carretera.
 - d) L'arbitratge.
 - e) La capacitació professional del transport per carretera, inclòs el de mercaderies perilloses, i les seves activitats auxiliars i complementàries.
 - f) L'exercici de la potestat de planificació en col·laboració amb l'Estat.
3. La integració de línies o serveis de transport que transcorrin íntegrament pel territori de Catalunya en línies o serveis d'àmbit superior requereix l'acord previ de la Generalitat.
4. La Generalitat participarà en l'establiment dels serveis ferroviaris que garanteixin la comunicació amb altres comunitats autònomes o amb el trànsit internacional i determinarà amb l'Estat les formes de col·laboració pertinents per a la gestió integrada de la xarxa ferroviària a Catalunya, en el marc de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.
5. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre els centres i operadors de les activitats vinculades a l'organització del transport, logística i distribució localitzades a Catalunya, que comprèn en tot cas la regulació i execució sobre:
- a) Els centres d'informació i distribució de càrregues situats en el territori de Catalunya.
 - b) Les agències de transport, emmagatzemistes, distribuïdors i transitaris domiciliats a Catalunya.
 - c) Les estacions de transport situades en el territori de Catalunya.
 - d) L'arrendament de vehicles localitzats en el territori de Catalunya.
6. En matèria de transport aeri, correspon a la Generalitat la competència executiva d'intervenció administrativa.
7. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de transport marítim i fluvial que transcorri íntegrament dins de les aigües continentals o el mar territorial de Catalunya, que inclou en tot cas:
- a) La regulació, la planificació i la gestió del transport marítim i fluvial de passatgers.
 - b) La intervenció administrativa per la prestació dels serveis i activitats relacionades amb el transport marítim i fluvial.
 - c) Els requisits per a l'exercici de l'activitat.

Article 138. Turisme

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de turisme, que inclou en tot cas:

- a) L'ordenació i planificació del sector turístic.
- b) La promoció del turisme, inclosa la subscripció d'acords amb ens estrangers i la creació d'oficines a l'estranger.

- c) La regulació i la classificació de les empreses i establiments turístics i la gestió de la xarxa d'establiments turístics de titularitat pública, inclosa la xarxa de *Paradores Nacionales* a Catalunya.
- d) La regulació dels drets i deures específics dels usuaris i prestadors de serveis turístics i dels mitjans alternatius de resolució de conflictes.
- e) Els ensenyaments i la formació sobre turisme que no condueixin a l'obtenció d'un títol oficial.
- f) La fixació dels criteris, la regulació de les condicions i l'execució i el control de totes les línies públiques d'ajut i promoció de turisme.

Article 139. Universitats

En matèria d'ensenyament universitari correspon a la Generalitat, tot respectant l'autonomia universitària:

1. La competència exclusiva sobre:

- a) Programació i coordinació del sistema universitari català.
- b) La creació d'universitats públiques i l'autorització de les privades a Catalunya.
- c) Règim jurídic de l'organització i funcionament de les universitats públiques, incloent-hi els seus òrgans de govern i representació i l'aprovació dels estatuts de les universitats públiques i de les normes d'organització i funcionament de les universitats privades.
- d) Coordinació dels procediments d'accés a les universitats.
- e) La definició dels plans d'estudis en tots els cicles.
- f) Marc jurídic dels títols propis de les universitats, d'acord amb el principi d'autonomia universitària.
- g) Finançament de les universitats i, si escau, la regulació i la gestió dels fons estatals en matèria d'ensenyament universitari.
- h) Regulació i gestió de les beques i els ajuts a la formació universitària i, si escau, la regulació i gestió dels fons estatals en aquesta matèria.
- i) Règim retributiu del personal docent i investigador contractat de la Generalitat i l'establiment de les retribucions addicionals del personal docent funcionari.

2. La competència compartida en tot allò no especificat en els apartats precedents, que inclou en tot cas:

- a) La regulació dels requisits per a la creació i reconeixement d'universitats i centres universitaris i l'adscripció d'aquests centres a les universitats, així com la creació i supressió d'universitats públiques i el reconeixement i revocació de les universitats privades que desenvolupin majoritàriament les seves activitats a Catalunya.
- b) L'adscripció i desadscripció de centres docents públics o privats per a impartir títols universitaris oficials i la creació, modificació i supressió dels centres universitaris en universitats públiques, així com el reconeixement d'aquests centres en universitats privades i la implantació i supressió d'ensenyaments.
- c) La regulació del règim d'accés a les universitats.
- d) La regulació dels plans d'estudis dins els principis i, en aquest cas, les regles que estableix la legislació estatal.

- e) La regulació del règim del professorat docent i investigador contractat i funcionari.
 - f) L'avaluació i garantia de la qualitat i de l'excel·lència de l'ensenyament universitari, així com del personal docent i investigador.
3. La competència executiva sobre l'homologació i expedició dels títols universitaris oficials.

Article 140. Planificació, ordenació i promoció de l'activitat econòmica a Catalunya

1. La Generalitat pot establir una planificació de l'activitat econòmica a Catalunya en el marc de les directrius establertes per a la planificació general de l'Estat.
2. Correspon a la Generalitat el desenvolupament i la gestió de la planificació general de l'activitat econòmica. Aquesta competència inclou en tot cas:
 - a) El desplegament dels plans estatals a Catalunya.
 - b) La participació en la planificació estatal a través de la Comissió Bilateral.
 - c) Actuar com a administració ordinària en la gestió dels plans, incloent-hi els fons i els recursos d'origen estatal destinats al foment de l'activitat econòmica.
3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre l'ordenació i la promoció de l'activitat econòmica a Catalunya.

Article 141. Agricultura, ramaderia i aprofitaments forestals

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'agricultura i ramaderia que inclou en tot cas:
 - a) La regulació i desenvolupament de l'agricultura, la ramaderia, el sector agroalimentari i els serveis vinculats.
 - b) La regulació i execució sobre la qualitat, la traçabilitat i les condicions dels productes agrícoles, ramaders i dels aliments que se'n deriven per poder ser objecte de comerç interior i exterior, així com la lluita contra frauds en l'àmbit de la producció i comercialització agroalimentàries.
 - c) La regulació de la participació de les organitzacions agràries i ramaderes i de les cambres agràries en organismes públics
 - d) La sanitat vegetal i animal quan no tingui efectes comprovats sobre la salut humana i la protecció dels animals.
 - e) Llavors i planters i els seus registres, especialment tot el relacionat amb els organismes genèticament modificats i la protecció de varietats vegetals.
 - f) La regulació dels processos de producció, explotacions, estructures agràries i el seu règim jurídic.
 - g) El desenvolupament integral i la protecció del món rural.
 - h) La regulació, el règim d'intervenció administrativa i d'usos dels monts, aprofitaments i serveis forestals, sòl agrari i vies pecuàries que discorren pel territori de Catalunya.
 - i) La recerca, el desenvolupament, la transferència tecnològica, la innovació de les explotacions i empreses agràries i alimentàries i la formació en aquestes matèries.
 - j) Les fires i certàmens agrícoles, forestals i ramaders.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la planificació de l'agricultura i la ramaderia dins dels principis establerts per l'Estat en matèria de planificació general de l'economia.

Article 142. Caça, pesca, activitats marítimes i ordenació del sector pesquer

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de caça i pesca fluvial que es realitzi a Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

- a) La planificació i regulació de la caça i la pesca.
- b) La regulació del règim d'intervenció administrativa de la caça i la pesca, de la vigilància i dels aprofitaments cinegètics i piscícoles.
- c) Les mesures de protecció de les espècies i el règim sancionador.

2.1 En matèria de pesca i activitats marítimes correspon a la Generalitat:

2.2 La competència exclusiva en matèria de pesca marítima i recreativa en aigües interiors, així com la regulació i gestió dels recursos pesquers i la delimitació d'espais protegits.

2.3 La competència exclusiva en matèria d'activitats marítimes en aigües interiors i exteriors, que inclou en tot cas:

- a) La regulació i gestió del marisqueig i l'aqüicultura i l'establiment de les condicions per al seu exercici així com la regulació i gestió dels recursos.
- b) La regulació i gestió de les instal·lacions destinades a aquestes activitats.
- c) El busseig professional.
- d) La formació i les titulacions en matèria d'activitats d'esbarjo.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'ordenació del sector pesquer.

La competència exclusiva de la Generalitat en tot cas inclou l'ordenació i les mesures administratives d'execució relatives a les condicions professionals per a l'exercici de la pesca, construcció, seguretat i registre oficial de bucs, confraries de pescadors, llotges de contractació i Institut Social de la Marina.

4. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la planificació de l'ordenació del sector pesquer dins dels principis establerts per l'Estat en matèria de planificació general de l'economia.

Article 143. Consultes populars

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva per a l'establiment del règim jurídic, les modalitats, el procediment, la realització i la convocatòria d'enquestes, audiències públiques, fòrums de participació i qualsevol altre instrument de consulta popular realitzades per la Generalitat de Catalunya o pels ens locals en l'àmbit de les seves competències.

Article 144. Corporacions de dret públic i professions titulades

1. En matèria de col·legis professionals, acadèmies, cambres agràries, cambres de comerç, d'indústria i de navegació i altres corporacions de Dret públic representatives d'interessos econòmics i professionals correspon a la Generalitat, la competència exclusiva que inclou en tot cas:

- a) La regulació del model organitzatiu, de l'organització interna, del funcionament i del règim econòmic, pressupostari i comptable d'aquestes corporacions així com del règim de col·legiació i adscripció, dels drets i deures dels seus membres i del règim disciplinari.
 - b) La creació i atribució de funcions a aquestes corporacions.
 - c) La tutela administrativa d'aquestes corporacions.
 - d) L'establiment del sistema i procediment electorals aplicables a l'elecció dels membres de les corporacions.
 - e) La determinació del seu àmbit territorial, així com la possible agrupació dins de Catalunya.
2. Previ acord de la Comissió bilateral Estat- Generalitat, les cambres de comerç, indústria i navegació podran desenvolupar funcions de comerç exterior i afectar recursos camerals a aquestes funcions.
3. En matèria de l'exercici de professions titulades correspon a la Generalitat la competència exclusiva. Aquesta competència exclusiva inclou en tot cas:
- a) La determinació dels requisits i les condicions d'exercici de les professions titulades i l'accés a l'exercici professional.
 - b) L'establiment dels drets i les obligacions dels professionals titulats i del règim d'incompatibilitats.
 - c) La regulació del secret professional i de les garanties front l'intrusisme i les actuacions irregulars així com de les prestacions professionals de caràcter obligatori.
 - d) El règim disciplinari de l'exercici de les professions titulades.

Article 145. Cultura

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cultura, que en tot cas inclou:
- 1.1 Les activitats artístiques i culturals que es duen a terme a Catalunya, que inclouen en tot cas:
- a) La regulació i l'execució de mesures sobre producció, distribució i condicions de venda al públic de llibres i publicacions periòdiques en qualsevol suport, així com la gestió del dipòsit legal i l'atorgament dels codis d'identificació.
 - b) La regulació i inspecció de les sales d'exhibició cinematogràfica, les mesures de protecció de la indústria cinematogràfica i el control i concessió de llicències de doblatge.
 - c) La qualificació de les pel·lícules i materials audiovisuals en funció de l'edat i dels valors culturals.
 - d) La promoció, planificació, construcció i gestió d'equipaments culturals ubicats a Catalunya llevat del que disposa l'apartat 4.3 d'aquest article.
 - e) Establiment de mesures fiscals d'incentiu a les activitats culturals en els tributs on la Generalitat tingui competències normatives.
 - f) Regulació del règim dels espectacles, el circ i les activitats culturals en espais públics.
2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de patrimoni cultural, artístic i monumental, que inclou en tot cas:
- a) La regulació i l'execució de mesures destinades a garantir l'enriquiment, l'accés i la difusió del patrimoni cultural de Catalunya.

b) La regulació i l'execució de mesures d'inspecció, inventari i restauració del patrimoni arquitectònic, arqueològic, científic, tècnic, històric, artístic, etnològic i cultural en general.

c) L'establiment del règim jurídic de tota actuació sobre béns mobles i immobles integrants del patrimoni cultural de Catalunya i la determinació del règim jurídic dels béns immobles, així com la declaració i gestió d'aquests béns.

d) La protecció del patrimoni cultural de Catalunya, que inclou la conservació, reparació, règim de vigilància i control dels béns, llevat de la competència estatal per a la defensa dels béns integrants d'aquest patrimoni contra l'exportació i l'espoliació.

3. En matèria d'arxius, biblioteques, museus i altres centres de dipòsit cultural correspon a la Generalitat:

3.1 La competència exclusiva sobre arxius, biblioteques, museus i altres centres de dipòsit cultural que no siguin de titularitat estatal, que inclou en tot cas:

a) La creació, gestió, protecció i establiment del règim jurídic dels centres que integren el sistema d'arxius, el sistema bibliotecari, els museus i altres centres de dipòsit cultural de Catalunya.

b) L'establiment del règim jurídic dels béns documentals, bibliogràfics i culturals que s'hi troben dipositats.

c) La conservació i recuperació dels béns que integren el patrimoni documental i bibliogràfic català.

3.2 La competència executiva sobre els arxius, biblioteques, museus i centres de dipòsit cultural de titularitat estatal ubicats a Catalunya, que inclou en tot cas la regulació del funcionament, l'organització i el règim de personal d'aquests centres.

3.3 Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència exclusiva sobre l'Arxiu Reial de Barcelona i els fons propis de Catalunya ubicats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Aquests fons s'integraran en el sistema d'arxius de Catalunya. Per a la gestió eficaç de la resta de fons comuns amb altres territoris de la corona d'Aragó, col·laborarà amb el patronat de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, amb les altres Comunitats Autònomes que hi tenen fons compartits i amb l'Estat a través de mecanismes que s'estableixin de mutu acord.

4. En matèria de foment de la cultura:

4.1 Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre:

a) El foment i la difusió de la creació i producció teatral, musical, audiovisual, literària, de dansa, de circ i arts combinades realitzada a Catalunya.

b) La promoció i difusió del patrimoni cultural, artístic i monumental i dels centres de dipòsit cultural de Catalunya.

c) La projecció internacional de la cultura catalana.

4.2 La Generalitat, mitjançant l'acord previ de la Comissió Bilateral prevista en aquest Estatut, concertarà amb l'Estat les actuacions de foment que aquest realitzi en relació a les activitats culturals que es produeixin o desenvolupin en el territori de Catalunya i en relació amb la projecció internacional de la cultura catalana.

4.3 La Generalitat, mitjançant l'acord previ de la Comissió Bilateral prevista en aquest Estatut, concertarà amb l'Estat les inversions d'aquest en béns i equipaments culturals situats a Catalunya així

com les adquisicions per qualsevol títol determinant el percentatge i els béns que corresponen a la Generalitat.

Article 146. Esport i lleure

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència exclusiva en matèria esport, que inclou en tot cas:

- a) El foment, la divulgació, la planificació i coordinació, l'execució, l'assessorament, la implantació i projecció de la pràctica de l'activitat física i de l'esport arreu de Catalunya, a tots els nivells socials.
- b) El foment de la projecció exterior de l'esport català per garantir el dret de les federacions catalanes a participar en competicions oficials d'àmbit europeu i internacional mitjançant les seves seleccions esportives nacionals.
- c) La regulació dels òrgans jurisdiccionals i arbitrals en matèria d'esport.
- d) La regulació de la formació esportiva i el foment de la tecnificació i de l'alt rendiment esportiu.
- e) L'establiment del règim jurídic dels clubs i federacions esportius de Catalunya així com de les entitats que promouen i organitzen la pràctica de l'esport i de l'activitat física en l'àmbit de Catalunya i la declaració d'utilitat pública de les entitats esportives.
- f) La regulació en matèria de disciplina esportiva, competitiva i electoral de les entitats que promouen i organitzen la pràctica esportiva.
- g) El foment i la promoció de l'associacionisme esportiu.
- h) El registre de les entitats que promouen i organitzen la pràctica de l'activitat física i esportiva amb seu social a Catalunya.
- i) La planificació de la xarxa d'equipaments esportius de Catalunya i la promoció de la seva execució.
- j) El control i seguiment mèdico-esportiu i de salut dels practicants de l'activitat física i esportiva, així com la regulació del dopatge en l'àmbit de l'esport i de l'activitat física a Catalunya.
- k) La regulació en matèria de prevenció i control de la violència en els espectacles públics esportius.
- l) Vetllar per a la garantia física i la salut dels espectadors i altres persones implicades en l'organització i desenvolupament de l'activitat física i esportiva, així com per la seguretat i control sanitari dels equipaments esportius.”
- m) Desenvolupar la recerca científica en matèria esportiva.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria d'educació física i esportiva, dins dels principis de la legislació bàsica estatal. Aquesta competència inclou en tot cas:

- a) La formació i l'accés a les titulacions oficials dels diferents nivells de tècnics en activitat física i esport
- b) L'exercici de les professions de l'activitat física i l'esport

3. La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tinguin per objecte el desenvolupament de l'esport.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de lleure, que inclou en tot cas el foment i la regulació de les activitats que es realitzin en el territori de Catalunya i el règim jurídic de les entitats, públiques o privades, que tinguin per finalitat la realització d'activitats de lleure.

4.1 La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tinguin per objecte el desenvolupament del lleure.

Article 147. Immigració

1. En matèria d'immigració correspon a la Generalitat:

1.1 La competència exclusiva en matèria de règim d'acollida i integració de les persones immigrades, que en tot cas inclou:

- a) L'establiment i regulació de garanties en relació als drets i deures de les persones immigrades.
- b) L'establiment i regulació de les mesures necessàries per a la integració social i econòmica de les persones immigrades i la seva participació en els afers públics.
- c) L'establiment per llei d'un marc de referència per a l'acollida i l'integració de les persones immigrades.

1.2 La Generalitat és competent a Catalunya per executar la legislació estatal i europea en matèria de treball dels estrangers. Aquesta competència inclou l'adopció en tot cas:

- a) La tramitació i resolució dels permisos i autoritzacions de treball per compte propi o aliè,
- b) La tramitació i resolució dels recursos presentats en relació amb aquests expedients, així com l'emissió dels informes legalment establerts sobre la situació laboral dels estrangers, i l'aplicació del règim d'inspecció i sanció.

1.3 La fixació en el marc de la comissió bilateral Estat-Generalitat:

- a) De l'establiment del nombre, lloc d'origen i capacitació professional del contingent de persones immigrants específic de Catalunya, d'acord amb les necessitats i previsions de treball i desenvolupament econòmic.
- b) De les decisions estatals sobre immigració, tant les relatives a les normes sobre estrangeria com els acords internacionals, i dels actes executius d'especial transcendència per a Catalunya.

Article 148. Indústria, artesania, control metrològic i contrastació de metalls

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'indústria, llevat del que s'especifica a l'apartat 2 d'aquest article. La competència exclusiva de la Generalitat en tot cas inclou:

- a) L'ordenació dels sectors i processos industrials a Catalunya.
- b) La seguretat de les activitats, instal·lacions, equips, processos i productes industrials, inclosos els vehicles automòbils, així com el règim jurídic de les entitats que realitzen en l'àmbit reglamentari activitats de certificació, assaigs, inspecció o auditoria en el territori de Catalunya.
- c) La promoció i regulació de la qualitat, la innovació i la recerca industrials, així com les dels organismes de normalització i de les entitats d'acreditació d'àmbit autonòmic.
- d) La regulació i el règim d'intervenció administrativa en les activitats industrials que puguin produir impacte en la seguretat o salut de les persones.

e) La regulació i el règim d'intervenció administrativa en matèria de l'homologació dels tipus, parts i components dels vehicles, la realització de les inspeccions de la producció de vehicles i de les seves parts i peces subjectes a homologació.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la planificació de la indústria dins dels principis establerts per l'Estat en matèria de planificació general de l'economia.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'artesania, que comprèn en tot cas:

a) La regulació i les mesures administratives d'execució relatives a les empreses artesanes, la condició d'artesà, els productes i les zones geogràfiques d'interès artesanal.

b) L'establiment i execució de mesures de foment de la competitivitat, capacitació i desenvolupament de les empreses artesanals a Catalunya, la promoció dels seus productes i la creació de canals de comercialització.

4. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de control metrològic, que comprèn en tot cas:

a) L'aprovació del model, la verificació primitiva, la verificació després de reparació o modificació, la verificació periòdica, la vigilància i la inspecció dels models d'instruments, aparells, mitjans i sistemes per pesar, mesurar o comptar.

b) L'habilitació dels laboratoris oficials de verificació metrològica.

c) L'establiment, regulació i gestió del Registre de control metrològic de Catalunya.

5. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de contrastació de metalls.

Article 149. Joventut

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de joventut que comprèn en tot cas:

a) El disseny, implementació i avaluació de polítiques, plans i programes adreçats a la joventut.

b) La promoció de l'associacionisme juvenil, de les iniciatives de participació de la gent jove, de la mobilitat internacional i del turisme juvenil.

c) La regulació, gestió, intervenció i policia administratives d'activitats i instal·lacions adreçades a la joventut.

2. Correspon a la Generalitat la subscripció d'acords amb entitats internacionals i la participació en aquestes en col·laboració amb l'Estat o de manera autònoma, quan així ho permeti la normativa de l'entitat corresponent, i en tot cas la tramitació de documents atorgats per entitats internacionals que afectin persones, instal·lacions o entitats amb residència a Catalunya.

Article 150. Mercats de valors i centres de contractació

1. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de mercats de valors i centres de contractació ubicats en el territori de Catalunya, dins dels principis i, en aquest cas, les regles

establertes en la normativa bàsica en matèria de mercats de valors. La competència de la Generalitat inclou en tot cas:

- a) La creació, denominació, autorització i supervisió dels mercats de valors i sistemes organitzats de negociació.
- b) La regulació i les mesures administratives d'execució sobre organització, funcionament, disciplina i règim sancionador de les societats rectores de mercats de valors.
- c) El control de l'emissió, admissió, suspensió, exclusió i establiment de requisits addicionals d'admissió dels valors que es negocien exclusivament en aquests establiments així com la inspecció i el control.
- d) L'acreditació de les persones i entitats per ser membres d'aquests mercats.
- e) L'establiment d'un règim d'incompatibilitats addicional en relació amb els administradors de les empreses de serveis d'inversió que operin a Catalunya.
- f) L'establiment de mecanismes addicionals de publicitat en relació amb les emissions, els agents i el funcionament dels mercats de valors.
- g) L'establiment de les fiances que han de constituir els membres de les borses de valors en garantia de les operacions pendents de liquidació.
- h) Els actes d'execució reglats previstos en la legislació estatal.

Article 151. Ordenació del territori i del paisatge, del litoral i urbanisme

1. En matèria d'ordenació del territori i del paisatge correspon a la Generalitat:

1.1 La competència exclusiva que inclou en tot cas:

- a) L'establiment de les directrius d'ordenació i gestió del territori, del paisatge i de les actuacions que hi incideixen.
- b) L'establiment i la regulació de les figures de planejament territorial, així com del procediment per a la seva tramitació i aprovació.
- c) Les previsions sobre emplaçaments de les infraestructures i els equipaments.
- d) La determinació de mesures específiques de promoció de l'equilibri territorial, demogràfic, socioeconòmic i ambiental.

1.2 La determinació de la ubicació d'infraestructures i equipaments de titularitat estatal que es realitzin a Catalunya requerirà de deliberació i informe previ de Comissió bilateral Estat-Generalitat.

2. En matèria d'ordenació del litoral correspon a la Generalitat:

2.1 La competència exclusiva que comprèn en tot cas:

- a) L'establiment i la regulació dels instruments de planificació i gestió territorial d'ordenació del litoral i de les normes i plans d'ordenació i utilització de platges en els quals en tot cas es localitzen les infraestructures i les instal·lacions i es determinen els usos, així com la regulació del procediment de tramitació i aprovació d'aquests instruments, normes i plans.
- b) La regulació de la gestió del domini públic marítim terrestre especialment l'atorgament d'autoritzacions i concessions i, en tot cas, les concessions d'obres fixes en el mar.
- c) L'establiment i gestió del règim econòmic financer del domini públic marítim terrestre.

d) L'execució d'obres i actuacions en el litoral català.

2.2 Correspon a la Generalitat l'execució i la gestió de les obres d'interès general situades en el litoral català, d'acord amb allò establert a l'article 131 de l'Estatut.

3. En matèria d'urbanisme correspon a la Generalitat:

3.1 La competència exclusiva, que comprèn en tot cas:

a) La regulació del règim urbanístic del sòl que inclou en tot cas la determinació dels criteris sobre els diversos tipus de sòl i els seus usos.

b) La regulació del règim jurídic de la propietat del sòl tot respectant les condicions bàsiques establertes per l'Estat per garantir la igualtat de l'exercici del dret a la propietat.

c) L'establiment i la regulació dels instruments de planejament i gestió urbanística, així com del seu procediment de tramitació i aprovació.

d) La política de sòl i habitatge, la regulació dels patrimonis públics de sòl i habitatge i el règim de la intervenció administrativa en l'edificació, la urbanització i l'ús del sòl i del subsòl.

e) La protecció de la legalitat urbanística que inclou en tot cas la inspecció urbanística, les ordres de suspensió d'obres i de llicències, les mesures de restauració de la legalitat física alterada així com la disciplina urbanística.

3.2 Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de dret de reversió en les expropiacions urbanístiques en el marc de la legislació estatal en matèria d'expropiacions.

Article 152. Promoció i defensa de la competència

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència exclusiva en matèria de promoció de la competència en l'exercici de les activitats econòmiques que es realitzin de forma majoritària en el territori de Catalunya dins dels principis de la legislació bàsica estatal.

2. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència compartida en matèria de defensa de la competència en l'exercici de les activitats econòmiques que es realitzin majoritàriament en el territori de Catalunya. Aquesta competència en tot cas inclou:

a) La regulació i execució relativa al control de les concentracions empresarials.

b) La regulació i execució sobre control dels ajuts públics.

c) La regulació, inspecció i execució del procediment sancionador.

d) La garantia de la defensa de la competència en l'exercici de l'activitat comercial.

3. La Generalitat participa en els organismes d'àmbit estatal i europeu que tinguin atribuïdes funcions homòlogues.

4. Correspon a la competència exclusiva de la Generalitat l'establiment i la regulació, com a òrgan independent, d'un organisme de defensa de la competència, amb jurisdicció sobre tot el territori de Catalunya, al qual correspon en exclusiva conèixer totes les activitats econòmiques, i produïdes majoritàriament en aquest territori i que alterin o puguin alterar la competència. També li correspon l'establiment, la regulació, tramitació i resolució dels procediments que se segueixin davant d'aquest organisme.

Article 153. Propietat intel·lectual i industrial

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència executiva en matèria de propietat intel·lectual, que inclou, en tot cas:

a) L'establiment i la regulació d'un registre dels drets de propietat intel·lectual generats a Catalunya o dels quals siguin titulars les persones amb residència habitual a Catalunya; l'activitat d'inscripció, modificació o cancel·lació d'aquests drets i l'exercici de l'activitat administrativa necessària per garantir la seva protecció en tot el territori de Catalunya. La Generalitat comunicarà a l'Estat les inscripcions efectuades en el seu registre per tal que siguin incorporades al registre estatal; col·laborarà i facilitarà l'intercanvi mutu d'informació.

b) L'autorització i revocació de les entitats de gestió col·lectiva dels drets de propietat intel·lectual que actuïn majoritàriament a Catalunya o bé hi tinguin el domicili i no actuïn majoritàriament en una altra Comunitat Autònoma així com la inspecció i el control de l'activitat de les entitats de gestió col·lectiva d'aquests drets que actuïn a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència executiva en matèria de propietat industrial, que inclou, en tot cas:

a) L'establiment i regulació d'un registre de drets de propietat industrial de les persones físiques o jurídiques amb domicili o residència habitual a Catalunya; la inscripció, modificació i renovació dels drets de propietat industrial; la resolució definitiva de les sol·licituds i l'exercici de l'activitat administrativa de garantia d'aquests drets en tot el territori de Catalunya. La Generalitat realitzarà aquesta activitat en els termes previstos a la lletra a) de l'apartat anterior.

b) La defensa jurídica i processal dels topònims de Catalunya aplicats al sector de la indústria.

Article 154. organització territorial

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre organització territorial i població dels ens locals, que inclou en tot cas:

a) La determinació, creació, modificació i supressió de les entitats que configuren l'organització territorial de Catalunya.

b) La creació, la supressió i l'alteració dels termes tant dels municipis com de les entitats locals d'àmbit territorial inferior; la denominació, la capitalitat i els símbols dels municipis i de les altres entitats locals; els topònims i la determinació dels règims especials.

c) L'establiment de procediments de relació entre les entitats locals i la població.

Article 155. Règim local

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en règim local que inclou en tot cas:

a) Les relacions entre les institucions de la Generalitat i els ens locals així com les tècniques d'organització i de relació per a la cooperació i col·laboració entre els ens locals, i entre aquests i

l'Administració de la Generalitat, incloses les diferents formes associatives, de mancomunació, convencionals i consorcials.

b) La determinació de les competències i potestats pròpies dels municipis i de les altres entitats locals, així com de les funcions públiques d'existència necessària a totes les entitats locals de Catalunya.

c) El règim dels béns de domini públic, comunals i patrimonials i les modalitats de prestació dels serveis públics

d) La determinació dels òrgans de govern dels municipis i dels altres ens locals, així com les seves competències, funcionament, règim d'adopció d'acords, relacions entre aquests òrgans i l'estatut dels seus membres.

e) El règim dels òrgans complementaris de l'organització dels ens locals.

f) El procediment d'elaboració i aprovació de les normes locals.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de règim electoral dels municipis sobre eleccions per sufragi universal directe així com la competència exclusiva en matèria de règim electoral per sufragi indirecte en relació a les altres entitats locals.

Article 156. Relacions amb les entitats religioses

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'entitats religioses que desenvolupen la seva activitat a Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas la regulació i l'establiment de mecanismes de col·laboració i cooperació per al desenvolupament de les seves activitats en l'àmbit de les competències de la Generalitat.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de llibertat religiosa, respectant el desenvolupament directe dels elements essencials del dret. Aquesta competència en tot cas inclou:

a) La gestió del registre estatal d'entitats religioses en relació a les esglésies, confessions i comunitats religioses que desenvolupin la seva activitat a Catalunya. La Generalitat comunicarà a l'Estat les inscripcions efectuades en el registre situat en el seu territori per tal que siguin incorporades al registre estatal i col·laborarà i facilitarà l'intercanvi mutu d'informació.

b) L'establiment d'acords i convenis de cooperació amb les esglésies, confessions i comunitats religioses inscrites al registre estatal d'entitats religioses en l'àmbit de competències de la Generalitat.

c) Promoure, desenvolupar i executar en l'àmbit de les competències de la Generalitat els acords i convenis signats entre l'Estat i les esglésies, confessions i comunitats religioses inscrites al Registre estatal d'entitats religioses en relació a l'àmbit de competències de la Generalitat.

3. La Generalitat participa en els òrgans d'àmbit estatal que tinguin atribuïdes funcions en matèria d'entitats religioses.

Article 157. Sanitat, salut pública, ordenació farmacèutica i productes farmacèutics

1. En matèria de sanitat i salut pública correspon a la Generalitat:

1.1 La competència exclusiva sobre:

a) Organització, funcionament, avaluació, inspecció i control de centres, serveis i establiments sanitaris, així com la titularitat dels béns adscrits als serveis sanitaris públics.

b) L'ordenació farmacèutica.

1.2 En tot allò no previst a l'apartat anterior, la competència compartida dins dels principis de la legislació bàsica estatal sobre sanitat, sobre:

a) L'ordenació, la planificació, determinació, regulació i execució dels serveis i prestacions sanitaris, socio-sanitaris i de salut mental de caràcter públic en tots els nivells i per a tota la ciutadania.

b) L'ordenació, la planificació, determinació, regulació i execució de les mesures i actuacions adreçades a preservar, protegir i promoure la salut pública en tots els àmbits, inclosa la salut laboral, la sanitat animal amb efectes sobre la salut humana, l'alimentària i l'ambiental i la vigilància epidemiològica.

c) La planificació dels recursos sanitaris de cobertura pública i la coordinació de les activitats sanitàries privades amb el sistema sanitari públic.

d) La formació sanitària especialitzada, que inclou l'acreditació i l'avaluació de centres i unitats docents, la planificació de l'oferta de places per a la formació d'especialistes, la gestió de les convocatòries per a l'accés a aquestes i dels programes de formació de les especialitats i àrees de capacitació específica; el reconeixement professional de títols d'especialistes obtinguts a l'estranger, d'acord amb els supòsits i procediments establerts normativament, i expedició de diplomes d'àrees de capacitació específica i establiment de requisits d'accés a partir d'uns continguts bàsics.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre el règim estatutari i la formació del personal que presta serveis en el sistema sanitari públic, llevat de la determinació dels seus drets i deures, en els termes previstos a l'article 114. En relació als drets i deures, li correspon la competència compartida dins dels principis de la legislació bàsica estatal sobre funció pública.

3. A través de la Comissió bilateral Generalitat - Estat, la Generalitat participa de manera efectiva en la fixació de les bases i la planificació i la coordinació estatal en matèria de sanitat i salut pública.

4. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència executiva de la legislació estatal en matèria de productes farmacèutics, d'autorització dels centres d'elaboració de productes farmacèutics i sobre la selecció i registre de medicaments.

Article 158. Serveis socials, voluntariat, menors i promoció de les famílies

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de serveis socials, que en tot cas inclou:

a) La regulació i l'ordenació de l'activitat de serveis socials, les prestacions tècniques i econòmiques no contributives de la Seguretat Social, així com les prestacions econòmiques amb finalitat assistencial o complementàries d'altres sistemes de previsió pública.

b) La regulació i l'ordenació de les entitats, els serveis i els establiments públics i privats que desenvolupen serveis socials a Catalunya.

c) La regulació i l'aprovació dels plans i els programes específics adreçats a persones i col·lectius en situació de pobresa o de necessitat social.

- d) La intervenció i el control dels sistemes de protecció social complementària privats.
2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de voluntariat, que en tot cas inclou la definició de l'activitat així com la regulació i la promoció de les actuacions voluntàries que es realitzin mitjançant organitzacions sense afany de lucre.
3. En matèria de menors correspon a la Generalitat:
- a) La competència exclusiva en matèria de protecció de menors, que en tot cas inclou la regulació del règim de la protecció i de les institucions públiques de protecció i tutela dels menors desemparats i en situació de risc.
- b) La competència executiva de la legislació estatal en matèria de responsabilitat penal dels menors.
- c) La Generalitat participa, a través de la Comissió Bilateral, en l'elaboració i la reforma de la legislació penal i processal que incideixi en les competències de menors.
4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de promoció de les famílies i de la infància, que en tot cas inclou les mesures de protecció social de les famílies en llurs diverses modalitats, així com llur execució i control.

Article 159. Energia i mines

1. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria d'energia dins dels principis de la legislació bàsica estatal sobre règim energètic i les regles sobre reserves estratègiques i quotes d'importació i exportació. La competència de la Generalitat inclou en tot cas:
- a) La regulació de les activitats de producció, emmagatzematge i transport d'energia així com l'atorgament de les autoritzacions de les instal·lacions que transcorrin íntegrament per territori de Catalunya i l'exercici de les activitats d'intervenció, inspecció i control d'aquestes instal·lacions.
- b) La regulació de l'activitat de distribució d'energia que es realitzi en el territori de Catalunya, així com l'atorgament de les autoritzacions d'aquestes instal·lacions i l'exercici de les activitats d'intervenció, inspecció i control d'aquestes instal·lacions.
- c) L'establiment de normes de qualitat dels serveis de subministrament d'energia.
- d) El foment i la gestió de les energies renovables i de l'eficiència energètica.
- e) La regulació de la retribució de l'activitat de distribució i del règim econòmic aplicable a la dotació de nous subministraments.
- f) La designació del gestor de xarxa de distribució elèctrica.
2. La Generalitat participa mitjançant l'emissió d'un informe preceptiu en el procediment d'atorgament de l'autorització de les instal·lacions de producció i transport d'energia que superin el territori de Catalunya o quan l'energia sigui objecte d'aprofitament fora d'aquest territori.
3. La Generalitat participa en els organismes estatals reguladors del sector energètic i en la planificació d'àmbit estatal que afecti el territori de Catalunya.
4. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre règim miner dins dels principis de la legislació bàsica estatal en aquesta matèria. La competència de la Generalitat inclou, en tot cas, la regulació i el règim d'intervenció administrativa i control de les mines i recursos miners que estiguin situats en el territori de Catalunya i de les activitats extractives que s'hi desenvolupin.

Article 160. Joc i espectacles

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de joc, apostes i casinos a Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La creació i l'autorització de joc i apostes i llur regulació, així com la de les empreses dedicades a la gestió, l'explotació i la pràctica d'aquestes activitats o que tinguin com a objecte la comercialització i la distribució dels materials relacionats amb el joc en general, incloses les modalitats de joc per mitjans informàtics i telemàtics.

b) La regulació i el control dels locals, les instal·lacions i els equipaments utilitzats per a portar a terme aquestes activitats.

c) La determinació del règim fiscal sobre l'activitat de joc de les empreses que la realitzen.

2. La Generalitat participa en els rendiments dels jocs i les apostes d'àmbit territorial estatal d'acord amb els criteris fixats per la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

3. L'autorització de noves modalitats de joc i apostes d'àmbit estatal o bé la modificació de les ja existents requereix l'acord previ de la Generalitat.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'espectacles i activitats recreatives, que inclou, en tot cas, el règim d'intervenció administrativa, com també la seguretat i el control, i l'ordenació dels espectacles amb animals.

Article 161. Medi ambient, espais naturals i meteorologia

1. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de medi ambient d'acord amb els principis de la legislació bàsica estatal, així com la competència per a l'establiment de normes addicionals de protecció. La competència compartida de la Generalitat, en tot cas, inclou:

a) L'establiment i la regulació dels instruments de planificació ambiental, així com del procediment de tramitació i aprovació d'aquests instruments.

b) L'establiment i la regulació de qualsevol figura de protecció d'espais naturals i de corredors biològics.

c) La regulació, la tramitació i la resolució dels procediments d'avaluació ambiental de les obres, les instal·lacions i les activitats situades a Catalunya, així com dels plans i els programes que afectin el seu territori, amb independència de l'administració competent per a autoritzar-les o aprovar-los.

d) L'establiment i la regulació de mesures de sostenibilitat, fiscalitat i recerca ambientals.

e) La regulació dels recursos naturals, de la flora i la fauna, de la biodiversitat, del medi ambient marí i aquàtic quan no tinguin per finalitat exclusiva la preservació dels recursos pesquers marítics.

f) La regulació sobre prevenció en la producció d'envasos i embalatges en tot llur cicle de vida, des que es generen fins que passen a ésser residus.

g) La regulació sobre prevenció i correcció de la generació de residus amb origen o destinació en el territori de Catalunya, així com sobre la gestió i el trasllat d'aquests i llur disposició final.

h) La regulació en la prevenció, el control, la correcció, la recuperació i la compensació de la contaminació de sòl i subsòl.

i) La regulació i la gestió dels abocaments efectuats a les aigües territorials corresponents al litoral de Catalunya, així com dels efectuats a les aigües superficials i subterrànies que no passin per una altra comunitat autònoma. En tot cas, dins del seu àmbit territorial, correspon a la Generalitat la competència executiva sobre la intervenció administrativa dels abocaments a les aigües superficials i subterrànies que passin per una altra comunitat autònoma.

j) La regulació de l'ambient atmosfèric i de qualsevol tipus de contaminació d'aquest, així com la declaració de zones d'atmosfera contaminada i l'establiment d'altres instruments de control de contaminació amb independència de l'administració competent per a autoritzar l'obra, instal·lació o activitat que la produeixi.

k) La regulació del règim d'assignacions de drets d'emissió de gasos d'efecte hivernacle.

l) La regulació i promoció de les qualificacions relatives a productes, activitats, instal·lacions, infraestructures, procediments, processos productius o conductes respectuoses amb el medi.

m) La prevenció, restauració i reparació de danys al medi ambient, així com el corresponent règim sancionador.

2. En matèria d'espais naturals, correspon a la Generalitat:

2.1. La competència exclusiva, que en tot cas inclou la regulació, declaració de qualsevol figura de protecció, delimitació, planificació i gestió d'espais naturals i hàbitats protegits situats totalment o parcialment a Catalunya.

2.2. Quan l'espai natural superi el territori de Catalunya, la Generalitat ha de promoure els instruments de col·laboració amb altres comunitats autònomes per a la creació, delimitació, regulació i gestió d'aquests espais. En tot cas, la gestió de l'espai situat en territori de Catalunya correspon a la Generalitat, llevat que s'hagi acordat la gestió conjunta amb les comunitats confrontants.

2.3. La declaració i delimitació d'espais naturals dotats amb un règim de protecció estatal requereix l'acord previ de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat. Si l'espai està situat íntegrament en territori de Catalunya, la gestió correspon a la Generalitat; si supera aquest territori, s'aplica el que estableix l'incís segon del paràgraf anterior.

3. En matèria de meteorologia i climatologia:

3.1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre el servei meteorològic de Catalunya i climatologia, que en tot cas inclou el subministrament d'informació meteorològica i climàtica, inclosos el pronòstic, el control i el seguiment de les situacions meteorològiques de risc, així com la recerca en aquests àmbits i l'elaboració de la cartografia climàtica.

4. La Generalitat participa en entitats internacionals que tinguin funcions meteorològiques i de protecció ambiental en col·laboració amb l'Estat o de manera autònoma quan així ho permeti la normativa de l'entitat corresponent.

4.1. La Generalitat exerceix les seves competències a través del cos d'agents rurals, competents en la vigilància, control, protecció, prevenció integral i col·laboració en la gestió del medi ambient. Els membres d'aquest cos tenen la condició d'agents de l'autoritat i exerceixen funcions de policia administrativa especial i policia judicial.

Article 162. Polítiques de gènere

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de polítiques de gènere, que en tot cas inclou:

- a) La planificació, disseny, execució, avaluació i control de normes, plans i directrius generals en matèria de polítiques de dones, així com establir accions positives per a aconseguir eradicar la discriminació per raó de sexe que hagin de ser realitzades amb caràcter unitari per a tot el territori de Catalunya.
- b) La promoció de l'associacionisme de dones que realitzen activitats relacionades amb la igualtat i la no-discriminació i de les iniciatives de participació.
- c) La regulació de les mesures i els instruments per a la sensibilització, detecció i prevenció de la violència de gènere, així com la regulació de serveis i drets destinats a aconseguir una protecció integral de les dones que han patit o pateixen aquest tipus de violència.

Article 163. Seguretat pública i trànsit

1. En matèria de seguretat pública, correspon a la Generalitat:

1.1. La competència exclusiva sobre:

- a) La definició i regulació d'un sistema de seguretat pública propi de Catalunya.
- b) La creació, organització i comandament de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra.
- c) L'ordenació general i la coordinació de les policies locals.

1.2. La competència executiva en matèria de seguretat ciutadana i ordre públic i la protecció dels drets fonamentals relacionats amb la matèria que es deriva de l'exercici de l'autoritat governativa, que en tot cas inclou:

- a) Les funcions governatives sobre l'exercici dels drets de reunió i manifestació.
- b) L'expedició de documentació oficial, com ara el passaport i els documents d'identitat.
- c) La protecció i lluita contra el frau fiscal.
- d) El règim de tinença i ús d'armes, municions i explosius, llur adquisició amb destí als cossos policials de Catalunya, així com l'expedició de les corresponents llicències.
- e) El compliment de les disposicions per a la conservació de la natura, del medi ambient i dels recursos hidràulics.

1.3. La Generalitat participa, a través d'una Junta de Seguretat de composició paritària entre la Generalitat i l'Estat i presidida per la Generalitat, en la coordinació de les polítiques de seguretat i de l'activitat dels cossos policials de l'Estat i de Catalunya, així com en l'intercanvi d'informació en l'àmbit internacional i en les relacions de col·laboració i auxili amb les autoritats policials d'altres països. La Generalitat incorporarà representants en els grups de treball de col·laboració amb les policies d'altres països en què participi l'Estat.

1.4. La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra té com a àmbit d'actuació el conjunt del territori de Catalunya i exerceix totes les funcions pròpies d'un cos de policia general i integral, en els àmbits

de la seguretat ciutadana i l'ordre públic, la policia administrativa, inclosa la derivada de la normativa estatal, la policia judicial i la investigació criminal, incloses les diverses formes de crim organitzat i terrorisme i el control i la vigilància del trànsit.

Article 164. Seguretat privada

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre la seguretat privada, que inclou en tot cas:

- a) La regulació de la seguretat privada, així com el règim d'intervenció administrativa de les empreses de seguretat i del seu personal que actuïn a Catalunya.
- b) La regulació i el règim d'intervenció administrativa de les persones físiques que realitzin funcions de seguretat i investigació privada en el territori de Catalunya.
- c) La regulació dels requisits i les condicions dels establiments i de les persones físiques o jurídiques obligades a adoptar mesures de seguretat.
- d) La regulació de la formació del personal que realitza funcions de seguretat i investigació privada.
- e) La inspecció i el control de les activitats de seguretat privada que es realitzin a Catalunya.
- f) La coordinació dels serveis de seguretat i investigació privada amb els cossos policíacs de les administracions catalanes.

Article 165. Videovigilància i control de so i gravacions

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre ús de la videovigilància i de control de so i gravacions o qualsevol mitjà anàleg a Catalunya, en l'àmbit públic i per qualsevol cos policial, així com per empreses i establiments privats, tot respectant el contingut essencial dels drets fonamentals.

Article 166. Emergències i protecció civil

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de protecció civil, que inclou, en tot cas, la regulació, planificació i execució de mesures relatives a les emergències i la seguretat civil, així com la direcció i coordinació dels serveis de protecció civil, inclosos els serveis de prevenció i extinció d'incendis, sens perjudici de les facultats en aquesta matèria dels governs locals.
2. En els supòsits d'abast superior a Catalunya, la Generalitat promourà mecanismes de col·laboració amb altres comunitats autònomes i amb l'Estat.
3. Correspon a la Generalitat l'execució de la legislació de l'Estat en matèria de seguretat nuclear i salvament marítim.

Article 167. Seguretat social

1. En matèria de seguretat social, correspon a la Generalitat:

- 1.1. La competència compartida dins dels principis establerts a la legislació bàsica estatal sobre seguretat social. Aquesta competència inclou en tot cas:

- a) L'ordenació del sistema de la seguretat social a Catalunya.
 - b) L'organització i administració del patrimoni i dels serveis que formen part del sistema de la seguretat social en el territori de Catalunya.
 - c) L'ordenació i l'exercici de totes les potestats administratives amb relació a les mútues d'accidents de treball i malalties professionals, així com sobre les institucions, empreses i fundacions que col·laboren amb la Seguretat Social.
 - d) La direcció i inspecció de la gestió i administració de les prestacions econòmiques de la Seguretat Social.
 - e) L'ordenació de la inscripció d'empreses, afiliacions, altes i baixes i altres actes d'enquadrament dels empresaris i treballadors per compte propi i aliè.
- 1.2. La gestió dels serveis del règim econòmic de la Seguretat Social, que inclou el reconeixement i la gestió de les prestacions econòmiques del sistema de Seguretat Social, així com l'organització d'aquests serveis.

TÍTOL V. DE LES RELACIONS DE LA GENERALITAT AMB L'ESTAT, AMB ALTRES COMUNITATS AUTÒNOMES I AMB LA UNIÓ EUROPEA. DE L'ACCIÓ EXTERIOR DE LA GENERALITAT

Capítol I. Relacions de la Generalitat amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes

Article 168. Disposició general

1. Els governs de la Generalitat i de l'Estat s'han de prestar ajuda mútua i han de col·laborar quan sigui necessari per a l'exercici eficaç de llurs competències respectives i per a la defensa de llurs interessos.
2. La Generalitat pot establir amb altres comunitats autònomes relacions de col·laboració per a la fixació de polítiques comunes, per a l'exercici eficaç de les seves competències i per al tractament dels assumptes d'interès comú, especialment quan tinguin un abast supraterritorial. La Generalitat ha de prestar l'ajut necessari a les altres comunitats autònomes per a l'exercici eficaç de llurs competències.
3. La Generalitat participa en les institucions, els organismes i els procediments de presa de decisions de l'Estat que afectin les seves competències d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i la legislació orgànica corresponent.

Secció primera. Col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes

Article 169. Instruments de col·laboració entre la Generalitat i l'Estat

1. Els governs de la Generalitat i de l'Estat, en l'àmbit de les seves competències respectives, poden subscriure convenis de col·laboració i fer ús dels altres mitjans de col·laboració que considerin adequats per al compliment d'objectius d'interès comú.
2. La Generalitat també pot col·laborar amb l'Estat mitjançant òrgans i procediments multilaterals en els àmbits i els assumptes d'interès comú.

Article 170. Efectes de la col·laboració entre la Generalitat i l'Estat

1. La participació de la Generalitat en els òrgans i els mecanismes bilaterals i multilaterals de col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes no altera la titularitat de les competències que li corresponen.
2. La Generalitat no queda vinculada per les decisions adoptades en el marc dels mecanismes multilaterals de col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes respecte de les quals no hagi manifestat el seu acord.
3. La Generalitat pot fer constar reserves als acords adoptats en el marc dels mecanismes multilaterals de col·laboració quan s'hagin pres sense la seva aprovació.

Article 171. Règim dels convenis entre la Generalitat i l'Estat

1. El règim jurídic dels convenis signats per la Generalitat, pel que fa a aquesta, ha d'ésser establert per llei del Parlament.
2. Els convenis subscrits entre els governs de la Generalitat i de l'Estat s'han de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* en el termini d'un mes a comptar del dia en què se signen.

Article 172. Convenis i acords amb altres comunitats autònomes

1. La Generalitat pot subscriure amb altres comunitats autònomes convenis de col·laboració i acords de cooperació en assumptes d'interès comú.
2. Els convenis i els acords amb les altres comunitats autònomes poden preveure, entre altres continguts, la creació d'òrgans mixtos i l'establiment de projectes, plans i programes conjunts.
3. La subscripció de convenis i acords només requereix l'aprovació prèvia del Parlament en els casos que n'afectin les facultats legislatives. Així mateix, requereix l'aprovació prèvia del Parlament en els supòsits a què fa referència l'article 170.1. En els altres casos, el Govern ha d'informar el Parlament de la subscripció en el termini d'un mes a comptar del dia de la signatura.
4. Els convenis de col·laboració subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes s'han de comunicar a les Corts Generals i llur vigència comença trenta dies després d'aquesta comunicació, llevat que les Corts Generals, amb l'audiència prèvia de la Generalitat i, si escau, de les comunitats autònomes implicades, decideixin que s'han de qualificar com a acords de cooperació que requereixen l'autorització prèvia a què fa referència l'article 145.2 de la Constitució.

5. Els convenis i els acords subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes s'han de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* en el termini de quaranta-cinc dies i d'un mes, respectivament, a comptar del dia en què se signen.

Secció segona. Participació en institucions i en procediments de presa de decisions estatals

Article 173. Compareixença dels senadors de Catalunya davant del Parlament

Els senadors elegits a Catalunya i els que representen la Generalitat en el Senat poden comparèixer davant del Parlament a petició pròpia o a sol·licitud d'aquest per a informar sobre llur activitat en el Senat, en els termes que estableix el Reglament del Parlament.

Article 174. Designació de membres del Tribunal Constitucional i del Consell General del Poder Judicial

La Generalitat participa en els processos de designació de magistrats del Tribunal Constitucional i de consellers del Consell General del Poder Judicial, i el Parlament formula propostes sobre la designació dels membres d'aquests òrgans constitucionals que correspon de nomenar al Senat, en els termes establerts, respectivament, per la legislació orgànica corresponent i pel Reglament del Senat.

Article 175. Participació en l'ordenació general de l'activitat econòmica

La Generalitat participa en l'elaboració de les decisions estatals que afecten l'ordenació general de l'activitat econòmica en el marc dels procediments i els organismes que estableix l'article 131.2 de la Constitució.

Article 176. Designació de representants en els organismes econòmics i socials

1. La Generalitat designa representants en els òrgans de direcció del Banc d'Espanya, la Comissió Nacional del Mercat de Valors, la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions i els altres organismes estatals que exerceixin funcions d'autoritat reguladora sobre matèries de rellevància econòmica i social relacionades amb competències de la Generalitat, o bé participa en la designació dels membres d'aquests òrgans.

2. La Generalitat designa representants en els òrgans de direcció dels organismes econòmics i energètics, de les institucions financeres i de les empreses públiques de l'Estat la competència de les quals s'estengui al territori de Catalunya i que no siguin objecte de traspàs, o bé participa en la designació dels membres d'aquests òrgans.

3. La Generalitat designa representants en el Tribunal de Comptes, el Consell Econòmic i Social, l'Agència Tributària, la Comissió del Sistema Elèctric, l'Agència de Protecció de Dades, el Consell de

Ràdio i Televisió, o bé participa en la designació dels membres d'aquests organismes, en els termes que estableix la legislació aplicable.

4. Les propostes o les designacions a què fan referència els apartats anteriors han d'ésser fetes pel Parlament, o bé amb el seu acord, en el termes que estableix la llei.

5. La Generalitat pot dirigir propostes als organismes a què fan referència els apartats 1 i 2 amb relació a les decisions que hagin de prendre i que afectin les seves competències.

6. Quan la naturalesa de l'ens ho requereixi i la seva seu principal no radiqui a Catalunya, l'Estat ha de crear delegacions territorials dels organismes a què fa referència l'apartat 1. La Generalitat participa en la designació dels membres de les delegacions que s'emplacin en el seu territori.

Secció tercera. La Comissió Bilateral Generalitat - Estat

Article 177. Funcions i composició de la Comissió Bilateral Generalitat – Estat

1. D'acord amb els principis establerts per l'article 3.1 i 168, la Comissió Bilateral Generalitat - Estat constitueix el marc general i permanent de relació entre la Generalitat i l'Estat als efectes següents:

a) La participació i la col·laboració de la Generalitat en l'exercici de les competències estatals que afectin l'autonomia de Catalunya.

b) L'intercanvi d'informació i l'establiment, quan escaigui, de mecanismes de col·laboració en les respectives polítiques públiques i els assumptes d'interès comú.

2. Són funcions de la Comissió les de deliberar, fer propostes i, si escau, adoptar acords en els casos establerts per aquest Estatut i, en general, amb relació als àmbits següents:

a) L'elaboració de projectes normatius de l'Estat que afectin les competències i els interessos de Catalunya, especialment quan es tracti de normes bàsiques o orgàniques i de les que tenen com a funció delimitar les competències, d'acord amb la Constitució i aquest Estatut.

b) La programació de la política econòmica general del Govern de l'Estat en tot allò que afecti els interessos i les competències de la Generalitat i sobre l'aplicació i el desenvolupament d'aquesta política, especialment sobre les decisions estatals que afecten els mercats energètics i el sistema financer.

c) L'impuls de les mesures adequades per a millorar la relació entre l'Estat i la Generalitat i assegurar un exercici més eficaç de les competències respectives en els àmbits d'interès comú.

d) Els conflictes competencials plantejats entre les dues parts i la proposta, si escau, de mesures per a resoldre'ls.

e) L'avaluació del funcionament dels mecanismes de col·laboració que s'hagin establert entre l'Estat i la Generalitat i la proposta de les mesures que permetin millorar-lo.

f) La proposta de la relació d'organismes econòmics, institucions financeres i empreses públiques de l'Estat en els quals la Generalitat pot designar representants, i les modalitats i les formes d'aquesta representació.

g) El seguiment de la política europea per a garantir l'efectivitat de la participació de la Generalitat en els assumptes de la Unió Europea.

h) El seguiment de l'acció exterior de l'Estat que afecti les competències de la Generalitat.

i) Les qüestions d'interès comú que estableixin les lleis o que plantegin les parts.

3. La Comissió és integrada per un nombre igual de representants de l'Estat i de la Generalitat. La seva presidència és exercida de manera alternativa entre les dues parts en torns d'un any. La Comissió disposa d'una secretaria permanent i pot crear les subcomissions i els comitès que cregui convenients. La Comissió elabora una memòria anual, que trasllada als governs de l'Estat i de la Generalitat i al Parlament de Catalunya.

4. La Comissió es reuneix en sessió plenària almenys dues vegades l'any i sempre que ho demani una de les dues parts.

5. La Comissió adopta el seu reglament intern i de funcionament per acord de les dues parts.

Capítol II. Relacions de la Generalitat amb la Unió Europea

Article 178. Disposició general

La Generalitat participa, en els termes que estableix aquest Estatut, en els afers relacionats amb la Unió Europea que afectin les competències o els interessos de Catalunya.

Article 179. Participació en els tractats originaris

1. La Generalitat ha d'ésser informada pel Govern de l'Estat de les iniciatives de revisió dels tractats originaris i fundacionals de la Unió Europea i dels processos de negociació i aprovació subsegüents. El Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya han de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals les observacions que estimin pertinents a aquest efecte, que són determinants en el cas de les competències exclusives.

2. El Govern de l'Estat incorpora representants de la Generalitat a les delegacions espanyoles que participin en els processos de revisió dels tractats originaris i en els d'adopció de nous tractats.

Article 180. Participació en la formació de les posicions de l'Estat

1. La Generalitat participa en la formació de les posicions de l'Estat davant de les institucions i els organismes de la Unió Europea, especialment el Consell de Ministres, en els assumptes relatius a les competències o als interessos de Catalunya, en els termes que estableixen aquest Estatut, la legislació sobre la matèria i els acords subscrits entre l'Estat i la Generalitat.

2. La Generalitat participa de manera bilateral en la formació de les posicions de l'Estat en els afers europeus que l'afecten directament o exclusivament, o bé, si aquesta participació no és possible, mitjançant procediments generals. Altrament, la participació es fa en el marc dels procediments multilaterals que s'estableixin.

3. La posició expressada per la Generalitat és determinant per a la formació de la posició estatal quan afecta les seves competències exclusives i compartides. En els altres casos, aquesta posició ha d'ésser escoltada per l'Estat.

La posició expressada per la Generalitat ha d'ésser especialment rellevant per a l'Estat quan de la proposta o de la iniciativa europea puguin derivar per a Catalunya conseqüències financeres o administratives.

4. La Generalitat ha d'ésser informada regularment, en tots els casos, de manera completa i actualitzada, sobre les iniciatives i les propostes de les institucions i els organismes europeus d'interès per a Catalunya, i també sobre el curs de les negociacions i de la tramitació d'aquelles. El Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya han de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals, segons que correspongui, les observacions i les propostes que estimin pertinents a aquest efecte.

Article 181. Participació en institucions i organismes europeus

1. Representants de la Generalitat participen directament en les delegacions espanyoles davant de les institucions europees quan tracten assumptes de la seva competència o que afecten l'interès de Catalunya, i especialment davant del Consell de Ministres i dels òrgans consultius i preparatoris del Consell i de la Comissió.

2. La Generalitat, en l'àmbit de les seves competències exclusives, pot exercir la representació de l'Estat i, quan escaigui, la presidència d'aquestes institucions i d'aquests òrgans, d'acord amb la normativa aplicable.

3. La Generalitat, d'acord amb l'Estat, pot designar representants en el marc de la representació permanent d'aquest en les institucions i els organismes de la Unió Europea.

4. El Parlament de Catalunya pot establir relacions amb el Parlament Europeu en àmbits d'interès comú.

Article 182. Participació en el control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat

El Parlament de Catalunya ha d'ésser consultat prèviament a l'emissió del dictamen de les Corts Generals sobre les propostes legislatives europees, en el marc del procediment de control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat que estableix el dret comunitari.

Article 183. Desenvolupament i aplicació del dret europeu

1. La Generalitat aplica directament el dret europeu al territori de Catalunya, el transposa i el desenvolupa en l'àmbit de les seves competències.

2. Quan l'execució del dret europeu requereixi l'adopció de mesures internes d'abast superior al territori de Catalunya que les comunitats autònomes competents no puguin adoptar mitjançant

mecanismes de col·laboració o coordinació, la Generalitat ha d'ésser consultada per l'Estat sobre aquestes circumstàncies abans que s'adoptin.

La Generalitat ha de participar en els òrgans que adoptin aquestes mesures o, quan aquesta participació no sigui possible, ha d'emetre un informe previ.

3. En cas que la Unió Europea estableixi una legislació sobre matèries respecte de les quals l'Estat disposi a Catalunya de competència per a dictar-ne les bases, la Generalitat pot adoptar directament la legislació de desenvolupament a partir de les normes europees.

Article 184. Gestió de fons europeus

1. Correspon a la Generalitat la gestió dels fons europeus en matèries de la seva competència.

2. La gestió dels fons, en l'àmbit de les competències legislatives de la Generalitat, inclou les facultats de decidir la destinació concreta, les condicions de concessió, la regulació del procediment d'atorgament, la tramitació, el pagament i el control i la inspecció.

En l'àmbit de les competències només executives de la Generalitat, la gestió dels fons inclou, si més no, la regulació del procediment d'atorgament, la tramitació, el pagament i el control i la inspecció.

3. En cas que els fons europeus no es puguin territorialitzar, l'Estat ha de motivar i fonamentar en dret aquesta circumstància, i la Generalitat ha de participar en els òrgans o en el procediment de distribució. La seva participació té caràcter determinant per a l'Estat en cas que els fons afectin l'exercici de competències exclusives. Corresponen, en tots els casos, a la Generalitat les facultats de tramitació, pagament, control i inspecció.

Article 185. Accions davant del Tribunal de Justícia

1. La Generalitat té accés directe al Tribunal de Justícia de la Unió Europea en els termes que estableixi la normativa europea.

2. El Govern de la Generalitat pot instar el Govern de l'Estat i el Comitè de les Regions a iniciar accions davant del Tribunal de Justícia de la Unió Europea en defensa dels legítims interessos i competències de la Generalitat. La Generalitat dirigeix la defensa jurídica de les seves posicions en el procediment.

3. La negativa del Govern de l'Estat a exercir les accions sol·licitades només es pot produir en cas de greus perjudicis per a la política d'integració, ha d'ésser motivada i comporta la convocatòria automàtica de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

Article 186. Delegació de la Generalitat davant de la Unió Europea

1. La Generalitat ha d'establir una delegació davant de les institucions de la Unió Europea.

2. El personal de la delegació de la Generalitat davant de la Unió Europea té un estatut assimilat al del personal de les representacions de l'Estat davant de la Unió Europea.

Article 187. Circumscripció electoral per al Parlament Europeu

El territori de Catalunya és una circumscripció per a les eleccions al Parlament Europeu. La llei orgànica electoral ha de concretar aquesta determinació.

Capítol III. L'acció exterior de la Generalitat

Article 188. Disposició general

1. La Generalitat impulsa la projecció de Catalunya a l'exterior i promou els seus interessos en aquest àmbit.
2. Les competències de la Generalitat inclouen la capacitat per a portar a terme les accions exteriors que són inherents a cadascuna d'aquelles, directament o, si escau, per mitjà de l'Estat.

Article 189. Delegacions a l'exterior

1. La Generalitat, per a la promoció dels interessos de Catalunya, pot establir delegacions o oficines de representació a l'exterior.
2. El personal de les delegacions de la Generalitat a l'exterior té l'estatut necessari per a exercir les seves funcions.

Article 190. Acords de col·laboració

La Generalitat, per a la promoció dels interessos de Catalunya, pot subscriure acords de col·laboració en l'àmbit de les seves competències.

Article 191. Tractats i convenis internacionals

1. La Generalitat ha d'ésser informada prèviament pel Govern de l'Estat sobre els processos de negociació de tractats i convenis internacionals, quan afectin les competències o els interessos de Catalunya. El Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya poden dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals les observacions que considerin pertinents sobre aquesta qüestió.
2. La Generalitat ha de participar en el procés de negociació dels tractats i els convenis internacionals que afectin les seves competències. Aquesta participació comporta, en tots els casos, la incorporació d'una representació de la Generalitat a la delegació negociadora i l'informe determinant del Parlament quan es tracti de competències exclusives.
3. La Generalitat pot sol·licitar al Govern de l'Estat la subscripció de convenis i tractats internacionals, o que aquest demani l'autorització de les Corts Generals per a subscriure'ls, sobre matèries d'interès

per a Catalunya. En el cas de les competències exclusives, la Generalitat pot concloure preacords internacionals, que requereixen l'autorització de l'Estat.

4. La Generalitat pot sol·licitar l'autorització de l'Estat per a signar, en nom del Govern, tractats i convenis internacionals en l'àmbit de les seves competències.

5. La Generalitat adopta les mesures necessàries per a executar les obligacions derivades dels tractats i els convenis internacionals ratificats per Espanya o que vinculin l'Estat, en l'àmbit de les seves competències.

Article 192. Cooperació transfronterera, interregional i al desenvolupament

1. La Generalitat ha de promoure la cooperació amb les regions europees amb què comparteix interessos econòmics, socials i culturals, i hi ha d'establir les relacions que corresponguin.

2. La Generalitat ha de promoure la cooperació amb altres territoris en els termes que estableix l'apartat anterior.

3. La Generalitat ha de promoure programes de cooperació al desenvolupament.

Article 193. Participació en organismes internacionals

La Generalitat participa en els organismes internacionals competents en matèries d'interès rellevant per a Catalunya, especialment la UNESCO i altres organismes de caràcter cultural, de manera autònoma, quan ho permeti la normativa corresponent, o bé formant part de la delegació espanyola.

Article 194. Coordinació de les accions exteriors

La Generalitat impulsa i coordina, en l'àmbit de les seves competències, les accions exteriors dels ens locals i dels organismes i altres ens públics de Catalunya, sens perjudici de l'autonomia que tinguin.

Article 195. Projecció internacional de les organitzacions catalanes

La Generalitat ha de promoure la projecció internacional de les organitzacions socials, culturals i esportives de Catalunya i, si escau, llur afiliació a les entitats afins d'àmbit internacional, en el marc del compliment dels seus objectius.

TÍTOL VI. FINANÇAMENT

Capítol I. La hisenda de la Generalitat

Article 196. Principis rectors

El finançament de la Generalitat es regeix pels principis d'autonomia financera, coordinació, solidaritat i transparència en les relacions fiscals i financeres entre les administracions públiques, així com pels de suficiència de recursos, responsabilitat fiscal, equitat i lleialtat institucional entre les esmentades administracions.

Article 197. Recursos de la Generalitat

Els recursos de la hisenda de la Generalitat són constituïts per:

- a) Els rendiments dels seus impostos, taxes, contribucions especials i altres tributs propis.
- b) El rendiment dels tributs cedits totalment o parcialment per l'Estat.
- c) Els recàrrecs sobre els tributs estatals i les participacions en els ingressos de l'Estat.
- d) Les transferències de l'Estat.
- e) Les transferències de la Unió Europea i d'altres administracions públiques.
- f) L'emissió de deute públic i el recurs al crèdit.
- g) Els ingressos per la percepció dels seus preus públics.
- h) El rendiment del seu patrimoni i d'altres ingressos de dret privat.
- i) Les multes i les sancions imposades en l'exercici de les seves compe-tències.

Article 198. Autonomia i competències financeres

1. La Generalitat té capacitat per a determinar el volum i la composició dels seus ingressos en l'àmbit de les seves competències financeres, així com per a fixar l'afectació dels seus recursos a les finalitats de despesa que decideixi lliurement.
2. La Generalitat té la capacitat normativa i la responsabilitat fiscal sobre tots i cadascun dels impostos estatals suportats a Catalunya, així com la participació en els seus rendiments, sens perjudici de les competències que corresponen a les Corts Generals i a les institucions europees. Aquests impostos tenen la consideració de tributs cedits totalment o parcialment.
3. L'exercici de la capacitat normativa a què fa referència l'apartat anterior comporta, en tot cas, la potestat d'intervenir en la fixació dels elements essencials dels tributs i, especialment, en la determinació del seu tipus efectiu.
4. La Generalitat té la competència exclusiva per a establir els seus tributs propis, mitjançant llei del Parlament.
5. L'exercici de la capacitat normativa en l'àmbit tributari per part de la Generalitat es basa en els principis d'equitat i d'eficiència. En la seva actuació tributària, la Generalitat promou la cohesió i el benestar socials, el progrés econòmic i la sostenibilitat mediambiental.

Article 199. L'Agència Tributària de Catalunya

L'Agència Tributària de Catalunya és la responsable de la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció de la totalitat dels tributs propis i dels cedits. L'Estat i la Generalitat han d'establir els

instruments de coordinació o consorciació que es considerin pertinents entre l'Agència Tributària de Catalunya i l'Administració tributària de l'Estat.

Article 200. Participació en els impostos cedits

Una part del rendiment dels impostos cedits a Catalunya s'atribueix a l'Estat per al finançament dels seus serveis i les seves competències, determinada segons el procediment que estableix l'article 205.2. A aquest efecte, s'ha d'establir el percentatge de participació que correspongui a l'Estat en els diferents impostos cedits parcialment. Aquest percentatge no ha d'ésser en cap cas superior al 50%.

Article 201. Tractament fiscal

La Generalitat gaudeix del tractament fiscal que la llei estableixi per a l'Estat en els impostos estatals.

Article 202. Solidaritat i mecanismes d'anivellament

1. La Generalitat contribueix a la solidaritat amb les altres comunitats autònomes, a fi que els serveis prestats pels diferents governs autonòmics als seus ciutadans puguin assolir nivells similars sempre que realitzin un esforç fiscal també similar. A aquest efecte, la Generalitat aporta recursos als mecanismes de solidaritat que estableix la Constitució i, si escau, en rep.

2. Els acords per al desenvolupament i l'aplicació dels principis continguts en l'apartat anterior han d'establir els mecanismes financers d'anivellament adequats, d'acord amb el principi de transparència i sobre les bases següents:

a) Els recursos aportats o rebuts per la Generalitat a aquesta solidaritat s'han d'establir atenent les seves necessitats de despesa i la seva capacitat fiscal, determinada en relació amb la mitjana de les comunitats autònomes i amb el grau de progressivitat que es determini.

b) El major esforç fiscal eventualment realitzat pels ciutadans de Catalunya, calculat a partir de la diferència entre els impostos suportats a Catalunya i la mitjana de les comunitats autònomes, ha de traduir-se en una major capacitat financera i uns majors ingressos per a la Generalitat, dins dels marges que es determini. Per a calcular l'esforç fiscal, s'ha de tenir en compte el conjunt de preus privats per serveis públics ja suportat a Catalunya.

3. L'aplicació dels mecanismes d'anivellament en cap cas pot alterar la posició de Catalunya en l'ordenació de rendes per càpita entre les comunitats autònomes abans de l'anivellament.

4. El resultat dels mecanismes de solidaritat ha d'ésser avaluat quinquenalment per tal de verificar-ne els efectes.

Article 203. Actualització del finançament

L'Estat i la Generalitat han d'establir un mecanisme d'actualització quinquenal del sistema de finançament, tenint en compte l'evolució del conjunt de recursos públics disponibles i la de les

necessitats de despesa de les diferents administracions. Aquest mecanisme s'ha d'aplicar sens perjudici del seguiment i l'actualització dels recursos proporcionats pel sistema de finançament durant el quinquenni. Per acord entre l'Estat i la Generalitat es pot dur a terme l'actualització esmentada abans de la finalització del període quinquennal.

Article 204. Lleialtat institucional

D'acord amb el principi de lleialtat institucional, l'Estat ha de garantir la suficiència de recursos de la hisenda de la Generalitat en els supòsits en què les disposicions generals aprovades per l'Estat impliquin un increment de les necessitats de despesa o una disminució de la capacitat fiscal de la Generalitat.

Article 205. Comissió Mixta de Relacions Fiscals i Financeres Estat-Generalitat

1. La Comissió Mixta de Relacions Fiscals i Financeres Estat-Generalitat és l'òrgan bilateral de relació entre l'Administració de l'Estat i la Generalitat de Catalunya en l'àmbit del finançament autonòmic. Li correspon la concreció, el desenvolupament, l'actualització i el seguiment del sistema de finançament, així com la canalització del conjunt de relacions fiscals i financeres de la Generalitat amb l'Estat. És integrada per igual nombre de representants de l'Estat i de la Generalitat. La presidència d'aquesta Comissió Mixta és exercida de forma rotatòria entre les dues parts en torns d'un any. La Comissió adopta el seu reglament intern i de funcionament per acord entre les dues delegacions. La Comissió Mixta de Relacions Fiscals i Financeres Estat-Generalitat exerceix les seves funcions sens perjudici dels acords subscrits pel Govern de Catalunya en el si del Consell de Política Fiscal i Financera.

2. Correspon a la Comissió Mixta de Relacions Fiscals i Financeres Estat-Generalitat:

- a) Valorar quinquennalment, amb una antelació mínima de tres mesos respecte a l'actualització del sistema de finançament, els serveis i les competències exercides per l'Estat, esmentades en l'article 200.
- b) Aplicar els mecanismes d'actualització que estableix l'article 203.
- c) Acordar els mecanismes de finançament de les despeses impròpies esmentades en l'article 214.5.
- d) Acordar la valoració dels traspassos de serveis de l'Estat a la Generalitat.

3. La part catalana de la Comissió Mixta ret comptes al Parlament sobre el compliment dels preceptes continguts en aquest capítol.

Capítol II. El pressupost de la Generalitat

Article 206. Competències de la Generalitat

La Generalitat té competència exclusiva per a l'ordenació i la regulació de les seves pròpies finances.

Article 207. Pressupost de la Generalitat

El pressupost de la Generalitat té caràcter anual, és únic i inclou la totalitat de les seves despeses i ingressos, així com els dels organismes, les institucions i les empreses que en depenguin. Correspon al Govern de la Generalitat la seva elaboració i execució, i al Parlament de Catalunya el seu examen, esmena, aprovació i control. La llei de pressupostos no pot crear tributs. Pot modificar-ne si una llei tributària substantiva ho estableix.

Article 208. Recurs a l'endeutament

1. La Generalitat pot recórrer a l'endeutament i emetre deute públic per a finançar despeses d'inversió dins els límits que ella mateixa determini i respectant els principis generals establerts per l'Estat.
2. Els títols emesos tenen a tots els efectes la consideració de fons públics i gaudeixen dels mateixos beneficis i condicions que els que emeti l'Estat.

Article 209. Estabilitat pressupostària

Correspon a la Generalitat l'establiment dels límits i les condicions per a assolir els objectius d'estabilitat pressupostària dins dels principis bàsics establerts per l'Estat i la normativa de la Unió Europea.

Article 210. Patrimoni de la Generalitat

1. El patrimoni de la Generalitat és integrat pels béns i drets dels quals és titular i pels que adquireixi per qualsevol títol jurídic.
2. Una llei del Parlament de Catalunya ha de regular l'administració, la defensa i la conservació del patrimoni de la Generalitat.

Article 211. Empreses públiques

La Generalitat pot constituir empreses públiques per a realitzar les funcions que siguin de la seva competència, d'acord amb el que estableix la llei del Parlament.

Capítol III. La hisenda dels governs locals

Article 212. Principis rectors

La hisenda local es regeix pels principis de suficiència de recursos, equitat, autonomia i responsabilitat fiscal. La Generalitat vetlla pel compliment d'aquests principis.

Article 213. Autonomia i competències financeres

1. Els governs locals disposen d'autonomia pressupostària i de despesa en l'aplicació dels seus recursos, incloent-hi les participacions que percebin a càrrec dels pressupostos d'altres administracions públiques, dels quals poden disposar lliurement en l'exercici de les seves competències.
2. En el marc establert en la Constitució, la Generalitat té la competència legislativa per a l'establiment i regulació dels tributs propis dels governs locals.
3. Els governs locals disposen de capacitat per a regular les seves pròpies finances en el marc de la llei. Aquesta capacitat inclou la potestat de fixar la quota o el tipus dels tributs locals, així com les bonificacions i les exempcions, dins els límits establerts per la llei.
4. Correspon als governs locals de Catalunya, en el marc que estableixi la normativa reguladora del sistema tributari local, la competència per a la gestió, la recaptació i la inspecció dels seus tributs, sens perjudici de la possibilitat de la seva delegació a la Generalitat i de la seva participació en l'Agència Tributària de Catalunya.
5. Correspon a la Generalitat l'exercici exclusiu de la tutela financera sobre els governs locals, respectant l'autonomia que els reconeix la Constitució.

Article 214. Suficiència de recursos

1. La Generalitat ha d'establir un fons de cooperació local destinat als governs locals de Catalunya. El fons, de caràcter incondicionat, s'ha de dotar a partir de tots els ingressos tributaris de la Generalitat i s'ha de regular mitjançant una llei del Parlament. Addicionalment, pot establir programes de col·laboració financera específica per a matèries concretes.
2. Els ingressos dels governs locals de Catalunya consistents en participacions en tributs i en subvencions incondicionades estatals són percebuts a través de la Generalitat, que els distribueix d'acord amb els criteris que s'estableixin per a les esmentades participacions.
3. Les modificacions del marc normatiu que disminueixin els ingressos tributaris locals han de preveure la compensació d'aquesta disminució.
4. Es garanteixen als governs locals de Catalunya els recursos suficients per a fer front a la prestació dels serveis, la titularitat o la gestió dels quals se'ls traspassi. Qualsevol nova atribució de competències ha d'anar acompanyada de l'assignació dels recursos suplementaris necessaris per al seu correcte finançament, de manera que es tingui en compte el finançament del cost total i efectiu dels serveis traspassats. El compliment d'aquest principi és condició necessària per a l'entrada en vigor de la transferència o delegació de la competència. A aquest efecte, es poden establir diverses formes de finançament, incloent-hi la participació en els recursos de la hisenda de la Generalitat o, si escau, de l'Estat.
5. S'han d'establir els mecanismes financers apropiats per tal de compensar els governs locals pel finançament de despeses que les lleis no els atribueixen de forma específica, que responen a

necessitats socials consolidades i no ateses per altres administracions. Pel que fa a les despeses impròpies corresponents a l'Estat, aquests mecanismes són acordats en el marc que estableix l'article 205.2.

6. La distribució de recursos procedents de subvencions incondicionades o de participacions genèriques en impostos s'ha de realitzar tenint en compte la capacitat fiscal i les necessitats de despesa dels governs locals i garantint en tot cas la seva suficiència.

7. La distribució dels recursos entre els governs locals no pot comportar en cap cas una minoració dels recursos obtinguts per cadascun d'aquests, segons els criteris utilitzats en l'exercici anterior a l'entrada en vigor dels preceptes continguts en aquest Estatut.

Article 215. Llei d'hisendes locals

1. Per tal de desenvolupar els principis i les disposicions establertes en aquest capítol, el Parlament de Catalunya ha d'aprovar la seva pròpia llei d'hisendes locals.

2. Les facultats en matèria d'hisenda local atribuïdes a la Generalitat d'acord amb els preceptes precedents s'han d'exercir amb respecte a l'autonomia local i amb la recerca del consens dels governs locals.

Article 216. Cadastre

Correspon a la Generalitat, en el seu àmbit territorial, la competència d'ordenació i gestió del cadastre, sens perjudici de la funció coordinadora de l'Estat en els termes que estableix la Constitució. Per a gestionar-lo, la Generalitat pot subscriure convenis amb els governs locals.

TÍTOL VII REFORMA DE L'ESTATUT

Article 217. Reforma dels títols que no afecten les relacions amb l'Estat

1. La reforma dels títols I i II de l'Estatut s'ha d'ajustar al procediment següent:

a) La iniciativa de la reforma correspon al Parlament de Catalunya, a proposta d'una cinquena part dels seus diputats, i al Govern de la Generalitat.

b) L'aprovació de la reforma requereix el vot favorable de les dues terceres parts dels membres del Parlament de Catalunya, la ratificació de les Corts mitjançant una llei orgànica i el referèndum positiu dels electors de Catalunya.

c) Una vegada ratificada la reforma per les Corts Generals, la Generalitat l'ha de sotmetre a referèndum.

2. Si la proposta de reforma no és aprovada pel Parlament de Catalunya o pel cos electoral, no pot ésser sotmesa novament al debat i votació del Parlament fins que hagi transcorregut un any.

Article 218. Reforma de la resta dels títols de l'Estatut

1. La reforma dels títols no inclosos a l'article anterior s'ha d'ajustar al següent procediment:

a) La iniciativa de reforma correspon al Parlament de Catalunya, al Govern de la Generalitat i a les Corts Generals.

b) L'aprovació de la reforma requereix el vot favorable de les dues terceres parts dels membres del Parlament de Catalunya, l'aprovació de les Corts Generals mitjançant una llei orgànica i, finalment, el referèndum positiu dels electors.

c) Una vegada aprovada la proposta de reforma de l'Estatut, el Parlament de Catalunya l'ha de trametre al Congrés dels Diputats

d) La proposta de reforma pot ser sotmesa a un vot de ratificació del Congrés i del Senat d'acord amb el procediment que estableixen els reglaments parlamentaris respectius. El Parlament de Catalunya ha de nomenar una delegació de cinc diputats com a màxim per a presentar la proposta de reforma de l'Estatut davant el Congrés i el Senat. Si el Congrés dels Diputats i el Senat ratifiquen la proposta de reforma de l'Estatut, es considera aprovada la llei orgànica corresponent.

e) Si no s'aplica el procediment establert a l'apartat anterior o si la proposta d'Estatut no és ratificada, s'ha de constituir una comissió mixta paritària, formada per membres de la comissió competent del Congrés dels Diputats i una delegació del Parlament de Catalunya amb representació proporcional dels grups parlamentaris, per tal de formular de comú acord, i pel procediment que estableix el reglament del Congrés dels Diputats, una proposta conjunta en el termini de dos mesos.

f) La tramitació de la proposta de reforma de l'Estatut al Senat ha de seguir un procediment anàleg al de l'apartat anterior en els termes establerts en el reglament parlamentari. En aquest cas, la delegació del Parlament de Catalunya, amb les adaptacions corresponents, ha de constituir, conjuntament amb membres de la comissió competent del Senat, una comissió mixta paritària per tal de formular de comú acord una proposta conjunta.

g) La delegació del Parlament de Catalunya ha de prendre els seus acords per majoria de dos terços.

h) Si la comissió mixta paritària no arriba a formular una proposta conjunta, la proposta de reforma de l'Estatut s'ha de tramitar d'acord amb el procediment ordinari establert pels respectius reglaments parlamentaris.

i) El Parlament de Catalunya, per majoria de les dues terceres parts dels seus membres, pot retirar les propostes de reforma que hagi aprovat en qualsevol moment de la tramitació a les Corts Generals abans de la seva aprovació definitiva. La retirada de la proposta de reforma no comporta en cap cas l'aplicació de l'apartat 2 d'aquest article.

j) L'aprovació de la reforma per les Corts Generals mitjançant una llei orgànica comporta la convocatòria per part de la Generalitat en el termini màxim de sis mesos del referèndum al qual es refereix l'apartat 1.b.

2. Si la proposta de reforma no és aprovada pel Parlament de Catalunya, per les Corts Generals o pel cos electoral, no pot ésser sotmesa novament al debat i votació del Parlament fins que hagi transcorregut un any.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera

1. Correspon al Parlament de Catalunya de designar els senadors que representen la Generalitat al Senat, en els termes que estableix una llei aprovada per la majoria absoluta del Ple del Parlament en una votació final sobre el conjunt del text. La designació s'ha de fer en convocatòria específica i en proporció al nombre de diputats de cada grup parlamentari.
2. El Parlament, per llei aprovada en una votació final sobre el conjunt del text per majoria absoluta, ha d'adequar les normes relatives a l'elecció dels senadors a la reforma constitucional del Senat en allò que correspongui.

Segona

1. La Generalitat, en els termes que s'estableixen a l'apartat 2, exercirà competències en les matèries següents:
 - a) Les facultats de gestió en matèria de ports d'interès general situats a Catalunya, que en tot cas inclouen: l'execució de la legislació i de la política portuària estatal, la direcció, coordinació, explotació, conservació i administració dels ports d'interès general a Catalunya i dels serveis que s'hi desenvolupen.
 - b) Les facultats estatals de gestió dels aeroports d'interès general situats a Catalunya, que inclouen en tot cas l'execució de la legislació i de la política aeroportuària estatal, l'ordenació, direcció, coordinació, explotació, conservació i administració dels aeroports d'interès general a Catalunya i dels serveis que s'hi desenvolupen.
 - c) Les facultats de gestió de les infraestructures de telecomunicacions situades a Catalunya, inclosa la gestió del domini públic radioelèctric.
 - d) Les facultats estatals en matèria d'activitats marítimes, que inclouen en tot cas l'ordenació i control de la flota civil, el registre i la matriculació de bucs, i la inspecció tècnica i operativa.
 - e) L'autorització per a la convocatòria de consultes populars per via de referèndum, llevat de les modalitats de referèndum previstes a la Constitució i les convocatòries reservades expressament per la Constitució al cap de l'Estat.
 - f) Les facultats d'execució de la legislació estatal sobre règim d'estada i de residència dels estrangers, que en tot cas inclouen la tramitació i resolució dels permisos i dels recursos que es presentin en relació amb aquests expedients.
 - g) Les facultats d'execució de la legislació estatal en matèria de règim sancionador d'estrangeria, que inclou la tramitació, resolució i execució de tots els processos sancionadors previstos a la normativa d'estrangeria, llevat dels relatius al control de fronteres.
 - h) La selecció de treballadors estrangers en els seus països d'origen amb destinació a Catalunya.
 - i) Els serveis meteorològics de l'Estat situats a Catalunya.

j) L'execució de la legislació estatal en matèria de trànsit, circulació de vehicles i seguretat viària a Catalunya. Aquesta competència inclou, a banda de les facultats ja transferides per la Llei orgànica 6/1997, del 15 de desembre, les següents:

La facultat d'expedir, revisar i bescanviar els permisos i llicències per conduir vehicles a motor i ciclomotors, així com la seva anul·lació, intervenció, revocació i, si escau, suspensió, derivada d'expedients de sanció o en via cautelar; la matriculació i l'expedició dels permisos o llicències de circulació, així com l'anul·lació, intervenció i revocació dels esmentats permisos o llicències, i en conseqüència, l'autorització de transferències, duplicats i baixes de vehicles a motor i ciclomotors, així com l'expedició de permisos temporals; les facultats sancionadores per les infraccions comeses contra la normativa de trànsit, circulació de vehicles i seguretat viària; la realització de proves tendents a verificar que es reuneixen els requisits, aptituds i coneixements per obtenir el permís de conduir i la llicència de conducció de ciclomotors; les autoritzacions de transports especials, urgents i d'altres autoritzacions especials que tinguin origen o destí a Catalunya.

k) L'execució de la legislació de l'Estat sobre la vigilància i el control d'entrada i sortida del territori de l'Estat de persones i béns; la vigilància i control de les costes, ports i aeroports de trànsit internacional; l'aplicació del règim general d'estrangeria, extradició i expulsió, emigració i immigració; la prevenció, investigació i persecució dels delictes relacionats amb el crim organitzat i el terrorisme, així com de la resta de delictes d'abast superior a Catalunya, que s'ha de fer de manera coordinada amb l'Estat.

l) La regulació de les condicions d'obtenció, expedició i homologació de títols acadèmics i professionals.

2. L'assumpció efectiva de les competències establertes a l'apartat anterior es portarà a terme mitjançant una llei orgànica de transferència de les que estableix l'article 150.2 de la Constitució.

Tercera

Correspon al Tribunal Constitucional la resolució dels desacords en el si de la Comissió Mixta de Transferències Estat – Generalitat mitjançant el procediment que estableixi la Llei Orgànica del Tribunal Constitucional.

Quarta

Si l'Estatut estableix que la posició del Govern de la Generalitat és determinant per a conformar un acord amb el Govern de l'Estat i aquest no l'acull, el Govern de l'Estat ho ha de motivar i automàticament s'ha de reunir la Comissió Bilateral Generalitat – Estat.

Cinquena

1. La inversió en infraestructures de l'Estat a Catalunya ha de tendir a equiparar-se a la participació relativa del producte interior brut de Catalunya amb relació al producte interior brut de l'Estat, tenint en compte la compensació pels dèficits acumulats. El còmput s'ha de fer amb caràcter plurianual.

2. Una comissió, integrada per les administracions estatal, autonòmica i local, i presidida per la Generalitat, ha de programar les inversions estatals en infraestructures, amb una antelació mínima d'un mes a la presentació a les Corts dels pressupostos generals de l'Estat i ha de vetllar pel compliment dels acords adoptats.

Sisena

L'aplicació dels criteris establerts en aquest Estatut per a la regulació de la hisenda de la Generalitat ha de permetre avançar progressivament en la reducció del dèficit fiscal de Catalunya amb l'Estat, de manera que en el termini de deu anys s'equipari al de territoris de nivell de renda relativa similar en altres països de la Unió Europea. La Comissió Mixta de Relacions Fiscals i Financeres Estat-Generalitat ha de concretar els criteris per a arribar a aquest objectiu i ha de fer el seguiment del compliment d'aquesta disposició.

Setena

La capacitat de finançament per habitant de la Generalitat ha d'equiparar-se gradualment, en un termini no superior a quinze anys, a l'obtingut en aplicació dels sistemes de concert i conveni vigents a les comunitats autònomes forals.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera

1. Les lleis del Parlament i les normes amb rang de llei del Govern vigents en el moment de l'entrada en vigor d'aquest Estatut que eventualment puguin resultar incompatibles amb els drets reconeguts en el títol I mantenen la seva vigència per un termini màxim de dos anys, en el qual han d'ésser adaptades a la regulació establerta per aquest Estatut.

2. En el termini establert a l'apartat 1, els grups parlamentaris, els membres del Parlament, el Govern i el Síndic de Greuges poden sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries, en els termes que estableix la llei, sobre la compatibilitat amb l'Estatut de les lleis del Parlament o de les normes amb rang de llei dictades pel Govern abans de l'entrada en vigor d'aquest. El dictamen no té valor vinculant i pot fer recomanacions al Parlament o al Govern per a modificar o derogar les normes que consideri incompatibles.

Segona

Les disposicions transitòries tercera, quarta, sisena i setena de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, mantenen, en el que correspon, la seva vigència com a regulació transitòria.

Tercera

1. El personal al servei de l'Administració de justícia que sigui transferit a la Generalitat en aplicació de l'article 98 continua pertanyent també al seu cos i escala d'origen i té els mateixos drets econòmics, de carrera i professionals que corresponen als funcionaris d'aquests cossos i escales.
2. En el cas que s'incorporin a llocs corresponents als cossos d'origen, mantenen, d'acord amb la regulació que els sigui aplicable, l'antiguitat i els drets de carrera i econòmics guanyats mentre ocupin destinacions a Catalunya.

Quarta

1. El personal al servei de les entitats locals que pertanyi a cossos d'habilitació nacional i sigui transferit a l'entitat local continuarà pertanyent també al seu cos i escala d'origen i tindrà els mateixos drets econòmics, de carrera i professionals que corresponen als funcionaris d'aquests cossos i escales.
2. En el cas que s'incorporin a llocs corresponents als cossos d'origen mantindran, d'acord amb la regulació que els sigui aplicable, l'antiguitat i els drets de carrera i econòmics guanyats mentre ocupin destinacions a Catalunya.

DISPOSICIONS FINALS

Primera

1. En el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquest Estatut, la Generalitat i l'Estat han d'acordar, a partir dels preceptes continguts en aquest Estatut, el sistema de finançament de la Generalitat. Així mateix, han d'acordar la compensació financera que ha de rebre la Generalitat per les insuficiències produïdes pels sistemes de finançament aplicats fins a aquest moment.
2. L'aplicació d'aquest sistema de finançament es pot realitzar de forma gradual atenent la seva viabilitat financera. En tot cas, aquesta aplicació ha de ser plenament efectiva en el termini de cinc anys.

Segona

En el sistema de finançament que s'ha d'establir d'acord amb la disposició final primera, per a determinar les necessitats a què fa referència l'article 202.2.a, s'ha de tenir en compte, com a variable

bàsica, la població, rectificada pels costos diferencials, pel nivell efectiu de requeriments de despesa i pels factors demogràfics. Així mateix, s'han de tenir en compte la densitat de població, la població immigrant, la dimensió dels nuclis urbans i el nombre de persones en situació d'exclusió, així com el diferencial de despesa social amb països d'un nivell de desenvolupament similar.

Tercera

L'Agència Tributària de Catalunya a què es refereix l'article 199 d'aquest Estatut l'ha de crear una llei del Parlament en el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquest Estatut. Mentre no es constitueixi l'Agència, les seves funcions són exercides per l'Agència Estatal d'Administració Tributària i per l'Administració tributària de la Generalitat.

Quarta

La Comissió Mixta de Relacions Fiscals i Financeres Estat-Generalitat que estableix l'article 205 s'ha de crear en el termini de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquest Estatut. Mentre no es constitueixi, la Comissió Mixta de Valoracions Estat-Generalitat n'assumeix les competències. La constitució de la Comissió Mixta de Relacions Fiscals i Financeres Estat-Generalitat comporta la immediata extinció de la Comissió Mixta de Valoracions Estat-Generalitat.

Cinquena

En el termini de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquest Estatut, la Comissió Mixta de Relacions Fiscals i Financeres Estat-Generalitat ha de determinar la relació de les entitats a què fa referència l'article d'aquest Estatut.